

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

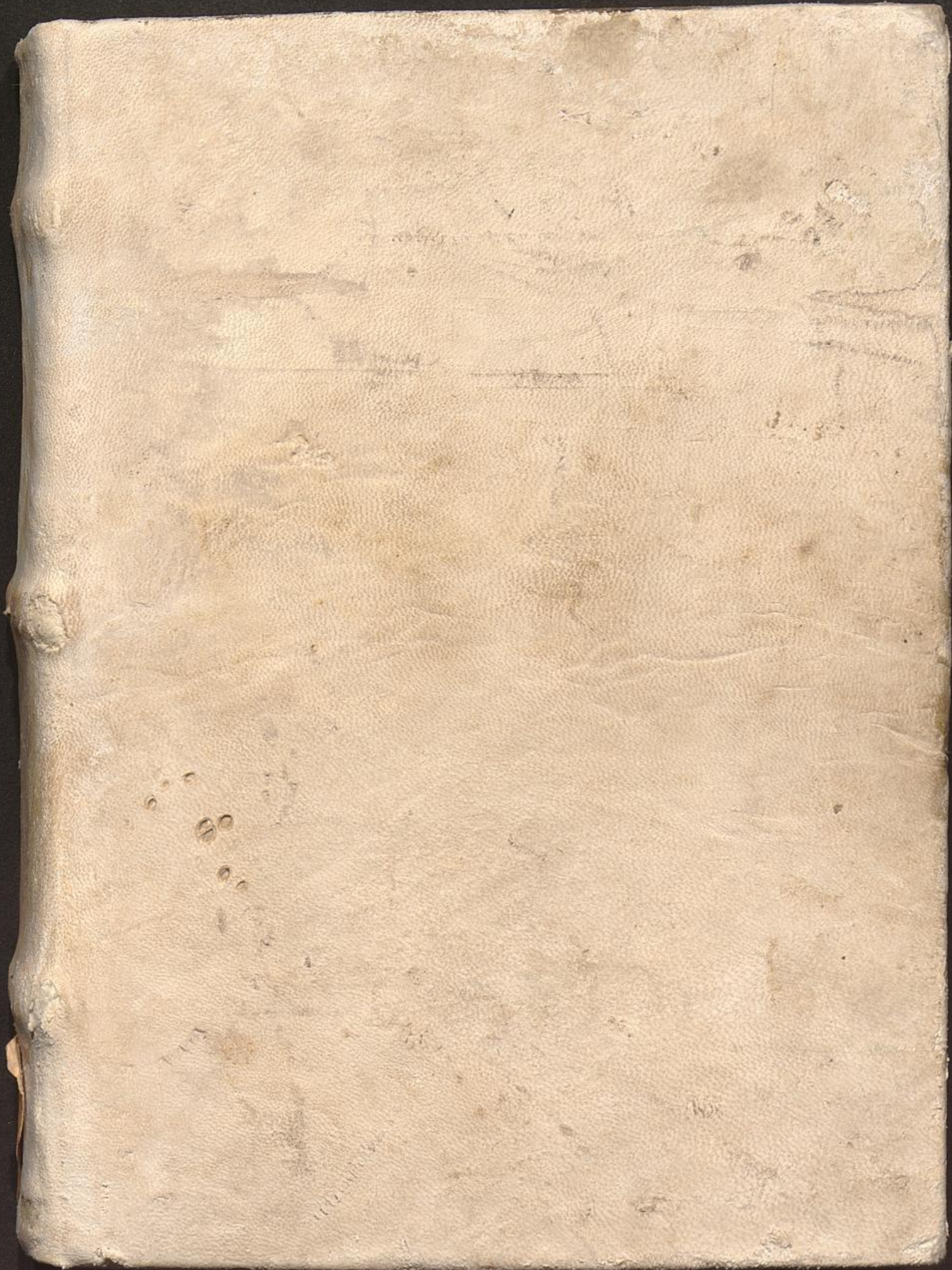
Universitätsbibliothek Paderborn

Bucolicorum. P. Virgilij Maronis luculentissima ac familiaris vocabulorum explanatio

Vergilius Maro, Publius

Anduerpiæ, 1521

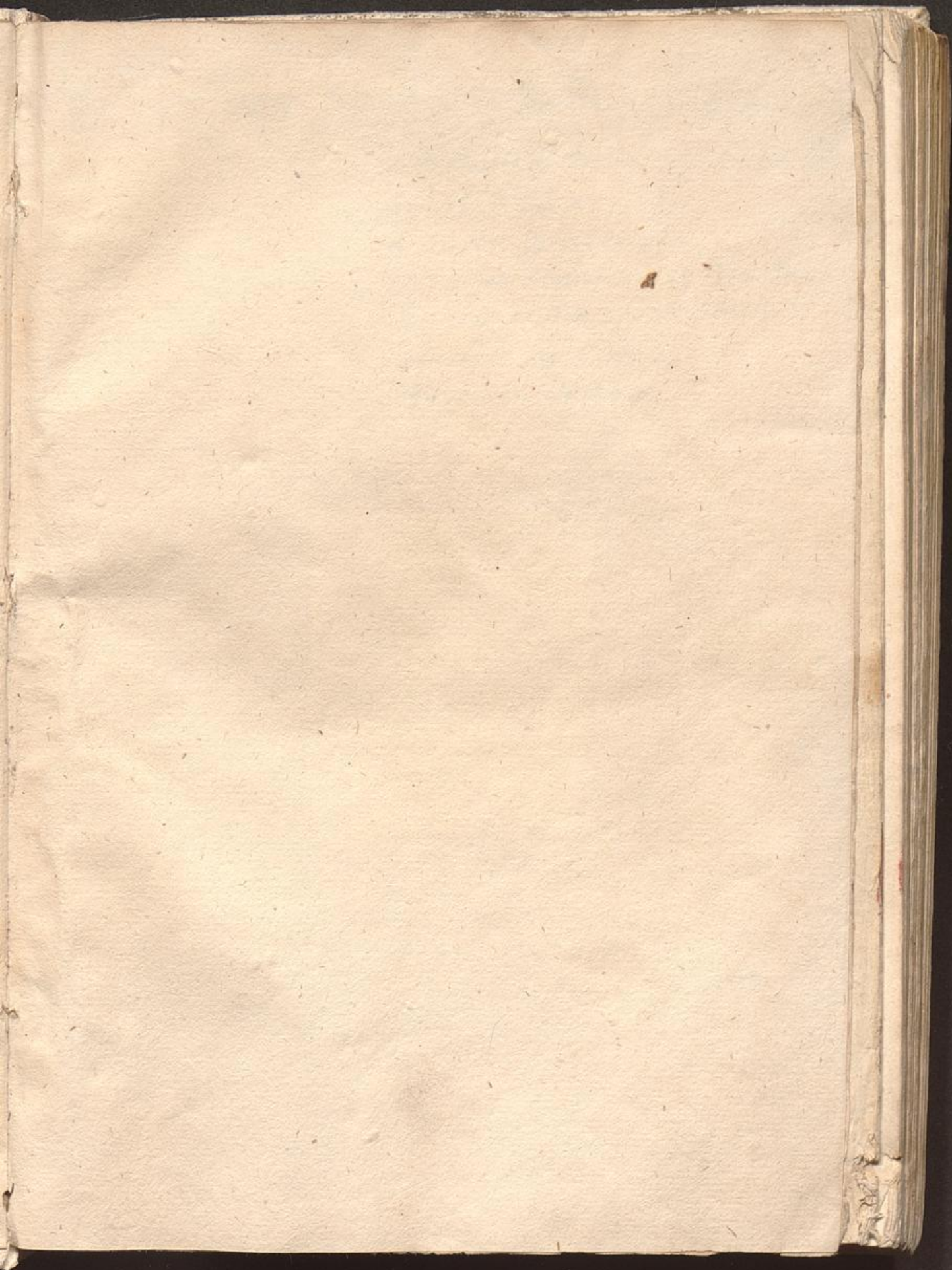
urn:nbn:de:hbz:466:1-30564

F. IX.
16.

Th. 5971.

F. IX
16

ERZBISCHÖFL
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

Michael roppens *Carmelita Geraldinostan* ē custos huius libri

Jo. Neffensis *de Luterei capt. Babyl.*

de Luterei. fide et opibz.

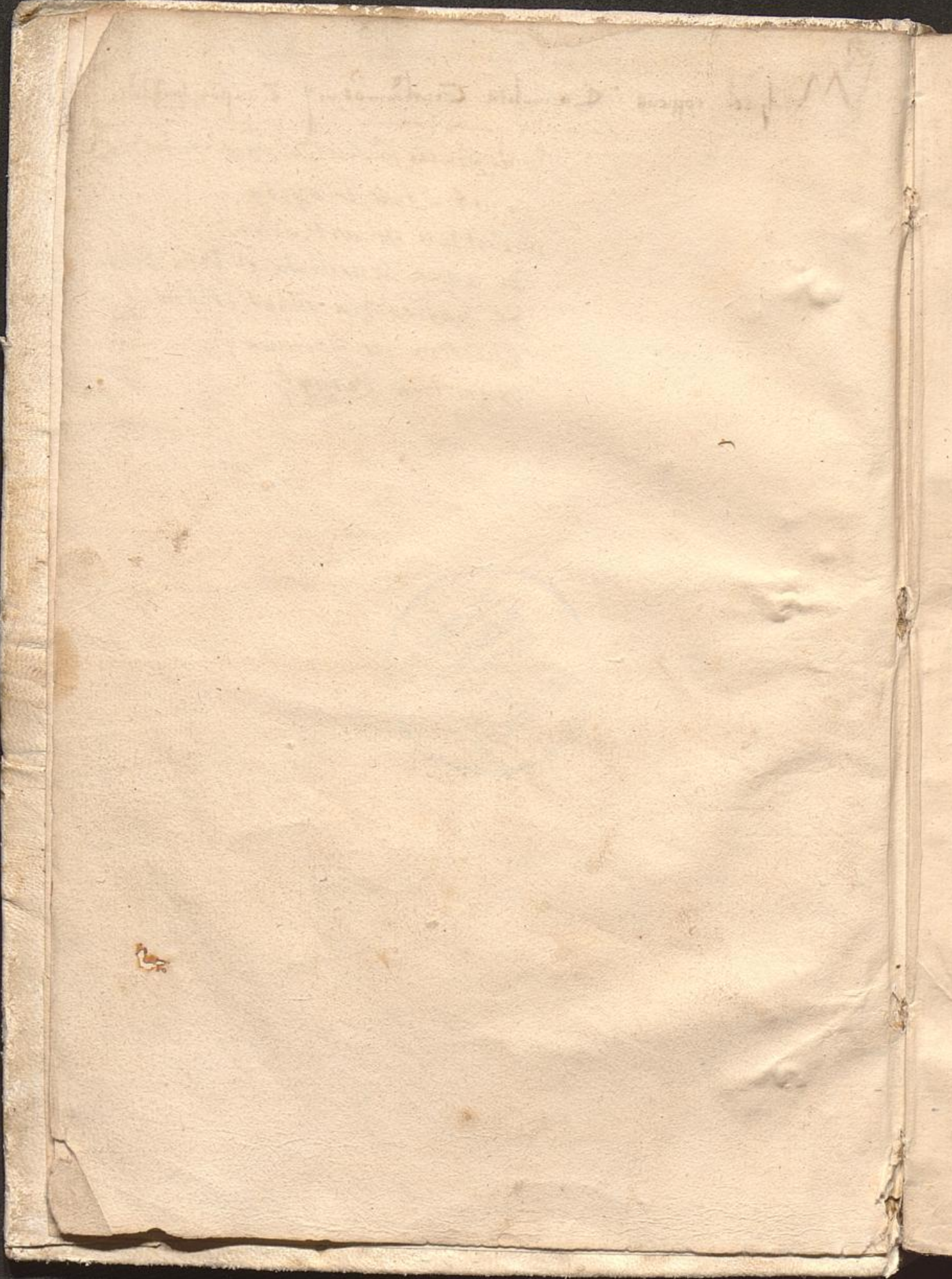
de Luterei 91. articulis.

De aqua benedicta et Vita Beata.

De patientia Bapt. Mant.

Eiusdem de Fortuna.

Bucolica Virgilij.

Bucolicorum. P. Virgilij

Maronis luculentissima ac familiaris vocabulorum
explanatio. Per Hermannū Torrentinū.

VIRGILIUS DE SEIPSO.

Mellifluum quisquis Romanum nescit homerum
Me legat, & lecto credat ut cuncq; sibi.
Illius immensos miratur Gratia campos.
At minor est nobis, sed bene cultus ager
Non miles, pastor, curuus non deficit arator
Hæc graijs constant singula, trina mihi,

IDEM.

Pastor arator eques, pauci colui superaui
Capras rus hostes, fronde ligone manu.

Anno **M.**, **CCCCXXI.**, XV. Martij.

G

V

PROEMIVM.
 In. P. Virgilij Maronis Bucolica
 Hermannij Tortentini
 Commentarij.

Virgilij natalis
 z patria

Virgilius Maro, Latinorum poetarum facile princeps
 natus fuit. En. Pompeio. M. Licinio crasso primo consulibus
 Idibus Octobribus in pago qui andes appellat/nō longe dis-
 stans ab urbe Mantua. Parentes habuit modicos z rustice
 rei studiosos / ipse tñ ingenij bonitate literarūq; flagrantia cla-
 rus immo clarissimus evasit. Augustoq; Cæsari charus fuit.
 Mā cū z latinis z grecis litteris apprime esset edoctus ad poeticē se prulit Adhuc
 fere puer in balistam latronē hoc distichon scripsit. Monte sub hoc lapidū tegit
 balista sepultus Nocte dieq; tutū carpe viator iter. Deinde adolescēs Mōretū
 Celicē z alia scripsit opuscula. Annos at octo z viginti natus Asinij Pollionis
 hortatu Bucolica scribere cepit: triennioq; p̄fecit. Quorū scribendorū causa hęc
 fuit Augustus Cæsar agros Cremonensium q; hostibus ipsius faverāt militibus
 suis dederat. Sed cū agri illi militibus nō sufficerēt additi sunt eis agri Man-
 tuani q; erāt p̄tini. Virgilius itaq; suo quoq; p̄uatus agros Romā venit z in-
 teruentu Pollionis z aliorū proce. ū agrū suū recuperavit/q; in ecloga prima z
 alijs quibusdā locis apte ostendit z Augusto gratias agit. Bucolica vero in-
 terpretant̄ pastoralia. i. colloquia l carmina pastoz. Mā bucolicos gr̄ce d: bouū
 pastor. Mā bucolicus. i. pastoralis l ad bucolicū ptinens. Apud gr̄cos bucolica
 scripsit Theocritus Sidus / quē Virgilius imitatus ē / z multa illius carmina
 in latinū tradidit. Diuidant̄ ūr Bucolica in decē particularia carmina q; vocant̄
 ecloge / licet vulgo scribant̄ ecloge. Sed Nestor Mouarinsis ostendit c nō g de-
 bere esse secundā litterā. Ecloga interpretat̄ eloquiū teste Joanne Castro-
 no. Itē cū tria sint genera dicendi siue scribendi autore Tullio. Humile l tenuz /
 temperatū l mediocre / grandiloquiū l sublime. Virgilius aptissime vsus ē his
 tribus generibus. Mā bucolica scripsit humili stilo put erigebat materia. Mōz
 gica at̄ mediocri. Eneada vero sublimi stilo p̄posuit. A Bucolicis igit̄ auspican-
 da poesis ē qd Itali faciūt apud quos pueri Bucolica ediscūt / ob idq; literati
 atq; discreti iuvenes euadūt. In nra vero barbarie perrarus ē etiā p̄uectus in
 philosophia q; bucolica teneat. Immo qd indignus est multi nephas arbitrant̄
 poesiū legi / siue q; nō nemo litteratus fieri / nemo p̄scos illos theologos intelli-
 gere potest. Nos igit̄ ob adolescentū studiosoz qualemcūq; p̄fectū / ista viuino
 freti fauore collegimus / vt quib; audiendū Virgilij copia nō dat saltē legendi il-
 lius aliqua sit facultas / z vt p̄ seip̄os vtcūq; intelligāt quibus deest vnus inter-
 pres. Mā his bucolicis (q; principū poeseos sunt) intellectis z cognitis facilitoz
 erit ad alia maiora p̄gressio. Facessat igit̄ inuidia / sileāt emuli / quib; vnus is la-
 bor ē / alioz labores carpere / cū ipsi nihil in mediū afferāt nisi forte alijs ablatū
 z qd intollerabile scelus ē clā lectitāt atq; discūt qd palā vellitāt atq; vituperāt
 Sed hos cū sua stultitia vl' potius malicia relinquamus indigni sunt em̄ de qui-
 bus verba fiant.

Bucolica

Ecloga

AECLOGA PRIMA. Fo. ij.

P. Virgīlij Maronis Bucolica Aecloga prima, Cuius interlocutores sunt Melibæus & Tityrus.

Tityre tu patule recubans sub tegmine fagi
 Siluestrem tenui musam meditaris auena
 Nos patrie fines & dulcia linquimus arua
 Nos patriã fugimus tu Tityre lentus in vmbra.
 Formosam resonare doces Amaryllida siluas.

Melibæus

In hac ecloga p̄ma duo mantuani pastores inducunt. vnus tristis. i. melibæus exiens patriã cū suo grege. Alter vero. i. tityrus letus gregē suū in paterno rure pascēs. Melibæus igit̄ Tityrū sic alloquit̄. **C**onstru. **S** (Tityre tu recubans) .i. iacēs (sub tegmine patule fagi) .i. illius arboris expendentis ramos suos (meditaris) .i. exeres (siluestre musam) .i. rusticū carmē (tenui auena) .i. subtili phystula (nos) alij pastores (linquimus fines patrie) nre: & linquimus (dulcia arua) .i. agros nobis placētes (nos etiã fugimus patriã) **S** (tityre tu lentus) .i. ociosus l̄securus (in vmbra) .i. sub frondibus (doces siluas resonare formosam amaryllida) .i. illã mulierē amicã tuã. **M**ō q̄ tityrus hic fit virgiliū q̄ vt dictū ē agros suos receperat ab augusto: & ideo quiete sedebat cū alij expellerentur.

Patulus .i. aptus aut diffusus & latus a p̄bo pateo q̄ fecat aptus sum. **F**agus ē arbor glandifera cuius fructus olim edebat̄. **U**n̄ d̄: a greco p̄bo phago: qd̄ ē comedo. **M**editari ē cogitare vt in p̄mo eneydos. **Q**uo circa capere an̄ dōlis & cingere flamma **R**eginã meditor. **L**entã fit et̄ ercē: vt hoc loco. **A**busa grecū nomē ē: & fit carmē vt hic l̄ deã carminis **U**n̄ scdm̄ poetæ sunt nouē muse inuētrices oīm bonarū artū. **A**uena ē sp̄s frumētū & infra. Steriles distant auenę. **P**onit̄ in̄ sepe p̄ phystula vt hoc loco. **P**atria est locus naturalis. vt **C**olonia ē patria mea. **A**ruū ē pars agri q̄ serit̄. **L**entus ē flexibilis vt infra. **L**enta salit̄. accipit̄ p̄ tardus & p̄ securus l̄ ociosus. **H**inc lentare. i. flectere & lentescere lentus fio. **U**mbra ē obscuritas & etiã qd̄ facit obscuritatē v̄l qd̄ impedit solē. vt frondes arborū. **I**n vmbella instrumentū qd̄ estu tenet̄ p̄tra solē ne facies ledat̄. **A**maryllida ē accūs grecus a n̄ō amaryllis & ē sensus. **T**u ita alte canis amaryllida vt silue resonent hoc nomen. **M**am in̄ syluis fit resonantia vocis que dicitur echo.

Patulus

Fagus

Meditor

Abusa

Auena

Patria

Aruum

Lentus

Umbra

Amaryllida

O melibæe deus nobis hæc ucia fecit
 Namq̄ erit ille mihi semper deus. illius aram
 Sape tener nostris ab ouilibus imbuet agnus
 Ille meas errare boues vt cernis, & ipsum
 Ludere que vellem calamo permisit agresti.

Tityrus

Tityrus melibæo respondet ostendēs q̄ b̄nficio cęsaris quē deū suū vocat retinuerit bona sua. **C**onstru. **S** (melibæe deus fecit nobis hæc ucia) .i. securus tes vt nō timeã hostes sicut tu & alij (nãq̄ ille) augustus (erit mihi ip̄ deus) .i. colã est̄ s̄: vt deū (tener agnus ab ouilibus n̄is s̄: pe imbuet) .i. implebit̄ (aram illius) .i. altare dedicatū cęsari (ille) c; sar (pmisit meas boues) .i. vaccas (errare) .i. sine timore pasci (vt cernis) .i. sicut vides (& pmisit meip̄m ludere agresti calamo) .i. cantare rustica carmina (q̄) .i. quęcūq̄z; vellē ludere. **M**ō q̄ c; sar Augustus ita dilectus fuit rome vt etiã viuus coleret̄ p̄ deo **U**n̄ ad ip̄m ita scripsit **H**orattus. **P**resenti tibi diuinos largimur honores **J**urandasq̄z; tuū p̄ nomē ponimus aras. postea tñ Augustus admentus a **S**ibylla diuinos honores respuit vt qdã scripsit rūt. **C**ęciū ē cessatio ab ope. **L**ice. **R**ome summū ocū ē: sed ita

Augustus

Scium

BVCOLICORVM VIRGILII.

Sulle
Imbuo
Bos
Calamus

Melibeus

vt honestū negotiū malles, ponit p tranquillitate l securitate: sicut negotiū p tur-
batione z molestia. ¶ Quile ē stabulū ouū sicut equile stabulū equoz z porcile
porcoz. Imbuo s; inchoo Quidi. Ipse tuū p̄mus imbue dixit opus, etiā ē infun-
dere z implere Salu. Animus imbutus malis artibz. ¶ Bos z taurū z vaccā s; h
licet sepius accipiat p tauro castrato. ¶ Calamus grecū ē scās arundinē / sed
ponit p phystula vt hic. Itē p penna scriptoria Persius. Tunc querit crassus
calamo q̄ pendeat humor. Itē p sagitta vt infra. Fregisti z calamos.

Non equidem inuidio, miror magis, vndiq; totis
Vsq; adeo turbatur agris, en ipse capellas
Protinus æger ago. Hanc etiā vix Tityre duco
Hic inter densas corylos modo nancq; gemellos
Spem gregis, ah silice in nuda connixa reliquit
Sæpe malum hoc nobis, si mens non laua fuisset
De cælo tactas memini predicere quercus
Sæpe sinistra caua predixit ab ilice cornix
Sed tamen iste deus quis sit da Tityre nobis.

Inuidere
Adeo
Turbatur

Capella
Corylus
Gemelli
Memini

Leuus

Tityrus

¶ Constru. (Equidē). i. ego q̄dē nō (inuideo) tibi istā p̄sp̄ritatē (magis). i. sed
(miror) scz q̄ oīp̄ alijs turbat, tu solus agis quietē, turbat). i. turbatio fit (vsq;
adeo). i. tā valde (totis agris). i. oībus locis (vndiq;). i. ex oī parte (en ego ipse
eger ago capellas). i. duco capras (ptinus). i. longe a patria. ¶ (tityre etiā vix
duco hęc) capellā debilē (nāq; ipsa p̄ntea). i. entra (mō). i. paulo aī (gemellos).
.i. duos f̄gus (spē gregis). i. masculū z feminā de quibz sperauerā mihi futurū
gregē (hic inter densas corylos (reliqit) eos (in nuda silice). i. qz eos portare nō
potui z oportebat fugere: his p̄bis singulis mouet magnā p̄miserationē sui. Se
quit (memini quercus tactas de cælo). i. fulminatas (predicere). i. predixisse (no
bis s; pe hoc malū si mens nō fuisset leua). i. stulta z nō p̄siderās (sed in) o (tityre
da). i. dic (nobis quis iste deus). ¶ Inuidere ē dolere de alicuius bono l nō pos
se pati q̄ alius bñ habeat. Et iungit orō z accō, vt inuideo tibi hęc rē. ¶ Adeo ē
aduerbiū quantitatis scās tā l tā valde Qñ vsq; adeo qd̄ idē s; h. ¶ Turbat ē im
psonale p̄bū z melius legit turbat qd̄ ad oēs p̄met q̄ turbamur qd̄ ad paucos.
Itā cōis erat clades mantuanoz. ¶ Capella ē diminutiū nomē a capra. Vul-
gus male vix capella p̄ facello. ¶ Corylus ē arbor, p̄ferens nuces auellanas.
¶ Gemelli sunt duo simul nati de vna f; ia Gemellos spem gregis / ē appositio.
¶ Memini qz preteriti t̄pis ē: melius iungit ei inñitiuus presentis t̄pis q̄ pre-
teriti vt hic infra. Cantando puerā memini me v̄dere soles Teren. Ego illā me
mini videre forma bona De cælo tactas zc. Antiqui putabāt fulm̄nationē sc̄care
infortunū illoz quoz res essent fulmine tacte. Da ponit hic p̄ dic: sicut alibi acci-
pe p̄ audi posuit. ¶ Leuus ē id q̄ sinister, vñ leua d; sinistra. Accipit etiā leuus
p̄ stultus z p̄ trarius, vt Leua numina.

Vrbem quam dicunt Romam Melibeæ putauī
Stultus ego huic nostræ similem, quo sæpe solemus
Pastores, ouium teneros depellere fœtus
Sic canibus catulos similes, sic matribus hædos
Noram, sic paruis componere magna solebam
Verum hæc tantum alias inter caput extulit vrbes
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Tityrus interrogat a melibeo q̄s deus ei prestisset auxiliū. **P**rimo r̄idet de loco vbi ille morat̄. i. vrbē roma quā summe laudat. **C**onstru. **S** (melibeo ego stultus putavi vrbē quā dicunt) .i. vocat̄ (romā) esse similit̄ (huic n̄re) vrbē. i. mantua (q̄) .i. quā vrbē: nos (pastores soleinus sepe depellere) .i. a mat̄rib̄ suis ducere cā vendēdi (teneros fetus ouīū) .i. agnos (ego norā sic catulos) .i. fetus canū esse (siles canib̄ z hedos siles esse mat̄rib̄ suis) .i. capris z (solebā sic p̄ponere) .i. p̄parare (magna paruis) .i. rety (Clerū) .i. sed (hec) roma (extulit caput) .i. exaltata ē (inter alias vrbes tm̄) .i. tā valde (quantū cupressi solēt) extollere caput (inter lenta viburna) illos frutices. i. roma tm̄ excellit alias vrbes quantū cupressus excellit viburnū. **N**ō q̄ tityrus laudando romā laudat etiā Cesarē principē rom̄. **C** **U**rbis ē quelibet magna ciuitas. vt vrbis carthago. vrbis mantua. **S**ed p̄ se positū p̄ excellentiā fit romā. **C** **S**tultus d̄r nō valde sapiens. **F**atuus vero q̄ nihil sapit. **C** **Q**uo ē hic aduerbiū relatiū z refert nomē. **C** **F**etus d̄r oīs partus cuiuslibet aialis. vt fetus auīū/ouīū/caprarū. hinc fetura de qua infra. **C** **C**atulus p̄rie d̄r: pullus canis/sed accipit̄ p̄ pullo cuiuslibet aialis indomiti **C** **H**edus legit̄mus catulos leonū/serpentū/z murīū. **C** **H**edus ē pullus capre. cuius diminauīū ē hedulus. **C** **C**omponere ē duo l̄pura in vnū ponere. **E**tia ē p̄parare vt hic. **I**te fit claudere vel finire vt infra. **N**ō n̄m̄ inter vos zc. **C** **L**upressus vel cypressus ē arboris species/cuius lignū nō sentit cariē. **C** **V**iburnū est species fruticis breuissimē.

Urbis
Stultus
Fetus
Catulus
Hedus
Componere
Lupressus
Viburnum

Et quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi
Libertas, quæ sera, tamen re spexit inertem
Candidior postq̄ rudenti barba cadebat,
Respexit tamen & longo post tempore venit
Postquā nos Amaryllis habet Galathea reliquit
Namq̄ fatebor enim, dum me Galathea tenebat
Nec spes libertatis erat, nec cura peculi
Quamuis multa meis exiret victima septis
Pinguis, & ingrata premeretur caseus vrbī
Non vnquā grauis are domū mihi dextra redibat.

Melibeus
Tityrus

C **H**ic melibeus querit a tityro dicēs. **C** **C**onstru. (Et q̄ tanta cā vidēdi romā fuit tibi) cui tityrus r̄idet (libertas) .i. fuit mihi cā vidēdi romā (q̄) libertas (respexit) me (mertē sera) .i. post longū tps. sed (candidior) .i. pulchrior (postq̄ barba cadebat) mihi (tondēt) .i. q̄ tondebat. libertas inq̄ (respexit me z venit longo tpe post) .i. postea. i. (postq̄ amaryllis habet nos z galathea reliquit) nos (nāq̄ dū galathea tenebat nos) .i. q̄dū mansi mantua (nec spes libertatis erat mihi: nec cura peculij erat mihi) .i. nihil habebā (q̄uis multa pinguis victima exiret septis) .i. ouib̄ meis (z pinguis caseus p̄meret) .i. formaret a me ingrata (vrbī) .i. mantua: tm̄ (dextra nō vnq̄ redibat mihi domū grauis are) .i. plena pecuniē. **C** **L**ibertas ē p̄tās viuēdi vt velis cui opponit̄ seruitus **C** **S**erus d̄r: post longū tps veniēs. vt serus vesp̄ teuto spade. **E**tia fit fast̄ speet̄ **Q**uini. **M**edicina moruoz sera ē. **H**inc aduerbiū sero. **C** **I**ners d̄r: piger l̄negligens z sine arte. **T**ondere ē for̄fice abscindere l̄breutare. nā radere ē cultello penitus tollere veteres nō radebāt barbā vt nos sed tondebāt vñ tonsores dicti **E**t nō q̄ etiā q̄ tondet d̄r: tondere. vt in **S**ero. **C** **M**iphij tondet̄ hirci. **C** **P**ost ē aduerbiū. longo post tpe: **S**im Serui. ē achaisnos figura q̄ prepositio mutat casum. **C** **G**alathea. i. lactea dea fuit amica poete in mantua. **C** **P**eculū d̄r: p̄ria pecunia. vñ peculiaris. i. p̄rius l̄ris. **C** **S**eptū d̄r: quilibet locus circūseptus z clusus. vt ouille/hortus

Libertas
Serus. Iners.
Tondere
Radere
Post
Galathea
Peculum
Peculiaris
Septum

BYCOLICORVM VIRGILII.

Melibeus
Amaryllis
Tityrus

Mirabar quid mœsta deos Amarilli vocares
Cui pendere sua patereris in arbore poma
Tityrus hinc aberat, ipse te Tityre pinus
Ipsi te fontes, ipsa hæc arbuta vocabant
Quid facerem; neq; seruitio me exire licebat
Nec tam præsentibus alibi cognoscere diuos
Hic illum vidi iuuenem Melibeæ, quotannis
Bis sanos; cui nostra dies altaria fumant
Hic mihi responsum primus dedit ille petenti
Pascite vt ante boues pueri summittite tauros.

Mestus græcus
vitis
pinus
Arbuta
Exire
Præsentibus
Diuos
Summittere

Taurus

Melibeus

Nunc melibeus alloquit amaryllidē di. ¶ Const. D (amarylli) nup̄ ego (mirabar qd) .i. ppter qd tu (mœsta) .i. dolēs (vocares) .i. inuocares deos /z mirabar (cui patereris poma pendē in sua arbore) .i. quē expectabas cui reseruabas poma. Tūc r̄idet amarillis /nō mireris hoc qz (tityrus aberat hinc) Deīn̄ ip̄m tityrū al loquēs au. D (tityre ip̄e pinus) .i. arbores ille (vocabāt te) /z ip̄i fontes vocabāt te (hęc ip̄a arbuta vocabāt te) /z tūc r̄idet tityrus (qd facerē) qz (neq; licebat me exire seruitio) .i. relinquē mantuā (Nec licebet cognoscē alibi) .i. alio loci q̄ romē (deos tā p̄ntes) .i. efficaces ad auxiliū. D melibeus (vidi hic) .i. romē (illū iu uenē) .i. c. sarē (cui) .i. ad cui⁹ honorē (n̄ra altaria fumant) .i. sacrificio (quotannis) .i. singulis annis (bis sanos dies) .i. duodeci dieb; .i. cui singul; mensib; p oēm vitā meā sacrificabo Ille c. sarē dedit (pmus hic) .i. romē (responsū) sequēs (mihi petenti) Et nā sequunt̄ p̄ba c. saris ad tityrū /z suos. D (pueri pascite boues vt aſ fecistis: /z summittite) .i. sub iugū mittite tauros. ¶ Mestus a ū d̄r valde tristis. in m̄sticia magna tristitia. Amarylli ē vitis græcus. Hæc gr̄ca noia in is desinētia faciūt vitm̄ in breue. vt alexis o aleri. daphnis o daphni. phyllis o philli /z c. Pinus ē arbor alta h̄ns folia sicut capillos. Arbuta s̄t breues arbores /z nouelle. p̄ p̄ius accipimus hic p̄ncipes /p̄ fontes sapiētes /p̄ arbuta pleb̄ ē. Hæc oēs des siderabāt virgiliū. ¶ Exire s̄ plus iungit̄ abliō vt hic /z paulo aſ inuenit etiā cū accō Sta. Campū exire verat. ita /z Suidi. ¶ P̄ns q̄nq; d̄r efficac̄ l̄mor iuuas vt p̄is medicina. p̄ns venenū. ¶ Diui dicunt̄ deificari l̄cti in celo. vt diuus paulus. diua virgo Maria. In adiectiū diuinus: nā diuus ē substantiū. ¶ Summittere ē subijcē l̄ sub iugū mittere Iuue. Summitte caput ceruice parata ferre iugū In summissus. i. humilis l̄ nō altus. etiā summittere ē clam mittere. ¶ Taurus ē bos masculus l̄ mas vaccarū. Et etiā mons sicilie /z signū celeste.

Fortunate senex, ergo tua rura manebunt
Et tibi magna satis, quis lapis omnia nudus
Limosoq; palus obducat pascua iunco
Non insueta graues tentabunt pabula fetas
Nec mala vicini pecoris contagia ledent
Fortunate senex hic inter flumina nota
Et fontes sacros frigus captabis opacum
Hinc tibi quæ semper vicino ab limite sepēs
Hybleis apibus florem depassa salicti
Sæpe leui somnum suadebit inire susurro

Hinc alta sub rupæ canet frondator ad auras
 Nec tamen interea raucae tua cura palumbes
 Nec gemere aëria cessabit turtur ab vlnio

Hic melibæus tityro gratulatur bonam fortunam et eius voluptates enumerat dicens
Constru. **S** (fortunate senex & rura tua manebunt et satis magna tibi: suis nudus lapis obducatur) .i. circumdet vel repleat (omnia pascua: et palus) .i. aqua obducatur
 oia pascua (iunco limoso) .i. pleno limo (Pabula insueta) .i. insolita (non tentabunt) .i. periculo exponet (grauescetas) .i. gravidas oves et capras (nec mala praegia) .i. attactus scabietis (vicini pecoris) .i. aliarum ovium scaprarum (ledent) .i. nocebunt tuo pecori. **S** fortunate senex tu captabis) .i. sepe capies (opacum frigus) .i. refrigerium in locis umbrosis (hic inter flumina nota) .i. chara tibi (et inter fontes sacros) .i. consecratos alicui nummi (hinc) .i. ab hac parte (sepes que est tibi sepe ab limite) .i. termino vicino (de pasta florem salicti) .i. salicti ab (hybleis apibus) .i. apes de pasta sunt flores salicti in ipsa sepe sepe in sepe (suadebit) tibi sepe (leui si furro) .i. sono apum (intre somnum) .i. ut dormias (frondator canet hinc) .i. ab hac parte (ad auras) .i. in die vel alta voce (sub alta rupe) .i. in alto monte (Tunc raucae palumbes tua cura) .i. quas diligis: non cessabunt (interea) .i. inter hoc tempus (nec turtur cessabit gemere ab vlnio aerea) .i. alta illa arbor. **F**ortunatus dicitur cui arridet fortuna. **I**nfortunatus qui patitur infortunium. **P**alus est aqua nigra. **L**imosus limo plenus et sordidus. **J**uncus est eene biese: a probo iungo quia iunctis iungitur et ligatur aliquid. **P**abulum est quod pascunt animalia. ut fenulum et similia. **F**etus a si .i. plenus et fertilis. **I**n primo cnei. **L**oca sancta fruuentibus austris. **I**tem recta dicitur scia que breui pariet vel peperit. **I**n causa certitudinis hic apponitur grauis. ut sciamus facta hic dici que pariet. **C**ontagium est morbus qui tactu suo nocet. ut scabies. **D**icitur etiam praegia. **D**edit hanc praegiam labem. **O**pacus .i. obscurus. cnei. li. ij. **D**efensi tenebris et dono noctis opace. **I**tem frigus dicitur opacum: quia in opacis locis magis est. **L**imes est terminus agri. **H**ybula est mons in scitilia floribus et apibus abundans. unde apes vicunt hyble: quia in hybla frequentes sunt. **S**alictum est locus ubi multe sunt salices. **S**ufurrus est sonus qui non percul audit. **I**n susurrare .i. ad aurem loqui. **R**upes est saxum vel mons sacrosus. **F**rondator qui frondes in pabulum colligit. **P**alumbes est columba siluestris in arboribus nidificans. dicitur etiam palumbus et palumba. **U**lmus est arbor alta et sterilis teu. berckem boem. unde legitur (virgas vlineas.

Fortunatus
 Palus
 Limosus
 Juncus
 Pabulum
 Fetus. f. ta.
 Contagium
 Contagio
 Opacus Limes
 Hybla Salictum
 Sufurrus
 Rupes
 Frondator
 Palumbes
 Ulmus
 Tityrus

Ante leues ergo pascentur in aetheræ cerui
 Et freta destituent nudos in littore pisces
 Ante pererratis amborum finibus exul
 Aut ararim parthus bibet aut germania Tigrim
 Quam nostro illius labatur pectore vultus.

Enarratis a melibeo bonis que tityrus obtinuit beneficio cesaris. tityrus dicit se sepe memorare et gratum fore. **C**onstru. **E**rgo cerui ante pascentur leues in aethere et freta) .i. maria (ante destituent) .i. deponent (nudos pisces in littore) quod vultus illius cesaris labatur) .i. cadat de (nostro pectore) et exul parthus ante bibet ararim fluvium germanie (aut germania) .i. germanus aliquis (ante bibet tigrim) fluvium parthorum (finitum amborum) .i. parthorum et germanorum (pererrat) .i. percussis quod vultus illius labatur nostro pectore. **S**ensus est: plus perungentur impossibilia quam ego cesaris obliuiscar. **I**tem est hic aduerbiu. **F**retum dicitur angustum mare dictum a feruore. **P**ererro. .i. errando percurro. **P**arthus dicitur aliquis de parthia que est regio orientalis circa babyloniam. **G**ermania est regio nostra septentrionalis hinc ab oriente dacos / ab occidente gallos / a meridie italos / a septentrione sarmatas. **A**raris araris est fluvius burgundie qui nunc vulgo vocatur sagona. **T**igris est rapidissimus fluvius in armenia. est etiam fera velocissima de qua infra dicitur

Fretum Pererro
 Parthus
 Germania
 Araris
 Tigris

BV COLICORVM VIRGILII

Melibeus

At nos hinc alij sitientes ibimus aphros
 Pars scythiam & rapidum cretæ veniemus, oaxem
 Et penitus toto diuisos orbe britannos
 En vnq̄ patrios longo post tempore finis
 Pauperis & tuguri congestum cespitem
 Post aliquot mea regna videns mirbo, aristas
 Impius hæc tam culta noualia miles habebit
 Barbaras has segetes, en quo discordia ciues
 Perduxit miseros, en quis conseruimus agros
 Inhere nunc melibeæ pyros, pone ordine vites
 Ite meæ quondam fœlix pecusq; capellæ
 Oon ego post hac viridi proiectus in antro
 Dumosa de rupe procul pendere videbo
 Carmina nulla canam, nec me pascente, capellæ
 Florentem cythisum aut salices carpetis amaras.

Melibeus suã & alioꝝ mantuanorũ miserã deplorat dicẽs Tu g̃ manebis in tuis locis natalib;. **C**onstru. (Et) .i. sed (nos ibimus hinc alij aphros sitientes) .i. ad illũ pplm̄ in calidissima regione morantẽ (pars) .i. aliq̄ (veniemus) ad (scythiã) regionẽ frigidissimã & ad (oaxẽ) illũ fluuiũ (rapidũ crete) .i. q̄ fluendo rapit secũ cretã vñ arenã & veniemus ad (britãnos diuisos penitus) .i. omnino a (toto orbe) q; circũdati sũt mari. **E**n ego (vnq̄) vidẽs (patrios fines post longo tpe) & (vidẽs post aliquot aristas) .i. annos (culmẽ) .i. tectũ (paupis tuguri) & (ge stũ) .i. ppositũ (cespite) .i. de frustis terre. **D**e tuguriũ fuit (mea regna) .i. vbi ego dñs fui (mirabor) .i. admirandũ dicã (impus miles habebit hæc noualia) .i. nos uos agros (tã culta) .i. tã bn̄ parata. & (barbarus) .i. alienus (habebit has segetes) .i. meas (En q̄) .i. ad qd̄ malũ (discordia pduxit miseros ciues) En quis .i. quib; hoib; pseruimus) .i. seminauimus (agros nostros) q̄si dicat Nos laboramus vt ipsi impij haberẽt fruges. **D**eĩ seipm̄ alloquit & arguit se vni laboris dicẽs. **D** (melibeæ inhere nũc pyros: pone vites ordine) q̄si dicat istud fecisti frustra. **D** (meæ capellæ) q̄ fuisstis quondã f. lix pecus (ite) .i. pccidit ad ignota loca (Ego nõ videbo vos post hac pendẽ de dumosa rupe pcul plectus) .i. iacẽs in viridi antro (canã nulla carmina) sicut solebã: & o (capellæ nõ carpet. florentẽ cythisum & amaras salices me pascente) .i. dũ ego pascã vos: q̄si di. post hac nõ habebitis tã bona pascua q̄ habuistis. **A**pher dicit aliquis ex aphrica q̄ est tertia pars orbis ad austrũ sita vbi sol calidissimus ẽ. **S**cythia ẽ regio frigidissima in septentrione cuius pars ẽ liuonia & ruscia. **D**axi ẽ fluuius mesopotamie. **D**axũ vero oppidũ crete insulæ: sed hic creta fit albã terrã. **B**ritanni sũt q̄ nũc vocant angli. **M**ã anglia quondã dicebat britannia. **E**t nõ q̄ istis accis detracta ẽ prepositio cã metri. **H**õ enĩ dicimus ibo aphros & britãnos sed ad aphros r̄t. **T**uguriũ ẽ domũcula pastoralis a tegẽdo: & ponit hic tuguri p tuguis cã metri. sicut añ peculi p peculi. **C**espes ẽ quadratũ frustũ terre viridis l̄cũ gramine. **C**ulmẽ ẽ summitas domus l̄ tectũ q; rustici tegũt domos culmis .i. straminib; l̄ stipulis. **A**riste sũt aculei in s̄tica: p aristas g̃ spicas / p spicas segetes / p segetes estates / p estates annos accipimus. **A**hiles ẽ qui militat vel bellat. **M**ouale ẽ nouus ager l̄ etiã q̄ singulis annis renouat. **D**icif etiã noualis f̄cio ḡne vt in Georgi. **T**ensas cessare nouales. **B**arbarus dicit inhumanus l̄ crude

Apher
 Scythia
 Daxi
 Britanni

Tugurium
 Cespes
 Culmen
 Arista
 Ahiles
 Mouale
 Barbarus

AECLOGA SECUNDA Fo.v.

lis l'et longinquo veniens. **I**nserere ē ramusculū melioris arboris imponere **I**nserere
 r: unco alterius. **D**umus ē densitas spinarū l' fructū. **I**n dumosus dumis ple **D**umus
 nus. **L**ythius ē quēdā herba vitilis z grata pecoribus. **L**ythius

Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte

Fronde super viridi, sunt nobis mitia poma

Castaneæ molles, & pressi copia lactis

Et iam summa procul villarum culmina fumant

Maioreſq; cadunt altis de montibus vmbre.

Lythius melibœi inuitat vt secū pnoctet dicēs. Quāuis oporteat te discedere.

Constru. (tū poteris requiescē hic mecum hac nocte sup viridi fronde). i. in fron
 deo strato (mitia). i. dulcia (poma s' nobis z molles castaneæ s' nobis z copia las
 ctis pressi). i. multū l' in caseū coacti ē nobis (z summa culmina villarū). i. summita
 tes domoz (fumaria). i. tps cenandi instat (z vmbre cadunt maiores q̄ prius de
 altis montibus) Mā alti montes sp quidē faciūt vmbas inferius / sed instante no
 cte maiores. **F**rondes sunt arborz z herbarū folia l' reuū cū folijs quibus pa
 stozes sibi stratu faciūt. **V**illa ē rustica domus z nō pagus vt indocti putant.

In villicus. i. colonus q̄ villā habitat. **F**umare fumū emittere.

Frondes
 Villa
 Fumare

Aecloga secunda quæ Coridon inscribitur.

Formosum pastor Coridon ardebat Alexim
 Delicias domini nec quid speraret habebat
 Tantum inter densas vmbrosa cacumina fagos
 Assidue veniebat, vbi hæc incondita solus
 Montibus & syluis studio iactabat inani.

O crudelis Alexi nihil, mea carmina curas

Nil nostri miserere, mori me deniq; cogis.

Hæc ecloga describit poeta quō quidā pastor noie Coridon amauerit quēdā

puerū noie alexim z illū ad se vocauerit. Coridon intelligit virgilius / alexi vero

cesar Augustus. **C**onstr. (Pastor coridon ardebat). i. valde amabat (formo

sum alexi) illū puer (delicias dñi). i. q̄ delectabat dñs eius (Et coridon nō habe

bat qd speraret). i. nō habebat spē illius potūdi (coridō veniebat tñ assidue). i.

frequēter (inter densas fagos q̄ s' vmbrosa cacumina). i. altitudines factētes vm

bras (vbi solus iactabat). i. frustra loquebat (montibz z syluis). i. ad montes z syl

uas (hæc incondita). i. inepta s'ba sequētia (inani studio). i. inaniter. **I**n sequunt

s'ba coridontis (O crudelis alexi nihil curas mea carmina z nihil miserere). i. mise

reri (nō deniq;). i. insup (cogis me mori). i. ppter p̄ceptū tuū. **F**ormosus dī q̄

pulchrā formā habet. Alexim delicias dñi ē appositio sicut fagus vmbrosa cacu

mina. **D**ensitas dī frequēs z p̄iunctus l' multus / cui opponit raris. **L**acu

mē ē altitudo. **S**tudiu ē vehemēs animi applicatio ad aliquā rē peragenda.

Crudelis ē q̄ nullā misericordia mouet. **D**eniq; ponit post q̄ multa narra

ta sunt. Hora. Si validus si letus erit si deniq; poscet.

Nunc etiam pecudes vmbas & frigora captant

Nunc virides etiam occultat spineta lacertos

Thestilis & rapido fessis messoribus æstu

Allia serpillumq; herbas contundit olentes

At mecum raucis, tua dum vestigia lustro

Formosus
 Densus
 Lacumen
 Studium
 Crudelis
 Deniq;

61

BVCOLICORVM VIRGILII

Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis
 Nonne fuit satius tristis amaryllidis iras
 Atq; superba pati fastidia, nonne Menalcam;
 Quamuis ille niger quis tu candidus esses
 O formose puer nimium ne crede colori
 Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

¶ Declarat cor ydō amoris sui vehementiā, ppter quā patiat maximā solis ardo-
 re dicēs, Constru. (Etā pecudes captāt nūc umbras z frigora) .i. vitāt solē etiā
 (spineta occultant nūc virides lacertos) illos p̄mes (z thestilis) illa fētia (z tūdit
 messorib; fessis rapido estu allia serpillūq; olentes herbas) (At) .i. sed (arbusta
 resonant raucis cicadis mecū dū lustro) .i. circūeo (tua vestigia sub ardenti se)le
 Seliis ē. ego cū cicadis tū maneo in estu querēs te (nonne fuit satius) .i. melius
 pati (tristes iras amaryllidis z supba fastidia) .i. p̄emptus illius fētia (nonne etiā
 satius fuit pati menalcā q̄uis ille esset niger z tu candidus) tū (o formose puer ne
 crede nimium colori) .i. pulchritudini tue qz alba ligustra cadūt) .i. pereūt z nullius
 p̄ciū se (z nigra vaccinia legunt) .i. colligunt z in p̄cio habent. ¶ Lacerti sunt
 p̄mes qdā venenosi Et d; hic lacertus h̄c lacerta. Lacertus ē etiā brachiū hoīs
 ¶ Spinetū ē multitudo spinar in vno loco. Rapidus d; rapiēs vehemēs aut ve-
 lor. Allū h; knoblouch. Serpillū ē qdā herba calide nature alio noie piper erra-
 ticū. Licade s; parua aialia q̄ roze viuūt z in arborib; stridor ē faciūt p̄ estatē. Lu-
 strare ē circūire z qñq; circūspicē. Vestigiū ē signū pedis z ponit p̄ pede z p̄ q̄si
 bet signo. Fastidiū ē p̄emptus p̄ supbiā. Ligustrū ē qdā herba l' flos q̄ d; maior
 viola: ē etiā arbor flore cādido. Vacciniū ē arbuscula cui⁹ nigris acinis tingunt
 Despectus tibi sum nec quis sim queris Alexi (vestes seruoꝝ,

Lacertus
 Spinetum
 Rapidus
 Allium
 Serpillum
 Licade
 Vestigium
 Fastidium
 Ligustrum
 Vaccinium

Quam diues pecoris niuei, q̄ lactis abundans
 Mille meæ siculis errant in montibus agne
 Lac mihi non estate nouum non frigore defit,
 Canto quæ solitis si quando armenta vocabat
 Amphyon Dirceus in aracyntho
 Nec sum adeo informis, nuper me in littore vidi
 Cum placidum ventis starēt mare, non ego Daphnim
 Iudice te metuam si nunq; fallit imago.

¶ Corydon hoc loco enarrat alexi bona sua .i. diuitias carmina z formositatē dī-
 cēs. Constru. (O alexi sum despectus tibi) .i. a te (nec queris quis sim z q̄ diues
 sim niuei pecoris) .i. albar ouū (z q̄ abundās lactis) Mille agne meæ errāt i sicu-
 lis montib; .i. in montib; sicilie (nouū lac nō defit) .i. deficit (mihi in estate z etiā
 nō defit mihi frigore) .i. in hieme. ego (canto q̄ amphyon dirceus solitus erat can-
 tare in acteo aracyntho) .i. illo monte (si qñ vocabat armenta) .i. boues (nec sum
 adeo informis) .i. tā turpis (vidi me nup in littore) .i. ego stans in littore vidi ima-
 ginē meā in aqua (cū mare starēt placidū vent; .i. sine motu (ego nō metuā daph-
 nim) illū virū (te existente iudice si imago nūq; fallit) .i. si talis sim qualis mihi vi-
 debar in aqua. ¶ Siculus ē id qd̄ siciliensis p̄oe sicilia. ¶ Defio .i. deficio. Am-
 phion thebanus princeps optimus musicus q̄ dulcedine cantus d; lapides p̄tra-
 xisse in menia thebana. ¶ Dirce ē fons prope thebas. In dirceus .i. thebanus.
 ¶ Aracynthus ē mons in acarnania teste Plinio. Acte græce d; littus. In acte
 us littoralis. ¶ Informis p̄rie sine forma l' sine pulchritudine. ¶ Daphnis fuit
 filius mercurij pastor pulcherrimus,

Siculus. Defio
 Amphyon
 Dirceus
 Aracynthus
 Acteus

O tantum libeat mecum tibi sordida rura
 Atq; humiles habitare casas, & figere ceruos
 Hedorumq; gregem viridi compellere hibisco
 Mecum vna in syluis imitabere pana canendo
 Pan primus calamos cera coniungere plures
 Instituit, Pan curat oues, ouiumq; magistros
 Nec te peniteat, calamo triuisse labellum
 Hæc eadem vt sciret quid non faciebat Amyntas
 Est mihi disparibus septem compacta cicutis
 Phystula Dametas, dono mihi quam dedit olim
 Et dixit moriens te nunc habet ista secundum
 Dixit Dametas, inuidit stultus Amyntas
 Preterea duo nec tuta mihi valle reperti.
 Capreoli, sparsis etiam nunc pellibus albo
 Bina die siccant ouis vbera, quos tibi seruo
 Iam pridem a me illos abducere testilis orat
 Et faciet, quoniam sordent tibi munera nostra.

CLondon alliciēs alexim pmittit ei munera vt. **C**Constru. (O alexi tui libeat tibi habitare mecum rura sordida tibi). i. q. vident tibi sordida (atq; libeat tibi habitare mecum humiles casas). i. paruas domos (z libeat tibi figere). i. iaculari (ceruos z libeat tibi pcellere). i. fugare (gregē hedoz viridi hibisco). i. ad illā herbā (tu imitabere pana). i. illū rusticū deū (canēdo vna). i. pariter mecum in siluis (Pan) ille deus fabulosus (instituit). i. ordinauit (pmus coniungere cera). i. pglutinare plures calamos (Pan curat). i. custodit (oues z magistros ouiu). i. pastores (nec peniteat te triuisse labellū calamo. i. phystula eē vsū (qd amyntas nō faciebat) qñ diceret multa faciebat (vt sciret hæc eadē). i. phystula canere (phystula pcompacta). i. pposita (septē cicutis). i. calamis (disparibz). i. diuersoz tonoz (ē mihi quā dametas olim dedit mihi dono z dametas moriēs dixit mihi ista phystula habet vsic te scdm possessōrē). i. nemo habuit hāc phystulā nisi ego pmo z iā tu es secundus eius possessōr (dametas dixit vba supiora (sed stultus amyntas inuidit mihi istā phystulā) nā ipse libentē eā habuisset (preterea). i. insup (duo capreoli). i. pulli caprear (repti mihi). i. a me (nō tuta valle). i. in loco q adire nō potui sine piculo (pellibus eoz sparsis albo). i. albis maculis (etiā nūc siccāt). i. sugit i (die bina vbera ouis). i. q libet sugit vnū vber ouis (quos capreolos seruo tibi). i. vt dē tibi cū veneris (testilis) illa f. iā (orat) me (iā dudū). i. iā diu (abducē). i. vt abducatur illos a me (z faciet. i. abducet (qm munera nra sordēt tibi). i. spūā a te. Casa ē domus rustica vñ casula. i. parua casa. Z uue. Quite pētī casulis z montibz istis. Hibiscū ē qdā herba de q Plin. Hibiscū a pastinaca gracilitate differt damnatū in cibo sed medicine vtile. Pan huius panos dicit a poetis deus nature locus rusticoz. Pana ē gr. cus accūs. Licuta inquit Serui? ē spaciū inter canarū nodos. i. pars arādinis. Est etiā herba cuius semē ē venenosum Persi. Sorbitto. Tollit quē dira cicute. sed Virg. accipit hic p calamo. Compingo fit ppono. In pcompactus ppositus. Phystula ē qd vulgo dicitur musa eeu pispe. Vñ phistulare pispen. Capreolus dicitur pullus capre. i. siluestris capre. Capreolus etiā autore Clarrone est cauliculus intortus q vitis se alligat palo. Alio noie cincinnus.

BVCOLICORVM VIRGILII

Huc ades o formose puer, tibi lilia plenis
 Ecce ferunt nymphæ calathis, tibi candida nais
 Pallentes violas & summa papauera carpens
 Nercissum & florem iungit bene olentis anethi
 Tum casia atq; alijs intexens suauibus herbis
 Mollea luteola pingit vaccinia caltha
 Ipse ego cana legam tenera lanugine mala
 Castaneasq; nuces mea quas amarillis amabat
 Addam cærea pruna & honos erit huic quoq; pomo
 Et vos o lauri carpam & te proxima mirte,
 Sic posite quoniam suaves miscetis odores.

¶ Amplius vocas alexim coridon pollicei ei rustica munera. s. flores & poma dī cēs. ¶ Constru. (O formose puer ades huc). i. aduenti (ecce nymphe ferūt tibi lilia plenis calathis). i. sportis (& candida nais) illa pulchra nymphe (carpēs tibi pallētes violas & summa papauera). i. summitates l' flores papauerū (iungit narcissum) illū florē (& iungit florē anethi bñ olentis tū). i. etiā (nais interens). i. pponēs (serūt casia & alijs suauib; herbis pigit). i. ornat (molliā vaccinia) illos flores (luteola caltha). i. cū rubro illo flore (ego ipse legā). i. colligā (cana mala). i. alba poma (tenera lanugie). i. q̄ hñt lanuginē. & legā castaneas nuces quas mea amarillis amabat addā). i. etiā dabo tibi pruna cærea). i. glauca sicut cera l' mollia sicut cera (& honos). i. pulchritudo erit (quoq;). i. etiam (huic pomo). i. pruno (& o lauri etiā carpā vos). i. frāgā ramosos de vobis (& o myrte) tu arbor (pruna). s. lauris (carpā te) ¶ lauri & myrte (posite) estis (sic quoniam miscens suaves odores.)

¶ Nymphe dī puella aut virgo. Etiā deas vocāt nympas. ¶ Calathus ē vas l' sporta & ē græcū. In calathiscus. i. sportula. Nais ē nomē vnus nymphe. Viola ē flos purpureus een syol. ¶ Narcissus ē flos purpureus p̄ter colorē sillis lilio Poete fabulant q̄ fuit iuuenis pulcherrimus q̄ feminas spernēs captus ē tādē suis ipsius amore cū vidisset imaginē suā in fonte: vñ tabescēs mutatus ē in hūc florē. ¶ Anethū ē herba hortēsis & boni odoris ¶ Casia q̄dā herba boni odoris in ethiopia nascēs. Caltha ē flos purpureus & violæ sillis sed odore grauior & foliosior. Luteus p̄ma syllā longa ē idē q̄ croceus & fit a noie lutū de q̄ infra viciet. Et a luteus fit luteolus: sicut ab aureus aureolus. Lanus. i. albus l' griseus. Lanugo ē tenera lana vt i herbis q̄busdā: & p̄ma barba dī lanugo. Itē mala cydonia hñt lanuginē de quib; hic intelligit. Nuces dicunt fructus dure corticis. vt glandes ouelane am: gdala & castaneæ. Poma ē ois fructus arboris siue sit mollis siue durus. vñ pruna vocant hic poma. Cereus. i. de cera factus. vt cærea imago. Accipit p̄ mollis aut facilis. Hora. Cereus in viciss̄ flecti. Itē pruna dicunt cærea. i. mollia l' rei coloris. i. glauca. ¶ Myrtus arbor ē teutonice gaghel.

Rusticus est Coridon, nec munera curat Alexis
 Nec si muneribus certes, concedet Iolas
 Eheu quid volui misero, mihi: floribus austrum
 Perditus & liquidis immisi fontibus apros,
 Quem fugis ah demens: habitauerunt dii quoq; sylvas
 Dardaniusq; paris, Pallas, quas condidit arces
 Ipsa colat, nobis placeant ante omnia sylvae

Nymphe
 Calathus
 Viola
 Narcissus
 Anethum
 Casia
 Caltha
 Luteus
 Luteolus
 Lanus
 Lanugo
 Nuces
 Pomum
 Pruna
 Cereus
 Myrtus

AECLOGA SECVNDA Fo. vii.

Tōrta leana lupum sequitur, lupus ipse capellam

Florentem cythiſum sequitur laſciua capella

Te corydon o alexi, trahit ſua quemq; voluptas.

Coridon ſeipm arguit ſtulticie q̄ ſperauerit poſſe potiri alexide. Et alloquit ſe ip̄m dicēs. **C**onſtru. **C**(oridon es ruſticus) q̄ ſpernit ſp̄ ab urbano (z alexis nō curat munera) z (ſi certes munerib; .i. ſi labores eū ſuperare donis (Zolas) ille vir nō ꝓcedit) .i. ꝓmittet tibi hoc. Deīn coridon indignat ſibi q̄ ſp̄ ſua ip̄e ſuſtulerit dicēs (Zheu qd̄ volui mihi miſero facē/ ego ꝓditus inmiſi auſtrū florib; z inmiſi apros liq̄dis fontib; .i. voluptatē meā ip̄e ꝓuerti ſicut auſter flores corꝛūpit z ap̄i fontes ꝓturbāt z cꝓnoſos faciūt. Tūc alexim ruruſ alloquit (Z h de mēs) .i. o ſulte (quē fugis) .i. quare fugis a me (quoz) .i. etiā (oij habitauerūt ſyluas) .i. habitauerūt in ſyluis (z paris dardanius) .i. de regia ſtirpe dardani habi tauit etiā ſyluas (q̄z arces pallas ꝓdidit) eas (ip̄a colat) .i. habitet (ſylue placēt nobis an̄ oīa) .i. ꝓe oīꝓ locis. Deīn oñdit varios eſſe affectus animantiū dicēs. (Zorua leana ſequit lupū: lupus ip̄e ſequit capellā. Z alexi corido ſequit te: quē qz ſua voluptas trahit) **A**uſter ē ventus flans a meridie q̄ pluuias z tempeſta tes inducit quib; flores corꝛūpūt. Eſt q̄ tropica loquutio. Inmiſi florib; auſtrū z fontib; apros: q̄ altud ſt̄ q̄ ſba ſonāt vt dictū ē. Dardanus fuit ꝓmus rex troie. **P**aris dardanius .i. troianus l'oe ſtirpe dardani. **P**aris erat filius ꝓtami regis troie z hecubę regine/ quē cū mater in vtero haberet ſomniauitq; q̄ ardentē fa cē geſtaret. quare territus rex infantē iuſſit erponi l'ꝓiici: ſed inuētus a paſtore fuit educatus in ſylua/ tandē a ꝓre cognitus z receptus fuit. Pallas filia iouis dea ſapientie z artiū d̄: z vrbes ꝓdidit ſerē. Zoruus .i. terribilis. Leana ē ſcia leonis. Legit etiā lea apud Quidiū. Ip̄e fuit rabide preda cruēta leę. Sed me liꝓ leana ſicut a draco dracena. **M**ō q̄ hic torua leana zc. ē exornatio rhetorica q̄ d̄: gradatio. **A**lexi/ hieo corripit ꝓter ſequentē vocalē nā naturalit ꝓducit o.

Auſter

Dardanus

Paris

Pallas

Zoruus

Leana. Lea.

Aspice aratra iugo referunt ſuſpenſa iuueni

Et ſol crescentes decedens duplicat vmbraſ

Me tamen vrit amor; quis enim modus adſit amorī?

Ah corydon corydon quæ te dementia cepit,

Semiputata tibi frondosa vitis in vimo eſt

Quin tu aliquid ſaltem potius quorum indiget vſus

Viminibus, molliq; paras detexere iunco

Inuenies alium ſi te hic faſtidit alexis.

Nūc coridon oñdit vehementiā amoris cui nullus in eſt modus. **C**onſtru. (Aspi ce iuueni referūt aratro ſuſpēſo) .i. ad iugū (z ſol decedēs duplicat vmbraſ creſcētes tñ amor adhuc vrit me quis eſt modus adſit amorī/ qñ diceret nullus. Tan dē coridon ſeipm arguit demētie q̄ relictis negotijs amorī vacet: aut certe reſꝓ gendia amorē vult expellere q̄ Quidius docet. **S**ia ſi tollas perie cupidinis arcus zc. (Z coridon q̄ demētia cepit te/ vitis ſemiputata) .i. ꝓ media parte pu ta (ē tibi in frondosa vimo quin) .i. cur nō tu potius (paras detexere) .i. ꝓponere aliq̄d eoz ſaltē quoz vſus, .i. vtilitas (indiget paras) in q̄ detexere aliq̄d viminib; z molli iunco: inuenies aliū amicū ſi hic alexis faſtidit te. .i. ꝓtemnit te Quidi. **S**uc ceſſore nouo pellit oīs amor. **I**uueni ſt̄ iuuenes tauri. **I**ugū ē illud q̄ boues hñt circū collū qñ arāt. **P**utare ē purgare z abſcindere ſupflua in vitibus z alijs arborib;. **F**rondoſus .i. plenus frondib;. **Q**uin qñ iungit indicatio ꝓbo ſcat cur nō **P**lau. **Q**uin tu reſꝓndes huc **S**ta. **Q**uin fugitis oī tuta via ē. **E**tia ſt̄ dan/ z tūc habet ꝓiunctiū ſbū **T**erē. **N**ō dubiū ē quin ꝓꝓozē nolit filius. **V**imen eſt

Iuueni

Iugū. **P**utare

Frondoſus

Quin

Vimen

B ij

BVCOLICORVM VIRGILII

Fastidire

tenax virga qua ligat aliquid l' terit. ¶ Fastidire ē cū fastidio spernere.

Aecloga Tertia. Collocutores Menalcas & Demetas
amuli concertantes, & Palemon iudex.

Menalcas

Demetas

Ec mihi Dameta cuium pecus, an Meliboei,
Non verum agonis, nuper mihi tradidit agon
Infelix o semper ouis pecus, ipse neæram
Dum fouet, ac ne me sibi preferat illa veretur
Hic alienus ouis custos bis mulget in hora

Et succus pecori & lac subducitur agnis.

¶ Inducunt hac ecloga duo pastores inimici grauius alter alteri quicquid & tandē pcertates iudice palemone q forte interuenit. Menalcas igit videns da metā pascē pecus interrogat sic. Constru. D dameta dic mihi cuiū ē hoc (pecus) .i. ad quē ptinet iste oues (an) ē pecus melibei respondit demetas (nō) ē melibei (verū) .i. sed ē (agonis) illius viri. nā (gon tradidit) .i. custodiendū dedit (mihi nup) .i. sã breuiter. Tūc indignando dicit menalcas (D ouis sp infelix pecus dū tpe egon fouet ne, rā) .i. amplectit illā feminā z tpe (veret ne illā preferat me sibi hic alienus custos) .i. demetas (mulget bis in hora) .i. sepius (z succus subduct) .i. auferit (pecori) .i. ouibus (z lac subduct) agnis qz nihil relinquit eis sugendū.

¶ Cuius cura cuiū fit ad quē ptinēs. Terē. Cuius puerū hic apposuisti Idē. Ipa virgo cuius ē. ¶ Trado a trans z do z h' alicut do. Pecus ē oē aial brutū z domi tū z neutro gñe sepe ē collectiū scās gregē. ¶ He post pba timēdi nō negat sed potius affirmat plau. Metuo ne sero veniā. i. metuo q sero veniā. ¶ Succus ē naturalis humor q corpus fouet. ¶ Subducere ē clā tollere. ¶ Partia. Subduxit mappas quattuor herinogenes. Etā ē iursum l' in terrā ducere. vt in pmo qneis dos. Quassatā venti liceat subducere classē.

Cuius

Trado

Pecus

He

Succus

Subducere

Demetas

Parcius ista viris tamen obijcienda memento
Nouimus & qui te transuersa tuentibus hircis
Et quo, sed faciles nympha risere facello

Menalcas

Tum credo cum me arbuta videre Miconis
Atq; mala vites incidere falce nouellas

Demetas

Aut hic ad veteres fagos cum Daphnidis arcum
Fregisti & calamos, quæ tu peruerse Menalca
Et cum vidisti puero donata dolebas

Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses.

Demetas accusatus furtē rīdet. Constru. D menalca (memēto tñ istā) crimina (parcius obijcienda viris) .i. q vindicare poterūt (nouimus z) .i. etiā (q) corripue rūt te (hircis tuentibz trāsuersa) .i. videntibz oblique z nolentibz aspice tuā turpis tudinē z nouimus in (q) facello) .i. fecerunt hoc (sed nympha) q colebant in facello (faciles) .i. elemētes (risere) .i. veniā tibi dederūt Tūc rīdens menalcas nō apte reseilit obiectū sed aliud crimē assert qz di. tā verū ē illud qz istud (credo) qz nym pheri'erūt tū) .i. tūc (cū viderūt me incidere) .i. q ego incidi (arbutū miconis) illius hois (atqz) cū viderūt me incidere (nouellas vites mala falce) Demē dame tas obijcit et crimē vicēs (aut) nympha riserunt (hic ad veteres fagos cū fregisti arcū z calamos) .i. sagittas daphnidis (q) predicta (cū tu peruerse menalca vidisti donata esse puero) .i. daphnidi (dolebas) .i. inuidebas (z si nō nocuisses) illi pue-

AECLOGA TERTIA Fo. viij.

ro aliqua subaudi ratione (mortuus esses) .i. occisus. ¶ **Parcius** Serius putat hic distinguendū, sed melius coniungit vt nos facim⁹ auctore Christophoro. **Parcius** ē aduerbiū comparatiuū et ponit p minus. ¶ **Obiscere** ē extra aliquē picere. **In. vj. enei.** Belle saporatā et medicatis frugib⁹ offam obiscit. Etā fecit accuso vñ **Salusti.** Quē si falso tibi obiscio refelle. ¶ **Transuersa** est nomē hic positiū p aduerbio causa metri. ¶ **Mouimus** et q. hic vñ turpe tacet causa verecundie. **Hoc em̄ dicit.** Tu q̄ muliebria passus es noli viros reprehendere. ¶ **Sacellū** q̄ parū sacrū. i. parū templū qd̄ vulgo dicitur capella. ¶ **Fals** ē ferramentū q̄ aliquid amputat aut secat. vt fals messoria. fals putatoria et.

Parcius

Obiscere
Transuersa
Mouimus
Sacellum
Fals

Quid domini facient audent cum talia fures

Non ego te vidi Damonis pessimæ caprum

Excipere insidijs, multum latrante lycisca

Cunq; ego clamarem quo nunc se proripit ille

Tityre coge pecus, tu post carecta latebas

An mihi cantando victus non redderet ille

Quem mea carminibus meruisset fystula caprum

Si nescis, meus ille caper fuit, & mihi damon

Ipsē fatebatur sed reddere posse negabat.

¶ **Benalcas** irritatus predictis vñs damete pbat eū fecisse furtū dicēs. **Constru.** (Quid dñi faciet cū fures audēt) dicere (taliam) **Q** (pessime nonne ego vidi te accipere) .i. q̄ tu accepisti (insidijs) .i. clam p insidias (caprā damonis) illius viri (lycisca) .i. cane latrante multū (cūq;). i. et cū (ego clamare) ad te (q̄ ille nūc proripit se) .i. q̄ ille currit. **Q** (tityre coge pecus) .i. congrega pecudes (tu latebas post carecta) .i. in dumis. **Dei** dametas excusat se dicēs (an ille damon victus mihi) .i. a me (cantando nō redderet) .i. solueret (caprū quē) mea phystula meruisset carminibus. **Si** (nescis) .i. eā rē (ille caper fuit meus et ipse damon fatebat) .i. pcedebat mihi (sed negabat posse reddere) .i. nicebat se nō posse mihi tradē eū. ¶ **Caper** ē hircus. i. inas caprarū sed pprie castratus hircus et partia. **Dū** iugulas hircū factus ē ipse caper. **Raro** tñ tenet ista differētia. ¶ **Excipere** qñq; fit ex alijs capere. **Quñq;** fit id qd̄ accipere. **Et** tñ fit capere. vt hic. **Itē** ponit p respodere. **Lycisca** dicitur canis natus ex lupa et cane a lycos qd̄ ē lupus et scylax canis. **Proripere** ē pcul rapere et sugere. ¶ **Carectū** ē vbi multe stant carices. **Itā** carer ē longū et asperū gramē. **In georgi.** Et carice pastus acuta. ¶ **Megare** ē non pcedere et ē in vñs et factis. **In vñs** Therē. Ipse nō negabit. **In factis** Sene. Pars beneficij ē cito negare qd̄ petiit.

Benalcas

Dametas

Caper
Excipere
Lycisca
Proripere
Carectum
Carer
Mego

Cantando tu illum, aut vnq; tibi phystula cæra,

Iuncta fuit, non tu in triujs indocte solebas

Stridenti miserum stipula disperdere carmen

Vis ergo inter nos quid possit vterq; vicissim

Experiamur, ego hanc vitulam ne forte recuses

Bis venit ad mulctram binos alit vbere fortis

Depono, tu dic mecum quo pignore certes.

¶ **Benalcas** volēs dametā accusare mēdatij dicit interrogādo. **Constru.** (Tu) vicisti (illū) .i. damonē (cantādo aut vnq; fuit tibi phystula iuncta cæra) .i. in q̄ plures calami erāt p patti p cæra (nonne tu indocte solebas disperdere l' dispgere miserū carmē in triujs stridenti) .i. inale sonante (stipula) .i. phystula facta de stipula.

Benalcas
Dametas

BVCOLICORVM VIRGILII.

Tuc dametas vt pber se supasse damone dicit/ enā tecū audeo certare (& vis vt experiamur inter nos vicissim). i. p vices (qd vterqz nrm possit). i. vter alterū su- perare possit cantendo (ego depono). i. pignus do (hāc vitulā ne forte recuses). i. spernas eā hęc vitula (venit bis ad mulctrā). i. vt mulgeat (z alit vberē suo binos fetus). i. duos vitulos (tu dic q pignore certes). i. certare velis (mecū). i. qd tu de- ponis. Cantādo tu illū/ hęc orō ē impfecta qz deficit p̄bū qd fit vt exprimat ira lo- quētis. nā irati loquunt impfecte z sepe interrogāt vt facit hic menalcas. ¶ **T**ri- uisū ē via publica q tres vie pueniūt Juuena. Quocūqz in triuis cuiusqz ē obuia narrat. ¶ **S**tipula ē culmus frumētū aut leguminis. vt stipula filiginis teuto. roc- ken stroe. Stipula fabalis teuto. bonē stroe. ¶ **V**icissim fit p vices. vt cantemus vicissim. ¶ **V**itula p̄rie ē pulla vacca sed hic ponit p iuuenti vacca. Mā vitula nō mulget. ¶ **M**ulctra ē actio mulgendū l' mulsiō. ¶ **M**ulctrale at vas in q mul- get. Deponere hic fit by sentē/ qd faciūt p̄certare volentes.

Triulum
Stipula
Vicissim
Vitula
Mulctra
Mulctrale
Depono
Menalcas

De grege non ausim quicqz deponere tecum
Est mihi nancqz domi pater, est iniusta nouerca
Bisqz die numerant ambo pecus, alter & hedos,
Verum id quod multo tute ipse fatebere maius
Insanire libet, quoniam tibi pocula ponam
Fagina celatum diuini opus Alcymedontis
Lenta quibus torno facili superaddita vitis
Diffusos hedera vestit pallente corymbos
In medio duo signa, Conon & quis fuit alter,
Descripsit radio totum qui gentibus orbem
Tempora quæ messor quæ curuus arator haberet
Nec dum illis labra admouit sed condita seruo

Respondet menalcas se nō audeo pecus deponere sed pocula pretiosa. **C**on- stru. (Mō ausim deponere tecū quicqz de grege nā p̄ ē mihi domi z iniusta nouerca ē mihi/ z ambo). i. p̄ z nouerca (numerāt pecus). i. pecora (bis in die z alter) eor- enā nūerat (hedos/ verū). i. sed (ponā tecū qd tute ipse fatebē esse multo maius). i. pretiosius (libet) mihi (insanire). i. insane agere (qm̄ ponā tibi fagina pocula). i. vasa potoria facta de fago q̄ st (celatū). i. sculptū (opus diuini alcymedontis). i. il- lius artificis quibz poculis (lenta vitis supaddita). i. adsculpta (facili torno). i. ta- li instrumēto (vestit). i. ornat (diffusos corymbos pallente hedera duo signa). i. due- imagines st̄ sculpte (in medio) poculorū. i. (conon). i. imago illius p̄ncipis (z quis fuit alter). i. insculptus (q̄ descripsit gentibz totū orbē radio). i. virga geometrica z descripsit q̄ tpa messor haberet/ z q̄ tpa (curuus arator haberet). i. q̄ tpe metēdū z q̄ tpe sit arandū ego (necdū) nō adhuc (admouit labra) mea illis poculis sed ser- uo ip̄a (p̄dita). i. abscondita. ¶ **N**ouerca dicitur sicut dicitur. Tute. i. tu ipse Terē. Tute mirabere. Addit in enā ipse vt hic z apud Terē. Quāobz id tute ipse nō fa- cis. ¶ **P**oculi dicitur vas potoriū. i. ex q̄ potat. In pocillū parū potuli. Curuus ē ferramentū q̄ sculpiē lignū. ¶ **H**edera ē herba quedā ephēu. ¶ **C**orymbi sūt vae- hederarū. ¶ **C**onon fuit clarus vir athemensis. Alter fuit conon egregius ma- thematicus astronomus de q̄ fit hic mentio. ¶ **R**adius ē stipes q̄ mathematici faciūt lineas in puluere. Enā est lignū q̄ equat modius. Itē q̄ textores videntur. Radij enā sūt stipes rotarū z emissiones solis.

Nouerca: Tute
Poculum
Pocillum
Tonus
Hedera
Corymbus
Conon
Radius
Dametas

Et nobis idem Alcymedon duo pocula fecit
Et molli circum est anfas amplexus a canto

Orpheus in medio posuit, sylvasq; sequentes
 Nec dum illis labra admouit, sed condita seruo
 Si ad vitulam spectes nihil est quod pocula laudes.

¶ Dametas ait at se habet talia pocula: sed non esse parata vitule. ¶ Constru. Et .i. etiam (idem alcyonem fecit nobis duo pocula: et circumplexus est) .i. circum dedit (ansas) .i. aures poculorum (mollis acantho) illa herba. .i. sculpsit acanthum circum ansas (et ipse posuit orpheum) .i. imaginem illius vatis (in medio) poculorum et (sylvas sequentes) .i. quae sequebantur Orpheum canentem (si spectes ad vitulam) .i. si bene consideres (vitulam meam) quam volo deponere (nihil est quod laudes pocula) quia non sunt laudabilia respectu vitule. ¶ Ansa est circulus qui tenet amphora vel sporta vel olla. ¶ Achaeus est frutex quidam sphaerifrons. ¶ Orpheus vetus vates in Thracia et musicus qui dulcedine carminis de sylvas et feras mouisse ut eum sequerentur. Hora in arte. Siluestres homines sacer interpretumque deorum Ledi et victu fido deterruit Orpheus. Dictus ob hoc lenire tigres rapidosque leones.

Ansa
 Achaeus
 Orpheus

Menalcas

Nunc hodie effugies, veniam quocumque vocaris
 Audiat haec tantum, vel qui venit, ecce Palamon.

Efficiam posthac ne quem voce lacesces,

Quin age si quid habes in me mora non erit villa

Nec quem fugio, tantum vicine Palamon

Sensibus haec imis (res est non parua) reponas.

¶ Constru. (Nunc) .i. nequaquam (effugies hodie) a certamine (veniam quocumque vocaris) .i. deponam tecum aliquid pecus (efficiam ne lacesces) .i. puoces ad certamen (quem) .i. aliquem (posthac) .i. post hunc diem (vel) .i. etiam ille qui (venit) .i. (Palamon audiat haec) .i. nostra carmina (tamen) .i. solum. Tunc ridet Dametas (quin) .i. immo (age si quid habes) .i. potes (non vlla mora erit in me: nec fugio quem) .i. propter aliquem (vicine) .i. qui est mihi vicinus (tamen reponas haec imis sensibus) .i. attende diligenter: quia est non parua res. ¶ Nunc licet prore sciet nullo tempore tamen quicquid simpliciter negat et ponit pro non nequaquam ut hic. Ita apud Theres. Nunc hercule hodie istuc ego committam tibi. ¶ Effugere est fugiendo euadere. Sene. Hora de expectatio vel protractio temporis. In me mora non erit vlla. .i. ego sum paratus. ¶ Sensus sunt duplices. exteriores et interiores. Exteriores sunt Visus/auditus/gustus/olfactus et tactus. Interiores sunt sensus communis/imaginatio/phantasia/estimatio et memoria. Item ratio et intellectus etiam dicuntur sensus imi. .i. profundi. ut hic.

Dametas

Nunc
 Effugere
 Laccio
 Hora
 Sensus

Dicite quandoquidem in molli confedimus herba

Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbor

Nunc frondent syluae, nunc formosissimus annus

Incipe Dameta, tu deinde sequere Menalca

Alternis dicetis, amant alterna Camenae.

¶ Haec sunt verba Palamonis arbitri. ¶ Constru. Menalca et dameta (dicite) .i. cantate (quicquid est) .i. quoniam confedimus in molli herba: et omnis ager parturit) .i. conatur parere nunc (et omnis arbor parturit nunc: syluae frondent nunc et annus est nunc formosissimus) .i. (dameta incipe) canere (tu menalca sequere deum) .i. canes postea (dicetis alternis) subaudi carminibus (camenae) .i. muse (amant alterna) .i. carmina .i. quae dicuntur per vices. ¶ Herba dicitur quicquid e terra nascitur quod non est arbor. ¶ Arbor id est quod arbor. nam veteres sepe ponebant pro ut honos/labos/colos/odos pro labor/honor/color/odor. ¶ Parturio est conor parere: sicut esurio conor edere.

Palamon

Herba
 Arbor
 Parturio

BUCOLICORVM VIRGILII.

- Camene** Pōnit etiā parturio p pario. Camene sunt musæ a cantu vel carmine dicte.
Dametas Ab loue principium musæ, louis omnia plæna
Menalcas Ille colit terras, illi mea carmina curæ
 Et me Phœbus amat, Phœbo sua semper apud me
 Munera sunt lauri, & suaue rubens hiacynthus.
¶ Hic incipiūt dametas canere & menalcas: vterq; duos psus. Dicit q̄ dametas. **Constru.** S. (musæ principiu sit nobis a Joue). i. deo (oia sē plena iouis). i. dei (ille deus colit). i. curat terras (& mea carmia sē illi cure) Tūc menalcas ait (& phœbus amat me: phœbo sua munera sē sp apd me). s. (lauari & hyacynthus rubēs iuaue). i. suauiter. **¶** Hic q̄ istud genus carminis in q̄ vicissim canit vocat amebeū: in q̄ pars respondētis ē difficilior. Hā oportet vt dicat aut maiora q̄ prior aut ptraria. **¶** Jupiter iouis ē planeta qdā: sed poete accipiūt p sūmo deo. Phœb iouis & latone filius: alio noie apollo. habet a poetis deus sapiētie & ptes musarū. Hic dilexit daphnē pginē: quā cū psequeret puerfa fuit i lauru. vñ Phœbus amat illā arbore. Etiā dilexit hiacynthū puerū quē disco necatū mutauit in florē sui nois. Est em̄ hiacynthus flos ruber. Itē quēdā gemma.
Dametas Malo me Galathea petit lasciuia puella
 Et fugit ad salices, & se cupit ante videri
Menalcas At mihi sese offert vltro meus ignis Amyntas
 Notior vt iam sit canibus non delia nostris.
¶ **Constru.** (Lasciuia puella galathea petit me malo). i. iactat in me malū (& fugit ad salices). s. ne eā refereā (& cupit se videri añ). i. prius q̄ lateat (at). i. sed (amyntas) ille hō (meus ignis). i. amicus (offert se mihi). i. venit ad me (vltro). i. sua sponte (vt delia) illa feia (nō sit notior nostris canib) q̄ amyntas. **¶** Peto cū abito ē q̄ si psequi. vt Iste petijt me cultro vl baculo. i. voluit me pcutere Lasciuus. i. petulans & libidinosus. Lasciuia petulantia libido. Vltro fecat p se vel sponte. Iñ vltro neus. i. spontaneus. Delia dicit diana dea venationis ab insula deio: sed hic ē nomē mulieris.
Peto Parta meæ veneri sunt munera, namq; notauī
Lasciuus Ipsæ locum aerie quo congefere palumbes
Lasciuia Quot potui, puero syluestri ex arbore lecta
Vltro Aurea mala decem misi, cras altera mittam.
Delia **¶** **Constru.** (Munera sunt parata). i. inuenta (meg veneri). i. amice (nāq; ego ipse notauī locū q̄ aerie palumbes pgefere). i. nidū fecerūt (misi puero decē aurea mala lecta). i. collecta (ex syluestri arbore quot). i. q̄ multa (potui). s. colligere (mittā cras altera). s. mala. i. alterā partē maloz. **¶** Venus dicit a poetis dea voluptatū & amor: & qñq; ponit p voluptate & p libidine. Itē p amica vt hic. Longero fecat pporto l' pgrego. Tibul. Diuitias alius fuluo sibi pgregat auro Itē aues qñ nidificant pgerūt ligna. Aerie dicunt aues eo q̄ in aere pmozant. Quot potui &c. Isti psus intelligunt q̄ poeta scripserit in honozē cesaris decē eclogas bucolicas: & postea scripturus sit alia. Mala at aurea. i. coloris aurei.
Dametas O quoties & quæ nobis Galathea loquuta est
Menalcas Partem aliquam venti diuum referatis ad aures
 Quid prodest q̄ meipse animo non spernis Amynta
 Si dum tu sectaris apros, ego retia seruo.

AECLOGA TERTIA Fo. x.

¶ Conſtru. (quoties) .i. q̄ ſepe (z q̄ ſba galathea locuta ē nobis. (venti re feratis aliquā partē) ſboz eius (ad aures diuī) .i. diuoz. (amymta qd̄ p̄deſt q̄ tuipſe nō ſpernis me a iō) .i. q̄ amas me (ſi ego ſeruo rhetia dū tu ſectaris) .i. p̄ſequeris (apros) hoc ē ſi diſiungimur. ¶ Quoties z toties ſine n̄ ſcribenda ſt ſicut milies z centies autore Lapiro. Nō ſpernis. hic ē liptote: qz̄ intelligit val de amas. Sector ē frequentatiuū a ſequir. vñ z inſector z aſſector zc̄.

Quoties
Sector

Phyllida mitte mihi, meus eſt natalis, Iola

Dametax

Cum faciam vitula pro frugibus, ipſe venito

Phyllida amo ante alias, nam me diſcedere fleuit

Benalcas

Et longum formoſe vale, vale inquit Iola,

¶ Conſtru. (Iola mitte mihi phyllida) .i. illā mulierē qz̄ (ē natalis meus fa- ciā vitula) .i. ſacrificabo vitulā (p̄ frugibz) .i. p̄ter fruges (tuipſe venito) ego (amo phyllida añ alias) .i. pluſq̄ alias mulieres: qz̄ (fleuit me diſcedē) .i. q̄ diſ- cederē: z ip̄a inquit. (formoſe vale longū) .i. longo tpe (o iola vale) ¶ Phyl- lida ē grecus accūs a noīe phyllis phyllidis. Natalis ē dies q̄ quis natus eſt. ¶ Poniē etiā adiectiue. vt Natalis dies. natalis hora. Facere poniē p̄ ſacrifica- re: z tūc iungit ei abltūs vt hic. Iolas ē hic nomē viri: z quidā putant eſſe me- nalcā. Vale inquit iola. Vale hic corripit e p̄ter vocalē ſequentē: z nō ē ſyna lepha: ſed ſcandiſ integre vocalis añ vocalē.

Phyllida
Natalis
Facere
Iolas

Triste lupus ſtabulis, maturis frugibus imbres

Dametax

Arboribus venti, nobis amaryllidis iræ.

Dulce ſatis humor, depulſis arbutus hedis.

Benalcas

Lento ſalix fœto pecori, mihi ſolus Amyntas.

¶ Conſtru. (lupus ē triſte) .i. triſtitia l' triſt' res (ſtabulis) .i. pecoribz (imbres) ſunt triſte (maturis frugibz: venti ſunt triſte arboribz: ire amaryllidis) ſunt tri- ſte (nobis humor ē dulce) .i. dulcedo (ſatis) .i. ſeminibz ſeminatis (arbutus) eſt dulce (hedis depulſis) a lacte (lenta ſalix) ē dulce (fœto pecori) .i. ouibz grauidis (ſolus amyntas) ē dulce (mihi). ¶ Nota qz̄ triſte z dulce ponunt hic ſubſtanti- ue l' p̄ ſubſtantiuīs. vt in enei. Clariū z mutabile ſemper femina. Itē in ꝑſal- mo. Bonū mihi lex oris tui. i. bona res. Imber ē omnis humor: z p̄cipue plu uia. Saturn dicitur quod ſeminatū eſt. Vuidi. Et ſata cū multo fenore reddet ager: z ſit a verbo ſero. Arbutus ē quedam ſylueſtris arbor habens rubra ſed dura poma: quę toto naſcuntur anno: nam alijs maturis: alia ſubnaſcuntur: z ſimul habet flores z fructus. Vocatur etiā vnedo.

Triſte
Imber
Saturn
Arbutus
Vnedo

Pollio amat noſtram (quīs ſit ruſtica) muſam.

Dametax

Pierides vitulam lectori paſcite veſtro

Pollio & ipſe fecit noua carmina, paſcite taurum

Benalcas

Iam cornu petat & pedibus qui ſpargat arenam.

¶ Conſtru. (Pollio amat noſtrā muſam) .i. carmē (quīs ſit ruſtica) .i. de ruſti- cis rebus. (Pierides) .i. o muſe (paſcite vitulā vſo lectori) .i. q̄ ſacrificet pol- lionī (z) .i. etiā (ipſe pollio facit carmina noua) .i. miranda. (Pierides paſcite pollioni taurū quia iam petat cornu) .i. trudere poſſit cornibus (z q̄ ſpargat are nā pedibus) .i. fortis z pugnar ſit. ¶ Pollio fuit quidā nobilis romanus z vo ctus. nā z hitorias ſcripſit z tragedias. De hoc etiā in ecloga ſequenti. Tau- rus dicit petere cornu: cū iratus inuadit aliquē. Itē tauri pugnaturi ſolent are nā ſpargere. vt in Georgi. Et ſparſa ad pugnā proludit arena. Pierides dicitur muſe poetice: vel a filiabus pieri: quas canendo vicerūt: vela piero monte macedonie ybi nate ſunt. In ſingulari dicit pieris pieridos.

Pollio
Petere cornu
Pierides

BVCOLICORVM VIRGILII.

Dametas

Qui te pollio amat, veniat quo te quoque gaudet
Mella fluant illi, ferat & rubus asper amomum

Benalcas

Qui bauium non odit, amet tua carmina moeui
Atque idem iungat vulpes, & mulget hircos.

Amomum

Linamomum

Rubus

Bauius

Deuius

Mulge hircu

Astymos

Dametas

¶ Conſtru. *D* (pollio q) .i. quicūq; (amat te veniat illuc q̄ gaudet te veniſſe) .f. ad amicitia cęſaris & ad honores (mella fluāt) .i. voluptates abundēt illi (& aſp rubus feret illi amomū) .i. odores. *D* (mœui q) .i. quicūq; (nō odit bauiū) illum virū malū. *is* (amet tua carmina atq; idē hō iungat) .i. copulet (vulpes. & mulgeat hircos) qd̄ ē inſipientiū. ¶ Amomū ē frutex qdā ſimilis viti altitudine pal mi p̄ferens vuas p̄cioſas. Naſcitur optimū in india & armenia. aliud in media & ponto. Linamomū l' cynamū ē alius frutex odoratus: q̄ naſcitur in ethiopa: au- tore Plinio. Rubus ē ſpinofus frutex: cui virgulta & mora rubent. Bauius & meuius erāt temporib; Auguſti: poete maliuoli & inimici Virgilio: quare Virgilius eos vrbane deridet dicēs. Si qd̄ ē q̄ nō odit Bauiū: *is* amet Deuiū. Et q; ſtultū ē amare malos ideo ſubdit. qui amat illū iungat etiā vulpes. *i.* colliget ad currū qd̄ etiā ſtultū ē: & mulgeat hircos: qd̄ ē p̄tra naturā: q; hircus eſt mas caprarū. Lū aliquis ſtulte qd̄ agit: poſſumus dicere. Ille mulget hircū. Et eſt aſtymos. *i.* vrbanius loquendi.

Benalcas

Qui legitis flores, & humi naſcentia fraga
Frigidus o pueri fugite hinc, latet anguis in herba
Parcite oues nimium procedere, non bene ripa
Creditur, ipſe aries etiam nunc vellera ſiccāt.

Fraga

Pentaphyllū

Anguis

Frigidus

Ripa. Aries

Veruer

Dametas

¶ Conſtru. *D* (pueri q̄ legitis flores: & fraga naſcētia humi fugite hinc) q; (fri gidus anguis latet in herba. *D* vos oues parcite) .i. nolite (p̄cedere nimū) .f. p̄pe aquā (nō bñ credit ripe) .i. nō ē tutū ſtare in ripa q; (ipſe aries ſiccāt ſua vel lera) .i. incidit in aquā ideo multo facilius oues poſſunt incidere. *Idi* p̄ſus alle gorice intelligunt de mantuanis: quos monet poeta vt caueāt ſibi a militib; q̄ ſunt ſicut angues. Deū monet eoſ vt nō exponāt ſe periculo reſiſtendo militib; q̄ eos poſſunt occidere. *Idi* ipſe aries. *i.* Virgilius reſiſtēs centurioni: q̄ occupat agrū eius p̄pe fuiſſet occiſus niſi fugiſſet in aquā. ¶ Fraga ſt mora pentaphyl- li q̄ ē herba breuis a nūero folioꝝ ſic dicta. *Idi* latine vocat quinque foliū. ¶ An guis ē ſpēs ſerpētis. Seruius ſcripſit angues aquarū eſſe ſerpētes. Anguis cū ſenio grauior p̄ aſpera loca ſerpunt & pellē detrahūt. *Quidi*. Anguib; exiit veteri cū pelle vetuſtas. Frigidus ponit p̄ norius. ¶ Ripa ē terra p̄xima flu- uio. ¶ Aries ē mas ouiu: q̄ cū caſtratus ē vocat veruer.

Benalcas

Tityre paſcentes a flumine reiſce capellas
Ipſe, vbi tempus erit, omnes in fonte lauabo
Cogite oues pueri, ſi lac p̄ceperit æſtus
Vt nuper, fruſtra preſſabimus vbera palmis.

Reiſcere

P̄cipere

P̄rellare

Palma

¶ Conſtru. *D* (tityre reiſce) .i. pelle (a flumine capellas paſcētes) .i. q̄ paſcunt (ego ipſe lauabo oēs in fonte: vbi) .i. qñ tps lauandi erit (*D* pueri cogite) .i. cō gregate (oues) in ouile (nā ſi æſtus p̄ceperit) .i. añ ceperit lac (vt) .i. ſicut (nup) .f. p̄cepit (fruſtra preſſabim' vbera palmis) .i. fruſtra mulgebim' lacte ſiccato ¶ Reiſcere ē reſoꝝſum iacere l' repellere: & ē reiſcio p̄celeumaticus pes: q̄ cō ſtat quattuor breuib; ſyllabis. P̄cipere qñq; ē iubere: qñq; docere: ſed hic ſt añ capere l' p̄occupare. vt etiā in. vi. enei. *Idi* a p̄cepti atq; aio mecū p̄gi. P̄rellare ē etiā frequētatiuū a p̄remo. Palma ē arbor quēdā p̄cipua in Sy

ria. Poniſ p victoria z p latitudine manuū z pedū. Unde palmipedes dicunt Palmipedes
aves q̄ latos hñt pedes. vt anseres z anates.

Eheu q̄ pingui macer est mihi taurus in aruo,
Idem amor exitium est pecori, pecorisq̄ magistro
His certe neq̄ amor causa est, vix ossibus herent
Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

¶ Construe. (Eheu q̄ macer taurus ē mihi in pingui aruo) .i. agro (idē amor ē
exitū pecori: z magistro pecoris) hoc ē grex meus tabescit amore sicut ego. Se
quit̄ (certe amor nō ē causa) .i. exitij his meis pecudibz (tñ vix herent ossibz) .i.
pre macie vix pñt viuere (nescio quis oculus fascinat) .i. fascinando corrumpit
mihi (teneros agnos) ¶ Aruū poniſ hic improprie p pascua: cū sit terra q̄ ferit̄
vt dictū est. Quidā tñ libri hñt eruo nō aruo. Erui ē genus leguminis q̄ inter
optima pabula poniſ Columella. Exitū d̄ destructio vl' p̄ditio. Properti. Ve
nit in exitū callida lena meū. Fascinū ē maleficiū quo quis efficit̄ impos: qd̄ sit
aspectu. Nam quedā mulieres sunt teste Plinio q̄ diutius aspiciendo hoies in
terficiūt. Fascinare ē fascino corrumpere.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo
Tris pateat cœli spacium, non amplius vlnas
Dic quibus in terris inscripti nomina regum
Nascuntur flores, & Phyllida solus habeto.

¶ Relicto certamine canendi alter alteri pponit enigma. Construe. Menalca
(dic in quibz terris spacū cœli pateat nō amplius tris vlnas) z si dixeris hoc
(eris mihi magnus Apollo) .i. estimabo te apollinem z diuinū. Hoc enigma sic
soluit̄: quoniā stanti in pfundo puteo tñ videt̄ spacū cœli quanta ē latitudo pu
tei. Sed menalcas rustica simplicitate non valens hoc enigma soluere: aliud e
diuerso pponit damete dicens. (Dic in quibz terris nascunt̄ flores inscripti no
mina regū) .i. in quibz noia regū nascunt̄ inscripta. Et hoc si dixeris: habeto so
lus Phyllida p̄munē amicā. Flores inscripti noia regū sunt hiacynthi: de qui
bus aliquid predictū est. Itē in hiacyntho flore sunt vae iſe. scz a z y a sit hia
cynthū: qui ambo regū filij dicunt̄ a poetis in hunc florem esse mutati. ¶ Vlna
ē mensura cubiti: een elle. Etia ē vtriusqz manus brachioz extensio. Inscripti
noia per synecdochen

Non nostrum inter vos tantas componere lites
Et vitula tu dignus & hic, & quisq̄ amores
Aut metuet dulces, aut experietur amarus
Claudite iam riuos pueri, sat prata bibere.

¶ Palemon arbiter neutri dat victoriā: sed vtrūqz laudat. Construe. (Nō est
nim) .i. nſe facultatis (pponere) .i. finire (tantas lites inter vos z tu menalca es
dignus vitula) .i. premio victorie (z hic dametas ē dignus vitula: z quisq̄) .i.
quicūqz (aut metuet dulces amores) .i. i amore dulci timebit ne amittat eū (aut
quisq̄ experiet amarus amores). ¶ Hic ostendit̄ q̄ amor mundi nunq̄ est
sincerus: sed sp: aut timor: aut dolor ei misceſ Therē. In amore hęc oia insunt
vitia/inuſe/suspitiones/inimicicie/inducie/bellū/pax rursus. Itē Plautus
Amor et melle z felle ē fecūdiſſimus: gustu dat dulce: amarū ad facietatē vsqz
aggerit. ¶ Prati ē vbi fenu nascit̄. Riuis ē fossa p quā fluit aqua in prata vel
agros. vñ deriuare .i. deducere aquā vel facere riuū.

Aecloga quarta Genethliacon Salonini.

C iij

Dametas

Menalcas

Arum

Eruium

Exitium

Fascinium

Fascinare

Dametas

Menalcas

Vlna

Palemon

Amoris in com
moda.

Pratum
Riuus

BUCOLICORVM VIRGILII

Sicelides musæ paulo maiora canamus
Non omnes arbuta iuuant, humilesq; myricæ
Si canimus syluas, sylue sunt consule dignæ.

Sicelides ecloga est in laudē Pollionis & filij eius saloni. nā ass-
nius pollio in dalmatiā cū exercitu missus ab Augusto: bñ rein-
gessit & de hostib; triūphauit. Deim̄ p̄sul creatus in p̄sulatu filij
suscepit: quē a solonis urbe dalmatie a se expugnata soloniū vocauit legif: poe-
ta pollioni gratulat̄ hac ecloga & filio eius genethliacon. i. carnē nataliciū scri-
bit: qd̄ tñ p̄ maiori parte de Christo optimo p̄ allegoriā p̄t̄ intelligi: q̄ nō longe
post illa tpa de s̄gme nasci dignatus ē. nā Sibylla cumea de christo multa scrip-
serat q̄ Virgilius legēs & nō. vt aīst̄ intelligēs retulit ad Augustū. Et qm̄ hęc
materia maior ē q̄ requirit bucolicū carmē: ideo primū excusat se sup̄ hoc poe-
ta dicēs. Construe. Sicelides musæ. i. q̄ preestis bucolico carmini (canamus
paulo maiora) i. res sublimiores (arbuta) i. breues arbores (& humiles) myri-
ce nō oēs (iuuāt) i. delectāt: hoc ē nō oēs delectāt humili carmine quale scripsi-
mus hacten̄ (si canim̄ syluas) i. syluestria l̄ bucolica carmina (sylue sint digne
p̄sule) i. bucolica carmina sint talia q̄ honesti regi possint a p̄sule. Sicelides
ē patronymicū s̄im: cuius fr̄ ē sicelis idos a noie sicelia. sic em̄ greci dicūt: cū
latini dicūt sicilia q̄ ē insula inter italiā & greciā i q̄ habitauit theocritus q̄ p̄mus
grecce bucolica scripsit & quē Virgilius imitatus ē. vñ sicelides musæ s̄t carmina
bucolica q̄ in sicilia p̄mo s̄t p̄posita. Myrice s̄t breuis virgulta de q̄ scope s̄nt.
Vltima cumei venit iam carminis ætas

Sicelides
Theocritus
Myrice

Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo
Iam redit & virgo redeunt saturnia regna
Iam noua progenies cælo demittitur alto,
Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum
Desinet, ac tota surget gens aurea mundo
Casta faue Lucina, tuus iam regnat Apollo.

Sybilla
Ætates q̄tuor.
Ætas. Luum &
Seculum
Astræa
Saturnus
Lucina
Apollo

Construe. (Vltima ætas cumei carminis venit iā) i. ferreū ac pessimū temp̄
de q̄ scripsit Sybilla cumea iā preterit (magnus ordo sæclor) i. dispositio tem-
por (nascit̄ ab integro) i. incipit a nouo (& virgo) i. iusticia (redit iā. regna satur-
nia) i. tpa aurea qualia fuerunt sub saturno (redeūt noua p̄genes demittit̄) i.
deor̄ sum mittit̄ (iā de alto cælo) hoc p̄rius de Christo diceret. Casta lucina tu
faue puero mō nascenti q̄) i. p̄ quē (ferrea gens desinet) i. peribit primū (& au-
rea) i. optima gens (surget in toto mundo: apollo tuus) i. frater (regnat iam).
Sybilla d̄: oīs mulier vaticinat̄. Et fuerūt s̄m Clarronē sybille. x. quarū
tñ p̄ncipalis fuit sybilla cumea: q̄ tpa vñ ætates distinxit p̄ metalla qd̄ etiā fecit
Quidi. nā primā ætatē vocāt aureā. i. optimā. secundā argenteā. i. paulo deterio-
rē. tertiā vocāt ferreā. i. priorē ē priorib;. vltimā vero ferreā dicūt. i. pessimā. dicit
ergo hic poeta q̄ vltima ætas iam preterit: & p̄ma. i. aurea redit. Ætas / cui / &
sæculū s̄cat̄ tempus humane vite. vt hoc p̄tigit̄ ætate mea: vñ euo n̄ro. Virgo in-
telligit̄ hic astræa. i. iusticia q̄ in ferrea ætate terras reliquerat Quidi. Vicia iā
cēt pietas: & virgo: cede madentes Vltima cælestū terras astræa reliquit. Sa-
turnus fuit pater Iouis: q̄ in Italia (pulsus a filio) regnauit ita placide: vt sub
ipso fuisse dicantur aurea tempora. vt ait Virgi. libro. vij. Lucina dicit̄ a poe-
tis viana soror apollinis: quasi lucē dans nascentibus: q̄ credebāt dea parens
Apollo hic s̄cat̄ Augustum: qui edificauit Apollini templa: vel s̄cat̄ Christum
dei sapientiam.

AECLOGA QVARTA Fo. xij.

Teq; adeo decus hoc cui te confide inibit
 Pollio, & incipient magni procedere menses
 Te duce si qua manent sceleris vestigia nostri
 Irrita perpetua soluent formidine terras
 Ille deum vitam accipiet, diuisq; videbit
 Permixtos heroas, & ipse videbitur illis
 Pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem.

¶ Construe. D. (Pollio adeo) .i. certe (hoc decus) .i. hec aurea etas (inibit) .i. incipit (te psule) .i. dñ tu es psul (z magni menses) .i. egregia noia habentes .f. Julius z Augustus (incipient pcedere si qua vestigia) .i. si aliquę reliquie (nri sceleris manent: illa vestigia irrita) .i. euacuata (soluent) .i. liberabunt (terras perpetua formidine te duce) .f. existente (ipse) Soloninus l' Augustus (accipiet vitā deū) .i. deoz (z videbit heroas) .i. pceres (pmixtos diuis z ipse videbit ab illis) pmixtus diuis: z ipse (reget vrbē pacatū) .i. quietū factū (virtutibus patrijs) .i. paternis. ¶ Irritus quasi nō ratus: nō firmus vl' inanis. Sene. Reluctante natura irritus labor ē. Heros d; vir fortis z quasi semideus: accūs singularis ē hero. Stati. Gaudētes heroa ferūt. Si sit accūs pluralis heroas o longa sp Pacare ē ad pacē pducere. vt pacabo vos Si sit pacatus z impacatus. A noie p' se tria possessiua .f. paternus / patricius z patrius: qd vltimū etiā sit a patria.

Irritus
 Heros
 Pacare
 Paternus
 Patricius
 Patrius

At tibi prima puer nullo munuscula cultu
 Errantes hederas passim cum baccare tellus
 Mixtaq; ridenti colocasia fundet acantho
 Ipse lacte domum referent distenta capellæ
 Vbera, nec magnos metuent armenta leones
 Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores
 Occidat & serpens, & fallax herba veneni
 Occidet, assyrium vulgo nascetur amomum.

¶ Construe. D. (puer tellus fundet tibi pma munuscula nullo cultu) .i. ornatus (passim) .i. hic z ibi .f. errantes) .i. late se expandentes (hederas cū baccare) illa herba: z tellus (fundet collocasia) illos flores (mixta ridenti acantho) illa pulchra herba (ipse capellę referent domū vbera distenta) .i. repleta lacte: z (armēta) .i. boues nō (metuent magnos leones: cunabula ipsa) .i. cune (fundent tibi flores blandos) .i. amēnos (z serpens occidet) .i. moriet vl' peribit: z (fallax herba veneni occidet amomū assyriū) .i. quod nunc nascitur tantū in oriente (nasce tur vulgo) .i. vbiq;. ¶ Passim quasi per passus fecit hic z ibi: vel in diuersis locis. Infra. Strata iacent passim zc. Baccaris vel baccar est herba habens folia sicut hederæ: z odorā radicē. Colocasia etiā telis. vñ sit vnguentū telinū. Colocasia est herba latis folijs quę manducas: in egypto nascens: z vocat alio noie faba egyptia. Nota q' Plinius in ntō singulari scripsit colocasia. z hic Virg. in plurali ponere videtur colocasia: ergo videtur heteroclitū esse sicut pascua. Armentū est gret magnoz animalū. vt Bouū / equoz / z similiū. Et Nota q' hec verba Virgilij. Nec magnos metuent zc. sonant cū vaticinio Esaię dicentis. Hababit lupus cū agno: z pardus cū hedo: accubabit vitulus z leo z ouis simul morabunt zc. Quibus verbis propheta fecit inauditam alias pacem quę fuerit tempore natalis Christi. Cunabula sunt cune. i. lectuli infantium. Acanthus z amomū scripsimus ante.

Passim
 Baccar
 Telis
 Colocasia
 Armentum
 Cunabula
 Acanthus

BVCOLICORVM VIRGILII,

Et simul hæroum laudes, & facta parentis
 Iam legere, & quæ sit poteris cognoscere virtus
 Molli paulatim flauescet campus arista,
 Incultisq; rubens pendebit sentibus vua,
 Et dure quercus sudabunt rosida mella
 Pauca tamen suberunt priscae fastidia fraudis
 Quæ tentare tethym, ratibus quæ cingere muris
 Oppida, quæ iubeant telluri infundere sulcos
 Alter erit tum typhis, & altera quæ vehat argo
 Delectos heroas, erunt etiam altera bella

Atq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles.

¶ Construe. (Et simul) .i. postq; poteris (iã legere laudes herou z facta parentis) z postq; poteris (cognoscere q sit virtus) .i. cū pueneris ad annos discretio nis: tūc (campus flauescet) .i. fiet flauus (paulatim molli arista) .i. frumentū nas cet p se sine cultura: z (rubens vua pendebit in sentib) .i. spinis incultis: z (dure quercus sudabūt) .i. sudando (emittent mella rosida) .i. q sūt de roze: tñ pau ca vestigia priscae fraudis suberūt) .i. clā erūt (q vestigia fraudis iubeāt tentare tethym ratib) .i. nauigare p maria (z q iubeāt cingere oppida muris) z q iube ant (infundere sulcos telluri) .i. arare (alter typhis) .i. nauta similis typhi (erit tūc z altera argo) .i. nauis longa similis argo erit tunc q argo (vehat delectos heroas) .i. electos principes (etiã altera bella) .i. equalia troiano bello erūt (at qz magnus achilles) .i. aliquis vir fortis similis achilli (mittef iterū ad troiã) .i. ad aliquod graue bellū: quale fuit troianū. ¶ Campus dicit oīs planities terre. Flauus dicit ruber mixtus albo z viridi. vt flauus capillus. Flauescit fla uis flo. vt seges cū maturescit flauescit. Paulatim .i. quotidie vel paulopulus. Sentes sunt spine. In sentus a um .i. spinosus z horridus. Rosidus .i. roze ple nus. Tethys huius tethyos dicit filia celi z vxor oceani: z ponit p mari vel aqua. Sulcus ē fossa in agro q fit aratro. Argo dicebat illa nauis qua Jason cū mul tis proceribus nauigauit in colchos p aureo vellere. Typhis fuit gubernator illius nauis: z ponitur p quolibet nauta. Achilles filius pellei regis thessaliet vir fortissimus: sine quo nō potuit Troia capi. Occidit Hectorē z multos troia nos. Tandē p insidias occisus a Paride in templo Apollinis.

Campus
 Flauus
 Paulatim
 Sentes
 Sentus
 Rosidus
 Tethys
 Sulcus
 Argo
 Typhis
 Achilles

Hinc vbi iam firmata virum te fecerit ætas
 Cedet & ipse mari vector, nec nautica pinus
 Mutabit merces, omnis feret omnia tellus
 Non rastros patietur humus, non vinea falcem
 Robustus quoq; iam tauris iuga soluet arator
 Nec varios discet mentiri lana colores
 Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti
 Murice, iam croceo mutabit vellera luto
 Sponte sua sandix pascentis vestiet agnos
 Talia secla suis dixerunt currite fuis
 Concordes stabili fatorum numine parce.

¶ **C**onstrue. (Hinc) .i. deñ (vbi) .i. postq̄ (etas firmata fecerit te virū) .i. etiā (ipe vector cedet) .i. discedet ex (mari nautica pinus) .i. nauigatio nō (mutabit merces: ois tellus feret) .i. pferet (oia humus nō patiet rastros: z vinea nō patiet falcē: hoc ē terra nō fodiet z vinea nō putabit) z arator soluet iā) .i. auferet (iuga robustis tauris) .i. ager nō arabit z (lana nō discet mentiri varios colores) .i. nō colorabit (sed ipe aries mutabit in pratis vellera suau rubēti murice z croceo luto) .i. lana p se fiet purpurea z lutea l' crocea (z sandix vestiet agnos pascētes) .i. comedētes (parce pcorides stabili numine fatoz dixērūt suis fuis currite) .i. currēdo facite (talia secla) .i. tpa aurea ¶ **C**lector: dicitur q̄ vehit z q̄ vehit nauigio. Hic accipit virouis mō. Nauticus ad nauā ptinens. vt nauticus panis. nauticus cucullus. Pinus ponit hic p malo: hoc ē p arboze nauis. Abherces sunt res venales. Kastrū ē instrumentū rusticū dentatū q̄ terra radit. Abduxer ē preciosum pchiliū q̄ tingunt vestes: z ponit p ipso colore q̄ similis ē purpure. Ponit etiā murex p aspero saxo. vt in. v. enei. Et acuto murice remi. Vni: p crepuere. Lutū ē color ruber cū quadā albedine sicut ē crocū z habet primā pductā. In luteus de q̄ predictū ē. Sandix ē herba quedā z nūerat inter olera siluestra: z ex ea fit color sandicinus. Fulus ē instrumentū ligneū ad qd colligunt a nentibz fila. Parce dicunt a poet. tres deę fatales. i. q̄ fata hoim dispen sant. s. cloto/lachesis/atropos. p̄ma portat colū: altera trahit filū. i. fatū. tertia obrūpit. i. finit vitā. Fatū dicitur ordinatio diuina de rebz humanis z de ipsis hoibz. vñ ponit p infortunio z p morte. Dicitur at fatū: q̄ deus fatus ē: z ita disposuit futurū. Sene. Dū fata sinūt: viuite leti. Stati. P̄ch dura potentia fati.

¶ **C**lector
Nauticus
Pinus
Abherces
Kastrum
Abduxer
Lutum
Sandix
Fulus
Parce
Fatum

Aggredere o magnos, aderit iam tempus, honores
Chara deum soboles, magnum louis incrementum
Aspice conuexo nutantem pondere mundum
Terrasq; tractusq; maris coelumq; profundum
Aspice venturo letentur vt omnia saeclo
O mihi tam longe maneat pars vltima vite
Spiritus & quantum sat erit tua dicere facta
Non me carminibus vincet nec Traceus Orpheus
Nec Linus, huic mater quis huic pater adsit
Orphei Calliopea, lino formosus Apollo
Pan etiam arcadia mecum si iudice certet
Pan etiam arcadia dicat si iudice victum
Incipe parue puer risu cognoscere matrem
Matri longa decem tulerant fastidia menses
Incipe parue puer, cui non risere parentes
Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est.

¶ **C**onstrue. Dicitur (clara soboles deū) .i. deoz: z (o magnū incrementū Jouis) .i. p quē diuinus hono: augebit (aggredere magnos honores) .i. incipe aliqd egregiū: q̄ magnos honores pmerar (ips) .i. aggrediendi (adderit iā: aspice mundū nutantē) .i. trementē (pondere puero) .i. suis orbibz z spheris (aspice) mēz (terras z tractus) .i. regiones (maris z c. lū pfundū) .i. altū (aspice vt) .i. quō (oia letent seculo venturo) .i. ppter tps aureū futurū (o) .i. vñā (vltima pars vite maneat mihi tā longe z spūs) maneat mihi (quantū sat) .i. satis (erit dicere

BVCOLICORVM VIRGILII

tua facta: nec thracius orpheus vincet me carminibus: nec linus vincet me carminibus (quibus m. f. i. calliopea adsit huic) .i. orpheo (z p. f. i. apollo (adsit huic) .i. lino. Calliopea est formosa (orphet) .i. orpheo: z apollo est formosus (lino) illi viro (etiā si pan certet mecum arcadia) existente iudice: Pan dicit se victum a me (etiā arcadia iudice) .i. iudicāte o (parue puer incipe cognoscere matrem) tuam (risu) .f. eius l. tuo (decē menses tulerāt m. f. i) tuę (longa fastidia) hoc etiā. Letifica nunc matrem risu: q̄ satis multa tedia sustinuit de te decē mensibus quibus te portauit in utero. P. (parue puer incipe) .f. noscere matrem risu (cui) .f. infanti (parentes non risere) .i. arriserunt (nec deus dignatus) .i. dignum iudicauit (huc sua mensa: nec dea dignata est huc cubili) .i. noluit habere virum: z hoc intelligitur de vulcano.

Vulcanus

**Soboles
Conuexus
Auto
Bundus**

Orpheus

**Orphet
Calliopea
Arcadia**

Menalcas

Mopsus

Inflare

Concedo

Vulcanus enim iouis z iunonis filius cum natus esset de formis Juno m. f. ei non arrisit: z p. f. eum de celo precipitauit in terram. Cuius factus esset artificiosus faber fecit arma deorum: nec tamen receptus est ad mensam iouis. Et cum petisset coniugium pal-ladis spiritus est ab ea. Soboles dicitur filius l. progenies. Conuexus dicitur vndique incli-natus: vñ celum videt. Mutare est moueri l. tremere: z accipit p. dubitare. Quidi. Sic animus vario labefactus vulnere nutat: z est frequentatiuum a moue. Mundus est vniuersitas .f. celum/terra/mare. vñ hic potest esse appositio. Aspice mundum terrarum qz tractusqz maris etc. Non me carminibus etc. Non dicit hoc poeta ex arrogantia quasi preferat se orpheo/lino/z pan: sed dicit gestorum cesaris tam lata esse materia: vt etiam mediocre ingenium de illis optime poterit scribere. Orpheus dicitur fuisse filius calliope musę z cagri fluminis de qua predictum est. Linus fuit quidam vetus vates filius apollinis: l. vt alij voluit mercurij z vranie musę cui quidam ascribunt inuentionem cithare quam alij dederunt orpheo: alij vero amphioni. Orpheti est otus grecus q̄ in fine habet ei diphthongum. Calliopea l. calliope dicitur vna de noue musis a verbo calliopeo quod est orno. Pan colebatur in arcadia q̄ est mediterranea pars achate montuosa z gregibus abundans.

Aedloga. v. Collocutores Menalcas & Mopsus amici.

Vr non Mopse boni quam conuenimus ambo
Tu calamos inflare leues, ego dicere versus
Huc corylis mixtas inter concedimus vltimos
Tu maior, tibi me est equum parere Menalca
Siue sub incertas zephyris motantibus umbras

Siue an tro potius succedimus, aspice vt antrum
Syluestris raris sparsit labrusca racemis

Conducunt hic duo pastores vicissim canentes de iulio cesare occiso a senatu. Prior mopsus deslet necesse cesaris. alter menalcas eum desicatum dicit. Constru. M. (mopse quam nos ambo conuenimus boni: tu) bonus inflare calamos) .i. phistula re (ego bonus dicere .i. canere (leues versus) cur non concedimus) .i. vna eamus (huc inter vltimos mixtas corylis) .i. quare non petimus umbras arborum vt tibi canam? Tunc mopsus respondet. M. menalca (tu es maior) ideo (est equum me parere) .i. obedire (tibi siue) .i. l. si (succedimus sub incertas umbras zephyris) .i. ventis (motantibus) .i. sepe mouentibus (umbras siue potius succedimus an tro) .i. in antrum (aspice vt) .i. quomodo (syluestris labrusca sparsit) .i. obterit antrum (raris racemis) .i. vniuersis suis. Menalcas hortatur socium vt sub arbores vadat: mopsus autem melius putat ingredi antrum: qz umbrę arborum qua vento mouentur incerte sunt. **I**nflare calami l. phistula est quod pueri inepte dicunt musare. Et tiam dicimus inflare p. supbū facere. vt in epla pauli. Sciētia inflat. Inflatius supbus: q̄ tumidū habet aum. Concedo quomodo sit p. m. itto l. do. Lice. Non concedo vt quibus rebus gloriāmini: easdē in aliis reprehendatis. Quomodo sit ira. Lherē. Lps est concedere. Virgi. Supbis concessit

AECLOGA Q VINTA Fo. xiiij.

ab oris. Accipit etiā p cedo. Aequus dicitur q̄ equalis ē oībus z vni facit vt alteri
 & hic equū ē. i. decet l' iustū ē. Zephyrus ē ventus occidentalis q̄ latine fauoni-
 us dicitur teste Plinio. Antrū dicitur spelunca: z ē gr̄cū. Labrusca ē syluestris vitis cu
 ius vne etiā dicunt labrusce. Racemus ē id qd̄ vva.

Montibus in nostris solus tibi certat Amyntas

Quid si idem certet Phœbum superare canendo

Incipe Mopse prior, si quos aut Phillidis ignes

Aut Alconis habes laudes, aut iurgia codri

Incipe, pascetes seruabit Tityrus hedos.

¶ Menalcas subiratus q̄ mopse noluerit sub ymbrias ire di. Construo. (So-
 lus amyntas certat tibi) .i. tecū (in nr̄is montib) Tūc r̄idet Mopsus (qd̄) esset
 (si idē amyntas certet sup̄are phēbū canendo) n̄i dicat. stulti ē certare cū supio-
 re. Deīn menalcas iratū mopse reconciliat dicēs (o mopse incipe) canē (prior si
 quos ignes phillidis habes: aut laudes alconis: aut iurgia codri) hoc ē si q̄ car-
 mina habes de amore phillidis: l' de laude alconis: l' de iurgiis codri (incipe) in

q̄ qz (tityrus seruabit) .i. custodiet (hedos tuos pascetes) Quid si idē certet zc.
 Hic tangit fabula talis. ¶ Marsia qd̄a satyrus doctus canere tibia: puocauit
 phēbū vt secū canēdo certaret: sed phēbū eū sup̄auit z ppter temeritatē exco-
 uit eundē. Phillis regina thracie redeuntē a bello troiano demophontē susce-
 pit hospitio z amare cepit. Deīn cū demophō athenas pfectus nō rediit et statu-
 to tpe illa impatiēs amoris suspēdit se: z ppter hoc dicitur in amigdalū mutata. Al-
 con fuit cretēsis sagittarius cuius filiū cū serpēs circūflexus esset: ipse sagittā
 direxit tā artificiose vt serpentē necaret nec filiū lederet. Fuit itē alcon egregi-
 us pateraz celator. Codrus rex athenēsū q̄ p salute patrie morti se sponte ob-
 tulit. Dorienses eū pugnaturi cū atheniēsi habuēt oraculū ne regē atheniē-
 siū lederēt si potiri victoria vellēt: nā si rex ille necaret ip̄i vincerent. Ad cū co-
 drus rex pcepisset indutus veste rusticana dorienses iurgio z derisione lacessi-
 uit ad se occidendū q̄ facto z cognito discesserūt sine preholōra. Codrus p pa-
 tria nō timidus mori. Iurgium ē litigiū l' reprehensio. N̄i obiurgo reprehendo.

Immo hæc in viridi nuper quæ cortyce fagi

Carmina descripsi, & modulans alterna notavi

Experiar, tu deinde iubeto certet Amyntas

Lenta salix quantum pallenti cedit oliue

Punicus humilis quantum saliuca rosetis

Iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas

Sed tu desine plura puer, successimus antro.

Mopsus rogatus vt de phillide l'alcone l' codro cātaret. r̄idet. Construo. (Imo)
 .i. potius (experiar canē hæc carmina q̄ descripsi nup̄ in viridi cortyce fagi z no-
 tauī modulās) .i. canēs (alterna) .i. alternati (tu iubeto vt amyntas certet deīn)
 .i. cantet post me vt videamus vter nr̄m sit peritior. Tūc menalcas dicit mopse
 multū excellere amyntā dicēs (quantū lenta salix cedit pallenti oliue) .i. vltior ē
 oliua z (quantū hūilis saliuca cedit puniceis rosetis) .i. vltior ē rosis (amyntas
 cedit tibi) .i. minor i cantu ē q̄ tu (tū iudicio nr̄o) .i. s̄m in cū iudiciū. sed o (puer
 mopse desine plura) .i. nō differas longi⁹ (successim⁹ antro) .i. puenim⁹ i antrū
 qd̄ petebas. Oliua pprie ē bacca l' fructus arboris q̄ dicitur olea: sed sepe ponit oli-
 ua p ip̄a arbore vt hic Saliuca ē breuissimus flos ita vt necti nō possit i coronā
 h̄z at̄ multa folia b̄n olēt. a q̄ vestib̄ imponi solēt. Rosetū ē multitudo rosaz h̄c
 nascētū alio noīe rosariū. Punice⁹ dicitur rutil⁹ l' ruber z flāme⁹ alio noīe phence⁹.

Aequus
 Zephyrus
 Antrum
 Labrusca
 Racemus
 Menalcas
 Mopsus

Menalcas

Marsia
 Phillis

Alcon
 Codrus

Iurgium
 Mopsus

Menalcas

Mopsus

Oliua
 Saliuca
 Rosetum
 Puniceus

BUCOLICORVM VIRGILII

Extinctum nymphe crudeli funere Daphnym
 Flebant, vos corili testes, & flumina nymphis
 Cum complexa sui corpus miserabile nati
 Atq; deos atq; astra vocat crudelia mater
 Non vlli pastos illis egere diebus,
 Frigida Daphni boues ad flumina, nulla neq; amnem
 Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbam
 Daphni tuum poenos etiam ingemuisse leones
 Interitum, montesq; feri, siluæq; loquuntur
 Daphnis & armenias curru subiungere tigres
 Instituit, Daphnis thiasos inducere Baccho
 Et folijs lentas intexere mollibus hastas
 Vitis vt arboribus decori est, vt vitibus vne
 Vt gregibus tauri, segetes vt pinguib; aruis
 Tu decus omne tuis, postq; te fata tulerunt
 Ipsa Pales agros, atq; ipse reliquit Apollo
 Grandia sæpe quibus mandauimus ordea sulcis
 Infælix lolium & steriles dominantur hauenæ
 Pro molli viola, pro purpureo narcisso,
 Carduus & spinis surgit paliurus acutis
 Spargite humum folijs, inducite fontibus vmbra
 Pastores, mandat fieri sibi talia Daphnis
 Et tumultum facite & tumulto superaddite carmen
 Daphnis ego in syluis, hinc vsq; ad sydera notus
 Formosi pecoris custos formosior ipse.

Julius

**Epicedium
Epitaphium**

¶ Istud ē epicediū Julij cesaris q̄ in curia necatus fuit & p̄ossus. xriij. vulne-
 rib; & vocat eū poeta daphnidē: vt nomē ueniat bucolico carmini: qz Daph-
 nis fuit formosissimus qdā pastor. Epicediū d̄r carmē lugubre in alicuius fu-
 nere. Epitaphiū at̄ ē qd̄ scribit̄ p̄ sepulchrū quales s̄t duo vltimi p̄sus p̄s-
 cripti. Daphnis ego in syluis &c. ¶ Constru. (Nymphe flebāt daphnim extin-
 ctū). i. occisum (crudeli funere). i. morte (vos coryli & flumina) estis testes nym-
 phis cū mater daphnidis (plexa miserabile corpus sui nati vocat deos crude-
 les & astra crudelia) qz tale fatū dederāt filio suo. (Daphni nō vlli). i. nulli pa-
 stores (egere). i. egerūt pastos boues ad frigida flumina illis dieb; quib; occi-
 sus fuisti & (nulla quadrupes libauit). i. gustauit (amne: nec attigit herbā gra-
 minis) p̄re dolore. (Daphni) fere (montes & sylue loquunt̄ etiā penos). i. puni-
 tos (leones ingemuisse tuū interitū). i. p̄pter mortē tuā (daphnis instituit subiū-
 gere curru). i. curru (armenias tigres) & daphnis instituit (intere). i. circūdare
 lentas hastas mollib; folijs). i. frondib; qd̄ fiebat in hac chanalib; (vt vitis ē ar-
 borib; decori). i. honori (& vt vne s̄t vitib; decori: vt tauri s̄t decori gregib;). i.
 pecorib; (& vt segetes s̄t pinguib; aruis decori) ita tu daphnis (eras oē decus)
 tuis amicis l' subditis (postq; fata tulerūt te). i. postq; mortuus es (ipsa pales)
 .i. dea pabuli (reliquit agros: & ip̄e Apollo reliquit agros infelix). i. malū (lolium

AECLOGA Q VINTA: Fo. xv.

et steriles auenę dominant in sulcis). i. agris aratis: quibz sepe mandauimus).
 .i. in quibz seminauimus (grandia ordea carduus et paliurus surgit). i. nascif
 (acutis spinis p molli viola et p purpureo narcisso) illo flore. (pastores spar
 gite humū folijs: et inducite vmbrias). i. frondes (fontibz daphnis mandat talia
 fieri sibi). i. ad suū honorē: et (facite tumulū). i. monumentū daphnidis: et supad
 dite tumulo (carnē). i. epytaphiū sequēs (ego sum daphnis notus in syrius) et
 notus (hinc vsqz ad sydera: ego ipse fui formosior custos formosi pecoris.

¶ Funus quicqz fit mortē vt hic. quicqz corpus mortuū viuē. Ducit iratis plau:
 dendū funus amicis. Etia exequias funebres Terē. Et gomet prodeco in funus
 Libare ē leuiter gustare l attingere. Etia offerre. vñ liba sunt panes oblatiij.
 Quadrupes dicitur oē aial hñs quattuor pedes et ē generis ois. Annis dicitur fluuius
 Penus ē idē qd aphricanus. i. aliquis ex aphrica. Tigris ē fera crudelis et ve
 locissima in armenia q ē regio orientalis. hñs aialibz bacchus vti ferē in curru
 et cesar festa bacchi romę instituit. Thyasus ē festū vl sacrificiū bacchi a gręco
 pbo thyo qd ē sacrificio l p̄cito. vñ et thyas ados dicitur baccha. i. sacrificula bacchi
 et folijs rē. In bacchanalibz portabāt thyrsos. i. hastas tuolutas frondi. p̄. Pa
 les dicebat dea pabuloꝝ cuius festa vocant palilia l parilia. Lolium ē herba mu
 tilis q gręce zizania dicitur. Carduus ē spinosus frutex q vulgo vocat cardo donis
 Paliurus ē herba spinosa q a quibsdā palaris acus dicitur ab alijs cicer domesti
 cū: ab alijs lanaria cuius semen p̄tra scorpiones efficacissimū ē.

Funus
 Libare
 Quadrupes
 Annis
 Penus
 Tigris
 Thyas
 Thyrsus
 Pales
 Lolium
 Carduus
 Paliurus
 Menalcas

Tale tuum carmen nobis diuine poeta
 Quale sopor fessis in gramine, quale per aestum
 Dulcis aquae saliente litim restringere riuo
 Nec calamis solum æquiparas sed voce magistrum
 Fortunate puer tu nunc eris alter ab illo
 Nos tamen hæc quocunqz modo tibi nostra vicissim
 Dicemus, Daphnimqz tuum tollemus ad astra
 Daphnim ad astra feremus, amauit nos quoqz Daphnis
 An quicqz nobis tali fit munere maius
 Et puer ipse fuit cantari dignus, & ista
 Iam pridem Stimichon laudauit carmina nobis.

Mopsus

¶ Hic menalcas laudat carmē mopsi: deū se responsurū p̄mittit. Constru. (diuine poeta tuū carmē ē nobis tale). i. tā dulce (quale). i. qualis res (fessis so
 por: in gramine: et quale ē p̄ estū). i. in calore (restringere). i. extinguere (litim sa
 liente riuo dulcis aque: nec solū equiparas magistrum). i. equalis es magistro
 (calamis). i. p̄stulando: sed etiā equiparas magistrū (voce). i. cantando. (for
 tunate puer) o mopsē (tu eris nūc alter ab illo). i. p̄rimus magistro tuo i ar
 te (tñ nos) dicemus (tibi vicissim). i. iterū (hęc nra carmina quocūqz mō). i. sicut
 possumus: et tollemus (ad astra). i. laudabimus (daphnim tuū) amicū (feremus
 daphnim ad astra). i. canā de eius diuinitate (daphnis amauit nos: quoqz). i.
 etiā. Tūc r̄idet mopsus (An quicqz sit nobis maius). i. charius (tali mūere). i.
 carmine tuo (et ipse puer) daphnis (fuit dignus cantari). i. carmine laudari (et sti
 michon) ille vir (laudauit nobis ista carmina tua iā pridē). ¶ Sopor ē quies l
 somnus. In geoz. Fessos sopor occupat artus. Nequipo fit equo l equę mul
 tū valeo. Et nō q̄ habet accñ cū abltō. Et scias illud esse minus latine scriptū
 p̄dictis equiparātes: nā dixisset p̄dicta daphnim legendū ē in illo versu.
 Daphnim ad astra feremus rē. Et ē gręcus accūs: nam latine dicere daphni
 qd nō patit hic p̄sus. ita Quidi. in ibin. Et fletu madidis ibin adite genis.

Sopor
 Nequipo

BVCOLICORVM VIRGILII.

Menalca

Candidus insuetum miratur lumen olympi
 Sub pedibusq; videt nubes & sidera Daphnis
 Ergo alacris sylvas & cætera rura voluptas
 Panæq; pastoresq; tenet, dryadesq; puellas
 Ne lupus insidias pecori, nec rhetia cereis
 Vlla dolum meditantur, amat bonus ocia Daphnis
 Ipsi leticia voces ad sidera iactant
 Intonsi montes, ipsæ iam carmina rupes
 Ipsa sonant arbuta, deus deus ille Menalca
 Sis bonus o foelixq; tuis, en quattuor aras
 Ecce duas tibi Daphni, duoq; altaria Phœbo
 Pocula bina nouo spumantia lacte quotannis
 Cratherasq; duos statuam tibi pinguis oliui
 Et multo imprimis hilarans conuiuia Baccho
 Ante focum si frigus erit, si messis in vmbra
 Vina nouum fundam Calathis aruisia nectar
 Cantabunt mihi Dametas & lyctius agon
 Saltantes satyros imitabitur Alpheisbœus
 Hæc tibi semper erunt, & cum solennia vota
 Reddemus nymphis, & cum lustrabimus agros
 Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit
 Dumq; timo pascentur apes, dum rore cicade
 Semper honos nomenq; tuum laudesq; manebunt
 Vt Baccho Cereriq; tibi sic vota quotannis
 Agricolaæ facient, damnabis tu quoq; votis.

Apotheosis

C Istud carmē vocat apotheosis .i. deificatio: qz menalca in hoc carmine dicit daphnim factū esse deū z ei sacrificia pollicet. Constat em̄ qz Julius cesar post necē p̄ deo habitus sit a gentilib; adhuc romanis: z ista scripta s̄t in gratiā Augusti q̄ fuit successor iulij z nepos eius ex sorore. Constru. (Daphnis candidus) .i. diuinus factus (mirat lumē olympi) .i. celi (insuetū) sibi .i. qd̄ antea nō viderat z ip̄e (videt nubes z sidera sub pedib;) .i. infra se (&) .i. p̄pterea (voluptas tenet alacres sylvas z cetera rura) .i. sylue l̄ in syluis morātes z rustici hñt voluptatē p̄pter ei⁹ diuinitatē (z voluptas tenet pana z pastores z dryades puellas) .i. nymphas illas: hoc ē pan z pastores z dryades gaudēt (nec lupus meditat insidias pecori: nec vlla retia meditant dolum ceruis qz bon⁹ daphnis amat ocia) .i. quietē hoīm (ipsi montes intonsi) .i. pleni frondib; (iactā voces ad sidera) .i. alte clamāt p̄ leticia (ip̄e rupes) .i. sava (iā sonēt carmina z ip̄a arbuta) iā sonāt carmina p̄ leticia (ille daphnis ē deus) certe ē deus (menalca) .i. saltē ego menalca illū p̄ deo colo. D daphnis (sis bonus z felix) tuis cultorib; (en quattuor aras .o daphni ecce duas aras tibi) .i. ad tuū honorē: z (duo altaria phæbo statuā tibi quotānis) .i. singulis annis (bina pocula) .i. vasa (spumantia nouo lacte z statuā tibi duos cratheras pinguis oliui) .i. olei z ego statuā tibi (hilaras) .i. letificas (p̄uiuia i p̄uis multo baccho) .i. vino z hoc (an̄ focū si frigus erit: sed i vnu

AECLOGA QVINTA. Fo. xvi.

bia) .i. sub frondibz (si erit messis) .i. fistas (fundā ex calathis) .i. vasis (aruisia
vina) q̄ se (nouū nectar) .i. miranda dulcedo (dametas & egon lictus) .i. cretēsis
(cantabit sicut satyri solēt (hęc) predicta (erūt sp̄ tibi) .i. ad tuū honorē (& cū red-
demus) .i. soluemus nymphis solemnna vota) .i. q̄ nouimus (& cū lustrabimus
aras) .i. cū celebrabimus ambarualia (vsi) .i. donec vl̄ q̄ diu (aper amabit iuga
montis: & dū piscis amabit fluuios: & dū apes pascent thymo & cicade) pascent
(roze honos tuus & nomē tuū & laudes tue manebūt) tā diu (agricole faciet vo-
ta tibi) .i. ad te sic vt faciūt vota baccho & cereri: tu quoq; damnabis) .i. obliga-
bis hoies (votis) soluendis .i. eos exaudiendo. Itā cū ipsoꝝ preces exaudiue-
ris: obligabis eos ad reddenda vota. ¶ Candidus ē albus. vt ibi. Quāuis il-
le niger q̄uis tu candidus esles. Etā d̄ bonus. vt candidus vir: sicut econtra
rio: niger d̄ malus. Itē candidus d̄ diuinus & celestis. nā celestes s̄ candidi:
inferi vero nigri. ¶ Olympus ē altissimus mons in gręcia q̄ tranlit nubes. po-
nit p̄ celo vt hic & d̄ olympus q̄si ololampus. .i. totus splendidus. Dryades vo-
cant nymphę syluarū a gręco noie drys qd̄ ē quercus. Felix pp̄ie d̄ btūs & q̄
oia bene habet. Sed abusiue felix d̄ q̄ dat bona vel felicitatē vt hic. Lrater e
magnū vas: & quia gręcū nomē ē habeta in accō singulari & as in accō plurali
Hilaro hilarē facio. vñ exhilaro. Exhilarant ipsoꝝ gaudia nra deos.
Lictos oppidū crete. In lictus cretensis. Arusiū ē p̄montoriū in insula chio
in q̄ nascit p̄dulce vinū qd̄ chiu vel arusiū vocat. Satyri sunt aialia in deser-
tis humana fere forma sed cornuta & caprinis pedibz: quos veteres putabant
rustica numina vl̄ semideos. Thymus ē herba quedā cuius flos gratissimus ē
apibz. Bacchus ē filius iouis ex semele: d̄ a poetis deus vini q̄ putat primus
vites plantasse in gręcia. Leres filia saturni dea frumenti habebat oliu.

Candidus

Olympus

Dryades

Felix

Lrater

Hilaro

Lictos

Arusiū

Satyri

Thymus

Bacchus

Leres

Mopsus

Quæ tibi quæ tali reddam pro carmine dona
Nam neq; me tantum venientis sibilus austru
Nec percussa iuuant fluctu tam littora, nec quæ
Saxofas inter decurrunt flumina valles
Hac te nos fragili donabimus ante cicuta
Hæc nos formosum Corydon ardebat Alexim
Hæc eadem docuit cuium pecus an Melibœi
At tu sume pedum, quod me cum sæpe rogaret
Non tulit Antigenes, & erat tum dignus amari
Formosum paribus nodis atq; ære Menalca.

Menalca

¶ Sic mopsus laudat carmē menalce. deū alter alterū muneribz donat. Con-
stru. (Quæ dona reddā tibi p̄ tali carmie: nā neq; sibilus austru veniētis iuuat)
.i. delectat (me tñ: nec littora percussa fluctu tā iuuāt me: nec flumia q̄ decurrūt in
ter saxofas valles) tā iuuāt me q̄ carmē tuū. Tūc menalca inquit. nos donabi-
muste aū. .i. prius (hęc fragili cicuta) .i. tenui phystula (hęc cicuta docuit nos co-
ridon ardebat formosus alexi) .i. illud carmē superius habitū scz. Formosū pa-
stor &c. (hęc eadē) cicuta docuit nos (cuiū pecus an melibœi) .i. illā eclogā. Dic
mihī damę. &c. deū mopsus ait (at tu sume) .i. accipe a me (pedū) .i. baculū (qd̄
pedū (antigenes) ille vir (cū sepe rogaret me) tñ nō tulit) .i. nō obtinuit & tñ (erat
dignus amari) hoc ē amicis negauit sed tibi docē menalca sume pedū (formosū
nodis paribz) .i. equalibz (atq; formosū (ere) .i. erarū. ¶ Sibilus ē flatus: & ē
nomē a sono factū. In pl̄ legū stibuli & sibila. Quidi. Horrendaq; sibila misit.

Sibilus,

D n̄

BUCOLICORVM VIRGILII.

Donare

pedum

Itē sibi adiectiue q̄si sibilantia Virgi. Et sibi colla tumentē. Donare pul-
cre iungit accō cū abltō vt hic. Donabimus te hac cicuta. Itē in. vi. enei. Hoc
iuuenē egregiū prestanti munere donat. Pedū ē baculus vncus pastoz q̄ retis
nes pes pecudis. Quod nomē Phocas grammaticus scripsit nō declinari.

Aecloga sexta. Cantilenam Sileni recitat.

Digna Syracusio dignata est ludere versu
Nostra nec erubuit sylvas habitare Thalia
Cum canerem reges & prelia, cynthius aurem
Vellit & admonuit, pastorem Tityre pingues
Pascere oportet oues, deductum dicere carmen

Nunc ego, nanq̄ super tibi erunt qui dicere laudes
Varre tuas cupiant vel tristia condere bella
Agrestem tenui meditabor harundine musam
Non iniussa cano, si quis tamen hac quoq̄, si quis
Captus amore leget te, nostre Varre miricæ
Tenemus omne canet, nec Phœbo gratior vlla est

Quam sibi quæ Varrī prescripsit pagina nomen.

In hac ecloga scribit poeta q̄ silenus qdā fabulosus deus quibsdā petentib
cantauerit de p̄ncipio mundi z de multis alijs relop. Et p̄mo dicit quare bucol
ca scribat: z facit exordiu ad varrū quendā romanū nobilē. Constru. (Thā thā
lia). i. musa (dignata ē ludere p̄ma syracusio p̄su). i. bucolico carmine: qd̄ siracu
sis inuentū fuit: z (thalia nra nō erubuit habitare sylvas). i. canere rusticas res
(cū canerē). i. vellē describē (reges z prelia). i. bella regū (cynthius). i. appollo
(vellit). i. traxit (aurē) meā (z admonuit me). i. dixit ista (tityre). i. virgili (opor
tet te pascere pingues oues tanq̄ pastozē). i. debes scribere de ouibz (z dicē car
mē deductū). i. subtile. Varre (ego meditabor). i. exercebo (nūc agrestē mu
sam tenui arūdine). i. humili stilo (nāq̄ illi superūt). i. abūde erūt (tibi q̄ cupiāt
dicere tuas laudes: l' dēre tristia bella). i. p̄ponere libros de tuis bellis (ego
cano nō iniussa). i. q̄ mihi iussa s̄t p̄ apollinē l' augustū (nī si quis captus amore)
. i. ductus voluptate (leget hęc). i. humilia carmina. Varre nre miricæ canēt
te z oē nem⁹ canet te). i. ego z oēs poetę tuas laudes scribēt (nec vlla pagina)
. i. liber ē (gratior phœbo q̄ illa pagina q̄ prescripsi sibi nomē varri). i. q̄ liber in
scriptus ē de laudibz varri erit pulcherrimus. Thalia d̄ vna musarū z p̄rie
q̄ canit bucolica: a greco p̄bo thalio qd̄ ē vireSCO. Est etiā vna gratiarū. Syra
cuse nobilis vrb̄ in sicilia vbi habitauit Theocritus: vt dictū ē ibi. Sicelides
muse. Itē a noie syracuse s̄nt syracusius z syracusanus. Cynthus ē mons in in
sula delo vbi natus fuit apollo: q̄ nī vocat cynthius. Pagina p̄rie charta in q̄
scribit: z pomē p̄ libro. In pagella. i. parua pagina. Pagina sit a p̄bo pango
qd̄ interdū s̄t scribo. Nota. Ego mira poemata pango.

Thalia
Syracuse
Cynthus
Pagina
Pagella

Pergite pierides chromis & mnasylus in antro
Silenum pueri somno videre iacentem
Inflatum hesternō venas, vt semper, Iaccho
Serta procul tantum capiti delapsa iacebant
Et grauis attrita pendeat cantharus ansa
Aggressi, nam saepe senex spe carminis ambos

Luserat, iniiciunt ipsis ex vincula fertis
 Addit se sociam timidisq; superuenit aegle
 Aegle naiadum pulcherrima, iamq; videnti
 Sanguineis frontemq; moris & tempora pingit
 Ille dolum ridens quo vincula nectitis inquit
 Soluite me pueri, satis est potuisse videri
 Carmina quae vultis cognoscite, carmina vobis
 Huic aliud mercedis erit, simul incipit ipse.

Constru. **S**(pierides) .i. muse (pgite) .i. pcedite & vterius canite (chromis & innasylus pueri videre silenū iacentē somno) .i. dormientē (in antro inflatū venas) .i. cuius vene erāt inflate (hesterno iacho) .i. vino qđ potauerāt pcedē ti die (vt sp) .i. erat inflatus vino (serta eius iacebāt pcul) .i. ppe (tm delapsa ca piti) .i. de capite & grauis cantharus pendeat) ppe silenū (attrita ansa) isti pue ri (aggressi) silenū (iniiciūt ei vincula ex ipsis fertis) .i. q̄ fecerāt de fert. ipsius (nā senex) .i. silenus (sepe luserat) .i. deceperat (ambos spe carminis) .i. pmise rat eis sepe carmina: sed nondū fecerat (egle pulcherrima naiadū) .i. nympharū (addit se sociā) .i. associat se illis (& superuenit) .i. auxilio venit ipsis pueris (timi dis) & egle (pingit frontē & tpa sileni moris sanguineis) .i. rubris ipsi sileno (iā videnti) .i. vigilare incipiēti ille silenus (ridēs dolū) .i. ppter dolū sibi factū (in quit q̄) .i. ad qđ (nectitis vincula) .i. ligatis me. **S**(pueri soluite me: satis ē po tuisse videri) .i. q̄ talis sup visus (vobis) vt ligari possum (cognoscite) .i. audite (vobis carmina q̄ vultis: aliud mercedis erit huic egle) .i. dabo puelle aliā mer cedē q̄ ausa sit ligare me & clā minaf ei stuprū (simul) .i. mox (ipse) silenus (inci pit) cantare. **P**ergere ē pcedere & incepta psequi Therē. Si pgit abiero .i. si nō cessas abibo. Idē habeo multa q̄ nūc dōnabunt: q̄ pferent post si pgit le dere ita vt facere instituit. Silenus dī: semideus qđā nutritus bachi ebriofus: quē dormientē ligauerūt duo satyri l' pueri .i. chromis & innasylus: & canere co egerūt vt hic fabulat poeta. Bacchus ē vnū agnomē bacchi ab iacho grēco s̄bo qđ sit vociferor: q̄ ebriofis vociferari solēt. Ilic ponit p vino. Cantharus ē am phora q̄ potat potus. Ansa supior ē. Sertū ē corona de florib' l' herbis pnecta. Naiades dicunt nymphae fontū v' fluuioꝝ. Aegle ē nomē vnus naidū & inter pretat splendor. Abora sunt fructus mori arboris & etiā aliarū quarundā arbo rū & fructū parui & rotandi fructus. Duidi. Cornaq; & in duris herentia mo ra rubeus. Tpa quere pōsterius.

Pergere
 Silenus
 Bacchus
 Cantharum
 Sertum
 Naiades
 Aegle
 Abora;

Tum vero in numerum faunosq; ferasq; videres
 Ludere, tum rigidas motare cacumina quercus
 Nec tantum Phoebo gaudet pernaia rupes
 Nec tantum rhodope mirantur, & ismarus Orphea
 Quantum omnis mundus gaudet cantante Sileno
 Namq; canebat vti magnum per inane coacta
 Semina terrarumq; animeq; marisq; fuissent
 Et liquidi simul ignis, vt hic exordia primis
 Omnia, & ipse tener mundi concreuerit orbis
 Tum durare solum, & discludere naerea ponto
 Ceperit, & iterum paulatim sumere formas.

D m

BVCOLICORVM VIRGILII

Iamq; nouum terræ stupeant lucefcere solem
 Altius, atq; cadant summotis nubibus imbres
 Incipiant lyluæ cum primum surgere cunq;
 Rara per ignotos errent animalia montes.

¶ **C**ōstru. (Clero). i. vere (videris tū). i. tūc cū caneret silenus (faunos & feras ludere i numerū). i. moueri l' saltare ad sonū carminis & videres (rigidas quercus motari tū cacumina sua parnasia rupes). i. mons parnasia (nō gaudet tū). i. tā valde (de phēbo). i. ppter phēbū illic (cantantē: nec rhodope & ismarus) illi montes (tū mirant orphēa). i. cantū illius vatis (quantū). i. valde (ois mundus gaudet sileno cantante). i. dū silenus cantat (nāq; silenus (canebat vti). i. qualiter (semina). i. causa l' origenes (terrarū & aie). i. aeris & maris (& liquidi ignis). i. puri illius elementi (fussent coacta). i. pposita (p magnū inane). i. vascū (spaciū (& vt). i. quō (oia exordia pcreuerint ex his pmiss) elementis (& ipse tener). i. recens orbis pcreuerit ex his (tū). i. deū (canebat vt solū). i. terra (cepit durare). i. durū fieri (& discludere). i. separare (nerea) illū marinū deū (ponto). i. p mare & solū ceperit (sumere paulatim formas rerū) & quō (terre stupeāt nouū solē tā lucefcere atq; imbres cadūt nubib; summotis). i. remotis (altius cū sylue incipiāt primū surgere). i. crescere: & cū (rara). i. pauca animalia (errent) per ignotos montes. ¶ **M**ūerus ē multitudo ex vnitatib; aggregata vel ē ppositio quantitatis discrete. Et q; numerus nō ē sine ordine: ideo ponit p ordine vt in Georgi. Illi inter sese magna vi brachia tollūt in numerū. ¶ **P**onit etiā p personātia musica vt modulatione. vt hic & infra. Mūeros memini si pba tenerē. Fauni dicebant a poetis qdā semidei rusticoz de quib; in Georgi. Et vos agrestū presentia numina fauni. ¶ **M**otare ē frequēter mouere. Parnasus ē mons biceps in regione grēcie q phocis dicitur quē montē fuit oppidū delphi vbi phēbus habuit celeberrimū templū. Rhodope & ismarus sunt montes in thracia in quib; orphēus canere solebat. Nāq; canebat vti &c. ¶ **E**picurei quos hic sequit poeta posuerūt duo mūdi pncipia l' elementa. s. inane & atomos. Atomū dicunt minimissima corpora q secari: immo videre nequeūt. hos Virgi. hic nominat semina Inane vero dicūt spaciū in q sunt atomi. Et ex his duob; dicūt oriri quattuor q enpedocles elementa vocat. s. terrā/aquā/aerē/& ignē. Atomus interpretat indiuiduus. Nā p vento l' aere l' anhelitu quāq; ponit. Plau. An fetet aia vris tue. Durare quāq; ē facē durū vt in. ir. enci. Matus ad flumina primū Deferrim?: seuoq; gelu duram? & vndis. Nāq; sit esse durū vt in. i. Durate & vosmet rebus seruate secūdis. Nāq; sit pmanē Terē. Nō hercle hic durare quispiā potest. ¶ **M**ereus dicitur a poetis marinus deus oceani & tethyos filius & ponit p mari Māso. Quo latā nere? cerul? amabit humū. Merea ē grēc? accusā sicut a tydeus tydea Hinc lapides pīrrhæ factos saturnia regna.

Numerus

Fauni
Motare
Parnasus
Rhodope
Ismarus
Epicurei

Atomus
Anima
Durare

Mereus

Hinc hominum quoddam genus & primordia rerum
 Caucaseatq; refert volucres, furtumq; promethi
 His adiungit hylam nauæ quo fonte relictum
 Clamassent, vt littus hyla hyla omne sonaret
 Et fortunatam, si nunq; armenta fuissent
 Pasiphan niuei solatur amore iuueni
 Ah virgo infœlix quæ te dementia cepit
 Pretides implerunt falsis mugitibus agros
 At non tam turpes pecudum tamen vlla sequuta est

Concubitus, quibus collo timuisset aratrum
 Et saepe in leui quaesisset cornua fronte
 Ah virgo infelix tu nunc in montibus erras
 Ille latus niueum molli fultus hiacyntho
 Illice sub nigra pallentes ruminat herbas
 Aut aliquem in magno sequitur grege claudite nimphae
 Dicte nymphae nemorum iam claudite saltus
 Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris
 Errabunda bouis vestigia, forsitan illum
 Aut herba captum viridi, aut armenta sequutum
 Perducent aliqua itabula ad gortynia vacce.

CA rebus physicis poeta vadit ad fabulas quas dicit silenū cantasse. **Constru.**
 Silen? (refert hic lapides iactos pyrre) .i. a pyrre: et refert (saturnia regna)
 .i. q̄ fuerūt tpe saturni et ipse refert (hic) .i. posthac (quoddā genus hoim) .i. ori-
 ginē hūane nature (et p̄mordia) .i. initia (rerū) vñ oēs res ortū deduxerūt (cauca-
 seas volucres) .i. q̄ in monte caucaso erāt et refert (furtū p̄methei) illius viri: **U-**
 lenus (adiungit his) p̄dictis q̄ fonte naute clamassent hylā: illū puerū (relictū)
 .i. p̄ditū (vt oē littus sonaret hyla hyla) illas voces et silenus solat amore niuei
 iuuēci pasiphaen illā mulierē (fortunatā) .i. q̄ fuisset felix (si nūq̄ fuissent armē-
 ta) .i. boues. **Deiñ** alloquit pasiphaen dicēs (Ah infelix h̄go) pasiphe (q̄ demē-
 tia cepit te) vt ames taurū (p̄tides) .i. filie p̄reti (implerūt) .i. impleuerūt (agros
 falsis mugitib) .i. mugierūt sicut vacce et putauerūt se vaccas esse (attñ nulla ea-
 rū secuta ē) .i. petiuit (tā turpes p̄cubitus p̄cudū) .i. tauroz sicut tu petis o pass-
 phe (quis aliq̄ p̄tidū timuisset aratrū collo) suo (et sepe quaesisset cornua in fron-
 te leui) .i. hūana et nō hirta: hoc ē quis certo putauerint p̄tides se vaccas esse
 (tñ nō appetuerūt coitus) bestiales (Ah infelix h̄go) pasiphe (tu erras nūc in
 montib) .i. querēs taurū sed (ille) taurus (fultus niueū latus molli hyacintho)
 .i. iacēs in latere sup molles herbas (ruminat pallētes herbas) quas comedit
 (sub nigra illice) hoc ē tu curris eū queritās at ipse paruipedit te (aut sequit ali-
 quā in magno grege) .i. vaccā appetit. **Deiñ** ponunt s̄ba pasiphes querētis tau-
 rū amatū a se (Nymphae dicet) .i. cretenses: et o nymphae (nemoz claudite iā
 saltus) .i. siluas (siqua) .i. sicubi (errabunda vestigia bouis) .i. tauri (ferant sese
 nostris oculis) .i. si alibi eū videre potero (forsitan aliq̄ vacce p̄ducēt ad sta-
 bula gortynia) .i. ad eū locū (illū aut captū) .i. delectatū (viridi herba: aut secu-
 tū armenta). **Hinc** lapides pyrre. **Hic** tangit fabula quā scripsit **Quidi**. li. i. **Deucalon**
 meta. **Cū** p̄pter humana scelera grande diluuiū esset i grecia. **Deucalion** et **pyr-**
rha eius vxor q̄ soli in ea regione supstitēs erāt p̄suluerūt oraculū de reparatio-
 ne generis humani. **Responsum** ē vt clausis oculis iactarēt post terga sua lapi-
 des q̄ p̄tererēt in hoies: idq̄ factū ē. **Inq̄** breui spacio superiorū numine sara.
Missa viri manib) faciē traxere viroz. **Et** de femineo reparata ē s̄gia iactu vt in-
 quit **Quidi**. **C**aucaseas p̄metheus iapeti filius imagines p̄n̄us finxit de lu-
 to. vñ fabula ē ipm fecisse hoies: fuit etiā diligēs astronomus vñ dicūt eū ascē-
 disse cglū et ignē de sole esse furatū: q̄ p̄pter ad montē caucasum ligatus vñ adhi-
 bit aquilis q̄ cor eius eredāt: qd̄ sit eius curā et diligentia quā fecit i monte cau-
 caso. **Hylas** qd̄ puer dilectus herculi submersus tandē et cū clamore quaesitus **Hylas**
 a socijs. **Pasiphe** vxor minois regis crete insule turpissimo tauri amore vñ ar-
 fuisse et ex illo p̄cepisse monstrū taurino capite qd̄ minotaurus ē appellatū. **Est** a
 pasiphe dictio tetrasyllaba .i. quattuor syllabar. **P̄retus** rex arguoz habuit

Deucalon
Pyrrha

Prometheus

Hylas
Pasiphe
P̄retus

BVCOLICORVM VIRGILII:

Phetis
Leuis. Fulcio
Rumino
Rumen
Flex. Grex
Dietus
Gortyna

quattuor filias q̄ cū iunoni se in decore p̄ferrēt iuno irata furore h̄sic eis imm̄ta
sit vt se vaccas putarēt: tandē melampus eas curauit. Phetis idos ē patrony-
micū sc̄im sc̄as filiā pheti. Leuis p̄ma longa sit id qd̄ planus vlt̄ tener. Fulcire ē
sustentare. In enei. Atlantis duri q̄ celū p̄tice fulcit. In fultus. Est at̄ sinecdo-
che. fultus niueū latus. Ruminare ē cibū iterū masticare qd̄ boues facere so-
lent. Rumen ē pars gutturis in aialibz brutis. Flex ē arbor glandifera. Grex ē
p̄gregatio quorūlibet aialiu z etiā hoim Therē. Dicit de grege illo ē. Dietus ē
id qd̄ cretensis. nā dietē ē mons z oppidū in creta insula. Gortyna fuit vrb̄s in
creta. In gortynius a ū. Scribit etiā Gortyna.

Tum canit hesperidum miratam mala puellam
Tum phetontades musco circumdat amare
Corticis atq̄ solo proceras erigit alnos
Tum canit errantem permessi ad flumina gallum
Aonas in montes vt duxerit vna sororum
Vtq̄ viro phœbi chorus assurrexerit omnis
Vt linus hæc illi diuino carmine pastor
Floribus atq̄ apio crines ornatus amaro
Dixerit, hos tibi dant calamos, en accipe musæ
Ascrao quos ante seni, quibus ille solebat
Cantando rigidas deducere montibus ornos
His tibi grinei nemoris dicatur origo
Ne quis sit lucus quo se plus iactet apollo.

Constru. Silenus (canit tū) .i. deifi (puellā) s. atalanthā (mala hesperidū) .i.
q̄ creuerāt in horto syluaz hesperi: z ip̄e (circūdat tū phetontades musco ama-
re corticis atq̄ erigit a solo p̄ceras) .i. longas (alnos) hoc ē Silenus canit etiā
quō sorores phetontis mutatae sint in alnos (silenus canit tū vt) .i. quō (vna so-
ror) .i. musaz (duxerit in aonas montes gallū errantē ad flumina p̄nessi) illius
aque (z canit vt) .i. quō (ois chorus phœbi assurrexerit viro) .i. gallo z (vt linus
pastor diuino carmine ornatus crines floribus z amaro apio dixerit hæc illi) .i.
gallo (musæ dāt tibi hos calamos: en accipe) .i. calamos (quos dederūt aī) .i.
olim (ascrao seni) .i. hesiodo (quibz) calamis (ille) hesiodus (solebat deducere
montibz) .i. ducere de montibz (rigidas ornos) illas arbores (origo) .i. p̄ncipiū
(grinei nemoris dicat) .i. sacra tibi his calamis (ne q̄s lucus sit q̄ apollo plus
iactet se) .i. gloriæ q̄ luco gryneo. Tū canit hespe. Atalantha filia cenei regis
in insula scyroz cū p̄cis suis cursu certabat hac p̄ditione: vt q̄ eā currendo vince-
ret ipsam duceret vxorē: q̄ at̄ ab ipsa victus esset occideret. Quis multi essent oc-
cisi hippomanes qd̄ā nobilis iuuenis cū ea certaturus accepit a Ceneie dono
tria aurea mala q̄ inter currendū subinde p̄sciens victor euasit: nā atalanthā
maloz pulcritudine capta proiecta collegit z sic retardata atq̄ deuicta est. hæc
Quidi. r. metamor. Hesperides erāt tres filie hesperi regis latalāthis fratris
eius q̄ habuerūt amenissimos hortos in finibz aphyce vbi nascebant aurea ma-
la q̄ custodiebat dracho puigil: sed hercules occiso tandē drachone mala sustu-
lit: sed fabula est. Pheton filius solis z clymenes patrē rogauit vt currū eius
vno die regeret: q̄ impetrato qm̄ paternos monitus oblitus ē: z simul impar tā-
to negocio mundū inflammavit z ip̄e p̄bustus ē: quē sorores eius q̄ phetontia-
des ab ip̄o vocant adeo fleuerūt vt in alnos electrū emittentes dicant esse mu-
tate. Muscus ē viridis lanugo ad arbores z hūmida loca nascens. Procerus

Atalanthā

Hippomanes

Hesperides

Pheton

Phetontades
Muscus
Procerus

Si longus. vt vir p̄cere stature. Tū canit errantē. Hic laudat Corneliū Ballū
 filiū pollionis: de q̄ plus in vltima ecloga dicimus. Permessus ē fluius boe- **Permessus**
 tie ex helicone monte p̄fluens z musis dicatus. Zones dicunt montes in aonia **Zones**
 boetia in quibz ē fons aganippe musis dicatus vsz z muse nolant aonides. Bo **Zonides**
 nas ē gr̄cus accūs vt heroas. Chorus ē cetus canentiū. Chorus phēbi s̄t mu **Chorus**
 se nouē. Apium ē quēdā herba multas h̄is spēs: quarū vna d̄ petrosilinū. Itē ē **Apium**
 apium domesticū z agreste. Ex apio fiebant olim corone in conuiujs qz ebrietati **Alcra**
 resistere phibet. Alcra fuit oppidū boetie vbi natus fere hesiodus poeta vetu- **Orni**
 stissimus q̄ scripsit se calamos a musis accepisse. Orni s̄t arbores alte graciles **Gryneum**
 z albo cortice q̄ nascunt in saxosis montibz. vt in geoz. Nascunt steriles saxosis **Lucus**
 montibz orni. Bryniū nemus ē in asia l' ionia appollini dedicatū q̄ e gryneus vo-
 cas. de hoc nemore scripsit euphorion gr̄cus poeta: cuius carmina gallus lati-
 na fecit. Lucus d̄ nemus alicui numini p̄secratū qd̄ olim fieri solebat.

Quod loquar, aut scyllam nysi, quam fama sequuta est
 Candida succinctam latrantibus inguina monstris
 Dulichias vexasse rates, & gurgite in alto
 Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis
 Aut vt mutatos terei narrauerit artus
 Quas illi philomena dapes, quæ dona pararit
 Quo cursu deserta petiuerit, & quibus ante
 Infelix sua tecta superuolutauerit alis
 Omnia quæ phœbo quondam meditante beatus
 Audijt eurotas, iussitq; ediscere lauros
 Ille canit, pulse referunt ad sydera valles
 Cogere donec oues stabulis, numerumq; referre
 Iussit, & inuito processit vesper olympo.

Constru. (Quid loquar scyllā filiā (nisi) regis (aut eā scyllā quā fama sequu-
 ta ē succinctā). i. circumdatā (candida inguina latrantibz monstris vexasse duli-
 chias rates). i. naues vllissis (z lacerasse marinis canibz timidos nautas in alto
 gurgite). i. p̄fudo mari: aut qd̄ loquar vt silenus (narrauerit artus terei) illius
 viri (mutatos). i. quō tereus sit mutatus in auē (z quas dapes z q̄ dona philo-
 mena (pararit). i. parauerit illi tereo (z q̄ cursu) ip̄e tereus (petiuerit deserta). i.
 volauerit in nemora (z quibz) alis ip̄e (infglit volitauerit an̄ sup sua tecta) ille si-
 lenus (canit oia q̄ bt̄is eurotas) fluius (audijt quondā phēbo meditate). i. vū
 phēbz ea cantaret z (eurotas iussit lauros ediscē). i. vt lauri circū se stantes edif-
 cerēt illa carmina (valles pulse). i. p̄berate p̄ sonū referūt sonū (ad sydera). i.
 in altū (donec vesp̄ iussit cogere). i. p̄gregare (oues stabulis). i. in ouilia z refer-
 re. i. reddere (numerū ipsaz ouū z vesp̄ p̄cessit olympo inuito). i. p̄tra volūtātē
 olympi q̄ maluisset longius audire silenū cantantē. **Scylla nysi**
C Scylle due fuerit z am-
 barū fabulę tangunt hic Una fuit scylla filia nysi regis megarēsis q̄ minorē re-
 gē crete megeras obsidentē de turre vidēs amauit z vt in gratiā illius veniret
 patrē z patriā illi pdidit. Hā nysus habuit purpureū capillū de q̄ erat datū ora-
 culū qz tā diu regnaret donec amitteret capillū: qd̄ sciens scylla dormētī p̄ri ca-
 pillū abstulit: z cū illo ad minoē fugit. Minos tñ eā vt impiā spreuit z de nauē
 precipitauit at ip̄a mutata d̄ in alaudā z p̄ eius nysus in auē sui nois q̄ alaudā
 maxime p̄sequit. De hoc in geoz. Apparet liquido sublimis in aere nysus Et p̄
 purpureo penas dat scylla capillo. Nysus ē auis rapax. Altera fuit scylla filia

BVCOLICORVM VIRGILII.

phorci quā cū glaucus marinus deus amaret. Circe venefica q̄ glaucū amabat irata veneficijs suis infecit fontē in q̄ se lauare solebat scylla: cuius rei ignara scylla cū illū fontē lauandi sui causa intrasset crura eius ⁊ inguina mutata sūt in mēstrū ⁊ ibi gnanēs terret ⁊ verat nauigātes. ē em̄ ī siculo freto grande saxū in cuius cauernis fluctus horrendū facit sonū velut lupoz ⁊ canū vñ orta ē fabula predicta. Inguē ē pudenda pars corporis circa genitalia l' ipa genitalia. Dulychiū ē insula in q̄ vlysses regnauit q̄ ab hoc dulychius appellat. Tereus rex tracie duxit vxorē pgnē filiā pandionis regis atheniensis. post aliquot annos pgnē rogauit virū vt sororē suā philomenā sibi afferret visendā: quā tereus afferēs violauit ī via ⁊ ne illa sorori flagitiū diceret ei linguā abscidit: at philomena rē in peplo scriptā sorori misit. Itaqz progne vt vindicaret hoc nefas itim filiū occidit ⁊ p̄ri comedendū apposuit: deū oēs in aues sunt mutate. Tereus in epopē l' vpupā. Itis in phasianū. Progne in hyundinē. Philomena in lucinā. de q̄ d' d' artia. Flet philomena nefas incesti tereos ⁊ q̄ muta puella fuit: garrula fert auis. Terei cū sint tres syllabę hic p̄ s̄neresun sūt duę causa metri sicut supra p̄methēi legit̄ p̄ tres syllabas cū sint quattuor. Eurotas est flūi us laconie in cuius ripis stant lauri quare dicit̄ apollini dicatus. Et dicit̄ btūs q̄ meruit audire cantus p̄hēbi.

Inguen
Dulychium
Tereus
Progne
Philomena

Eurotas

Aecloga. vii. Melibœus Coridon Thyrsis Daphis.

Orte sub arguta confederat ilice Daphnis
Compuerantq; greges corydon & thyrsis in vnū
Thyrsis oues, corydon distentas lacte capellas
Ambo florentes atatibus, archades ambo
Et cantare pares, & respondere parati.

¶ Introducunt hac ecloga duo pastores acriter qdē sed nō amare ⁊ certantes Et p̄mo narrat melibœus. i. Virgilius quō ipse interuenerit huic certamini. scz vocatus a daphnide quodā diuino. Constru. (Daphnis confederat forte sub arguta ilice). i. sonora arbore (⁊ corydon ⁊ thyrsis compulerāt greges) suos (in vnū) locū (thyrsis compulerat oues corydon at capellas distentas). i. grauatas (lacte ambo) isti erāt (florentes atatibus). i. florida etate positi (⁊ ambo erāt archades). i. in arcadia nati l' tā periti q̄ archades solēt esse: ⁊ erāt (pares cantare). i. eque docti ad cantandū ⁊ parati r̄ndere puocanti ad cantandū. ¶ Forte fit p̄ euentū l' pacidēs l' p̄ fortunā. Sed fortasse ē dubitādi aduerbiū. Argutus dicit̄ callidus l' subtilis. In argutię subtilitates. q̄nqz argutus ē sonorus. vt arguta auis. arguta phyllula. arguta arbor q̄ vento mota sonū facit. q̄nqz ē dicit̄. vt argutū caput in georgi. Flet ē arbor glandifera fere similis quercui. In adiectiuū ilignus. Compellere ē ad vnū locū cogere: ponit̄ p̄ cogere. Distendere ē extendere vel valde implere. vt in. j. enei. Et dulci distendūt nectare cellas. Capellas distentas lacte. i. quarū vbera erāt distenta lacte. Ambo florentes. hic est schema qd̄ vocat̄ epanalepsis. i. repetitio: q̄ eadē dictio ponit̄ in p̄ncipio ⁊ in fine s̄lus vt etiā illud. Adulta super priamo rogitanis sup̄ hectore multa. Itē Iuuenā. Vñ nefas tantū latij pastoribz vnde.

Forte
Argutus

Flet
Compello
Distendo

Epanalepsis

Hic mihi dum teneras defendo a frigore myrtos
Vir gregis ipse caper deerrauerat, atq; ego Daphnim
Aspicio, ille vbi me contra videt ocuis inquit
Huc ades o melibœa, caper tibi saluus & hedi
Et si quid cessare potes requiesce sub vmbra

Huc ipsi potum venient per prata iuueni

Hic viridis tenera pretextit harundine ripas

Myntius, eoque sacra resonant examina quercu.

¶ Construe (Dū ego defendo teneras myrtos a frigore) .i. aliqd circūligo myrtis ne corrūpant frigore (hic) .i. apud eū locū vbi illi erāt (ipse caper) q̄ ē (vir gregis) .i. mas capraz (deerrauerat) .i. discesserat (atqz ego aspicio daphnū) .i. p auxilio habēdo (vbi) .i. postq̄ ille daphnis (videt me p̄tra) .i. econtrario (inquit ocus) .i. mor. **¶** (meiubeqz ades huc) .i. veni huc (caper ē saluus) .i. suatus tibi (z hedi) s̄ salui (z requiesce sub ymbra) .i. sub arborē (si quid potes cessare) ab ope (ipsi iuueni veniēt huc potū p̄ prata z viridis myntius pretextit) .i. tegit (hic ripas tenera arundine z examina) .i. apes (resonāt hic e sacra quercu) .i. q̄ p̄scrata ē ioui. **¶** Vir z mulier tñ dicunt de hoībz. **¶** Mas at z feia de quocūqz aia li: sed abusiue vir ponit hic p̄ mare. **¶** Deerrare ē de suo loco errando discedere. **¶** Et nō q̄ in scansione tollit vnū e sic. vir gregis ipse caper deerrauerat. ita **¶** Har

Vir. Mulier
Mas. Femina.
Deerrare
Ocyus. Ocyos

Myntius
Examen

Quid facerem: neque ego alcipem phyllida habebam

Depulso a lacte domi quæ clauderet agnos

Et certamen erat corydon cum thyrside magnum

Posthabui tamen illorum mea seria ludo

Alternis igitur contendere versibus ambo

Cœpere, alternos musæ meminisse volebant

Hos Corydon, illos referebat in ordine thyrsis.

¶ Construe (Quid facerē) .i. dubitabā an illuc irē an res meas agerē (neqz habebā alcipē) eā ancillā (nec habebā phyllida) illā ancillā (q̄ clauderet domi agnos depulso a lacte) .i. a matribz: hoc ē erat mihi negociū domesticū: nec erat cui illud p̄mitterē ergo debebā ipse facere (z corydon erat magnū certamen cū thyrside) .i. corydon voluit certare cū thyrside cui certamini libenter affuissem (tñ posthabui) .i. minus curavi (mea seria) .i. res graues z vtilēs (ludo illoz) .i. corydoms z thyrsidis (igitur ambo ceperūt contendere alternis versibz) .i. mutuis (musæ volebant eos meminisse alternos) .i. per vices (corydon referebat hos) versus priores (thyrsis referebat illos) versus (in ordine) .i. per ordinē. **¶** Serius a ū: dicit grauis z seuerus / nō ioculosus. Sepe tñ substantiue ponit in neutro genere. vt hic z apud **¶** Horatiū. Sed tñ amato queramus seria ludo. **¶** Itē **¶** Persius. Atqz verecunda laramus seria mensa. **¶** In aduerbiū serio .i. sine ioco. **¶** Plini. Ludere me putas: serio peto. **¶** Et certamē erat zc. Corydon ē nti casus / sicut ordinauimus constructionē secuti Seruiū. **¶** Posthabeo sicut in nois facio: vel minus curo. vt **¶** Posthabeo saluti diuitias .i. minus curo diuitias q̄ salutē.

Serius

Nymphæ noster amor libetrides, aut mihi carmen

Quale meo codro concedite, proxima phœbi

Versibus ille facit, aut si non possumus omnes

Corydos

BVCOLICORVM VIRGILII.

Hic arguta sacra pendebit phytula pinu.

¶ Hic incipiunt certare et quisque pro vices habet quattuor versus. Corydon incipit musas inuocat dicens. Construe. (Nymphæ libethrides) .i. o musæ (in amor) .i. quas nos amamus (aut pcedite mihi carmē) quale pcessistis (meo) amico codro (ille codrus facit) carmina (prima) .i. fere similia (sicut phæbi aut si nos oēs nō possumus) facere talia carmina (arguta phytula pendebit hic in sacra pinu) q̄ sacra fuit mri deū. ¶ Libethridē dicit spelūca q̄dā ppe parnasum montē/dicata musis. vñ ipse musæ vocant libethrides: aut etiā a libetra fonte in magnesia. Hic arguta sacra. Adinat si victus fuerit se amplius nō vsurū phytula: sed eā dicaturus sit alicui numini: q̄d olim faciebāt q̄ psuetā artē desinebāt.

Libethrides

Thyris

Pastores hedera crescentem ornate poetam
Arcades, inuidia, rumpantur vt ilia Codro
Aut si vltra placitum laudarit, baccare frontem
Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro.

¶ Thyris more carminis amebet plus dicit q̄ corydon: nā ille optabat carmē simile codri carminibus: hic at tale carmē suū p̄fiteri vt etiā codrus inuidē possit. Construe. (Pastores arcades ornate hedera poetā crescentē) .i. q̄ indies maior fit in arte sua (vt ilia rumpant codro) illi vero (inuidia) .i. p̄ inuidiā (aut si ipse laudauerit) hūc poetā (vltra placitū) .i. nimis (cingite frontē) meā (baccare) .i. illa herba q̄ pellit fascino (ne mala lingua) fascino aut maledici (noceat futuro vati) .i. mihi q̄ futurus sum vates.

Hederapoetaz

Poetes pontz

Ilia iliacus

Illosus iuidia

Gates

Gaticinor

Gaticinium

Corydon

¶ Doctarius inquit. Adde doctarū hedere premia frontū. Causa eius rei ē q̄ poetæ sunt in tutela bacchi cui hedera dicata fuit. ¶ Poetes græce interpretat lati ne fictor et mutat apud nos s in a: vt in multis alijs fit. Ilia sunt intestina p̄ q̄ cibus vadit. vñ illica passio et illosus hō q̄ torquet in ilibus. Inuidia facit hominē turgidū/turgidus at q̄nqz rumpit. Debaccare dictū ē superius. Gates p̄p̄ie ē p̄pheta. vt in georgi. Mouit nāqz oia vates. Accipit p̄ poeta: qz poete q̄nqz vaticinant. Gaticinari ē p̄phetare. Gaticiniū p̄pheta.

Setosi caput hoc apri tibi delia paruus
Et ramosa mycon viuacis cornua cerui
Si proprium hoc fuerit leui de marmoore tota
Puniceo stabis suras euincta cothurno.

¶ Construe. (Delia) .i. diana (paruus mycon) ille puer dat (tibi hoc caput setosi apri et ramosa cornua cerui viuacis) .i. diu viuētis (si hoc fuerit p̄p̄itū) .i. p̄p̄tita mea p̄feceris qz vt sc̄tā caner ē sicut codrus tūc stabis tota de leui) .i. polito (marmoore euincta suras) .i. hñs suras euinctas (puniceo cothurno) .i. rubro calciamenta. Delia (vt superius ē dictū) dicit diana dea venationis cui solebāt offerre capita feraz. ¶ Seta ē durus crinis vt sunt in collo porcorū. Setosus plenus setis. Ramosus .i. plenus ramis. vt arbor ramosa: itē cornua ceruoz sunt ramosa. Viuar dicit diu viuēs. vt ē ceruus q̄ vltra centū annos viuit auctore Plinio. Sura ē caro pulposa. .i. mollis et sine ossibus in crure post tibiā.

Seta

Ramosus

Viuar

Sura

Thyris

Sinum lactis & hæc te liba priape quotannis
Expectare sat est, custos es pauperis horti
Nunc te marmooreum pro tempore fecimus, at tu
Si foetura gregem suppleuerit, aureus esto.

¶ Construe. (Priape sat ē) .i. satis ē te (expectare) .i. accipere a nobis (Inū lactis) .i. vas cū lacte (et hæc liba) .i. panes (quotannis: qz es custos pauperis hoc

AECLOGA SEPTIMA Fo. xxi.

ti) nos (fecimus te nūc marmoreū) .i. de marmore (p tpe) .i. scdm facultatē quā
nūc habemus (at) .i. sed (si fetura suppleuerit) .i. auxerit (gregē esto) .i. eris au
reus. ¶ Sinus i pducta scde declinationis est genus vasis: sed sinus i curta z
quarte declinationis ē laxitas vestiū supra cingulū z quelibet curuitas. vt Si
gus maris. Liba sunt panes melliti q̄ offerebant. Priapus erat idolū turpe z
ridiculū cū grandi mentula .i. virili membro quod in hortis ponebat. Fetura ē
multitudo fetuū vel pulloz quozūlibet.

Sinus
Liba
Priapus
Fetura
Corydon

Nerine galathea thimo mihi dulcior hyble
Candidior cygnis hedera formosior alba
Cum primum pastī repetent presepia tauri
Si qua tui corydonis habet te cura, venito
Immo ego sardois videar tibi amarior herbis

Thyris

Horridior rusco, proiecta vilior alga,
Si mihi non hæc lux toto iam longior anno est
Ite domum pastī, si quis pudor, ite iuuenti.

¶ Constru. ¶ (galathea nerine) .i. filia nereī q̄ es (dulcior mihi thymo hyble) .i.
melle illo qd̄ puenit in hybla monte: z q̄ es mihi (candidior cygnis z formosior
alba hedera si q̄ cura tui corydonis habet te) .i. si habes aliquā curā mei (venito
cū primū tauri pastī repetēt presepia) .i. redibūt in stabula Tūc galathea rīdet
(immo ego videar tibi amarior sardois herbis) z videar tibi (horridior rusco)
.i. quā rusco ē (z videar tibi vilior alga p̄iecta) .i. quā mare p̄icē solet (si hæc
lux) .i. dies nō ē mihi (iā longior) toto anno. ¶ (iuuēci pastī) .i. q̄ comedistis sat
(ite domū si quis pudor ē vobis) .i. si aliqua verecūdia vobis ē. ¶ Nerine ē pa
tronymicū a noīe nereus de q̄ dictū ē. Galathea quasi lactea dea: ē nomē nym
phe cuiusdā filie nereī quā amat polyphemus vnus cyclopi sed ipa illū spre
uit scdm Ouidiū. Thymus ē herba cuius melle delectant apes. vñ ponit hic p
melle/qd̄ sit de thymo. Sardoia ē amarissima herba q̄ in sardinia maxime nascit
z inde nomē traxit. Mā a sardinia sit adiectiuū sardous a ū. Rusco est virgu
liū asperū quo vitis alligari potest vt patet in georgi. Alga ē vilis herba quā
mare in littus p̄icit. Si mihi nō hæc lux zc. Nam amor est impatiens more Se
neca. ¶ Dicit verus amor patī moras.

Nerine
Galathea
Thymus
Sardoia
Rusco
Alga

Muscōli fontes, & fomno mollior herba
Et quæ vos rara viridis tegit arbutus vmbra
Solsticium pecori defendite, iam venit æstas
Torrīda, iam læto turgent in palmite gemme
Hic focus & tedæ pingues, hic plurimus ignis
Semper, & assidua postes fuligine nigri
Hic tantum boreæ curamus frigora, quantum
Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas.

Corydon

¶ Carmina hæc s̄t de rebz p̄trarijs: nā prior estatē describit alter hyemē. Con
stru. ¶ (fontes muscōli) .i. musco p̄persi (z o herba mollior fomno) .i. ad fomnū
(z viridis arbutus q̄ tegit nos rara vmbra) .i. fronde nō multa (defendite solsti
tiū pecori) .i. defendite pecora a calore estiuo (torrīda) .i. ardēs (æstas venit iā z
gemme) .i. oculi vitis (turgēt iā in palmite) .i. vite. Deī alter ait (Focus ē hic z
pingues tedæ) .i. ligna (plurimus ignis) ē hic sp̄ z postes s̄t nigri assidua fuligi
ne) .i. fumo nos (curamus hic tū frigora boreæ quantum lupus curat numerū) pe

E in

BVCOLICORVM VIRGILII.

Solstitium

Bruma
Defendo

Gemma
Palmet
Focus
Teda
Fuligo
Torrens

Corydon

Juniperus
Hirsutus
Echinus
Sua

Thyris

Areo
Vitium
Liber
Pampinus
Aereo
Iuppiter
Imber

Corydon

cor (aut quantum flumina torrentia) .i. inundantia curat (ripas) hoc est nihil curamus frigora: quia lupus non curat numerum pecorum: nec flumina ripas curat. ¶ Solstitium dicitur solis statio: hoc est, quando sol aut non descendit: aut non ascendit amplius. versus duo sunt solstitia. unum hyemale circiter festum Lucie: quando sol ingreditur Capricornium: et tunc dies est breuissimus. Alterum est solstitium estiuale circa festum Martii cum sol ad Cancrum venit et tunc dies longissimus est. de estiuale solstitio hic intelligitur: nam hyemale solstitium dicitur bruma. Defendere hic accipi potest parcere et repellere. Ita et apud Horatium. Toga quam defendere frigus Quauis crassa queat. Gemma est lapideus preciosus quocumque preter margaritam. etiam gemma dicitur quasi oculus aut nodus in vite qui iam incipit frondere. In gemmescere dicitur vitis. Palmet est ramus vitis. Focus est qui fouet ignis ut ligna. Teda est arbor quodammodo resinam fundens. versus lignum eius ardet ut candela et ponit pro face: atque etiam pro nuptijs in quibus accenduntur faces. Fuligo est fumus collectus et induratus. Torrens substantiue dicitur aqua de montibus et alii locis decurrens que sepius inestate torret. .i. siccat Torrens adiectiue participium dicitur impetuosus et vehemens Ioue. Torrens dicitur copia multorum Et sua mortifera est facundia Stant & iuniperi & castaneae hirsute

Strata iacent passim sua quoque sub arbore poma
Omnia nunc rident, at si formosus alexis
Montibus his abeat, videas & flumina sicca.

¶ Constru. (Et iuniperi stant) .i. plene sunt acinis (et castaneae hirsute) .i. que habent hirsutos calices (poma iacent strata passim) .i. hic et ibi (sub quaque arbore sua poma iacent omnia nunc rident) .i. leta et pulchra sunt (at) .i. sed (si formosus alexis) .i. augustus cesar (abeat his montibus) .i. locis (videas et) .i. etiam (flumina sicca) .i. siccata. ¶ Juniperus est arbor quedam cuius acini nigri et duri salubres sunt. Hirsutus dicitur crinitus et asp. ut hirsutum supercilium. Item castaneae habent hirsutos calices que echini vocantur. Sua quoque sub arbore. sua non est hic ablati casus: quia habet a breue. ergo non licet construere sub sua arbore. sed ordina ut ostensum est.

Aret ager, vicio moriens sitit aeris herbas
Liber pampineas inuidit collibus uvas
Phyllidis aduentu nostrae nemus omne virebit
Iuppiter & laeto descendet plurimus himbri.

¶ Constru. (Ager aret et herba sitit) .i. sicca est (moriens vitio aeris) .i. vinedine et ardore solis (liber) .i. bacchus (inuidit collibus pampineas uvas) .i. non potuit pati quod vicia erant in collibus et eas corrumpi permisit (omne nemus virebit aduentu phyllidis nrae) amice (et iuppiter descendet plurimus cum imbu laeto) .i. letificante. ¶ Arere est emittere succum et humor est corruptus. In aridus. .i. siccus. Vitium est corruptio. versus vitare. .i. corrumpere. ut ille viciauit virginem Persi. Ne liceat facere id quod quis vitabit agendo. Item vitium opponit virtuti: et sic vitium est corruptio nature. Liber prima producta vocatur bacchus deus vini: quia vinum liberat a curis Suidi. Lura fugit multo diluiturque mero. Pampinus est folium vitis. ut in georgi. In adiectiuum pampineus. Aereo. .i. sum viridis. Iuppiter pro aere ponit: quia aer in pluuia soluitur. Hora. Manet sub ioue frigidus venator. Imber est id quod pluuia vel humor et factus ablati casum in e et i. Statius. Projicit huc artus imbu ventoque rigentes Idem. Sanguineo videt imbre genas etc.

Populus alcidæ, gratissima vitis iaccho
Formose myrtus veneri, sua laurea phœbo
Phyllis amat corylos, illas dum phyllis amabit
Nec myrtus vincet corylos, nec laurea phœbi.

AECLOGA OCTAVA Fo. xxij.

Constru. (Populus ē gratissima) .i. charissima (alcide) .i. herculi: vit' ē gratissima (iacho) .i. baccho (myrtus) ē gratissima (formose veneri phēbo) ē gratissima (sua laurea) .i. laurus (sed phyllis amat corylos: & dū phyllis amabit illas corylos: nec myrtus vincet corylos: nec laurea phēbi vincet corylos) .i. plus honorabimus corylos quas amica amat q̄ mirtos aut lauru. Alcides dicitur hercules: iouis & alcunene filius vir fortissimus q̄ multa monstra deuicisse legitur Tandē dolore veneni seipsum p̄bussit. ab alci q̄d ē robur. Laurea est corona de lauro facta & ponit̄ p̄ ipsa lauro vt hic. Itē p̄ triūpho v̄ victoria: q̄ victores & triūphantes laureā portabāt. A corylus fit adiectiuū colurnus. vt in geor. Pin

Alcides

Laurea
Colurnus

Thyrsis

Menalcas

Fraxinus in siluis, pulcherrima pinus in hortis
Populus in fluuijs, abies in montibus altis
Sæpius at si melicida formose reuifas
Fraxinus in syluis, cædet tibi pinus in hortis
Hæc memini, & victum frustra contendere thyrsim
Ex illo corydon, corydon, es tempore noblis.

Constru. (Fraxinus ē pulcherrima) arbor (in syluis: pinus ē) pulcherrima in altis montib' at) .i. sed (o formose licida) tu amice (si reuifas) .i. visites (me sæpius: fraxinus in syluis cædet tibi) .i. tu eris pulchrior fraxino syluestri (& pinus in hortis) cædet tibi ego menalcas (memini hæc) .i. in memoria habeo q̄ hæc cantauerit corydon: & thyrsis (& memini thyrsim victū frustra contendere) .i. p̄ten disse cū corydone (o corydon tu es nobilis) .i. famosus & magnus (ex illo tpe) .i. postq̄ vicisti thyrsim. Fraxinus est arbor procera ac teres folijsq̄ pinnata: quē valde fugiūt serpentes. Abies ē arbor alta in montib' nascens / cuius folia secta s̄t ad modū pectinū: hinc fiūt mali nauis. Abies facit adiectiuū abiegnus. Reuifere ē rursus visitare l' ire ad videndū. Lice. Sed tu velim desinas iā nostris litteris vti: & nos aliqui reuifas. Mobilis dicitur quasi notabilis & multis notus vel p̄pter virtutes: l' p̄pter maleficia sua. Ponit̄ at̄ hic noblis p̄ syncopen p̄ nobilis: sicut secla p̄ secula: & vincia p̄ vincula.

Fraxinus
Abies
Abiegnus
Reuifere
Mobilis

Aecloga octaua, ad Augustum, Amatores
querela & pharmacæutria.

DAstorum musam damonis & alpheisibæi
Immemor herbarum quos est mirata iuuenca
Certantes, quorum stupefacte carmine lince
Et mutata suos requirunt flumina cursus
Damonis musam dicemus & alpheisibæi.

Hæc ecloga poeta recitat duoz pastorz carmina quos dicit ita dulciter cantasse vt iuene q̄ auidissime pabuli s̄t admiratione ipsoz capte neglexerit herbas. Lynces etiā stupuerint & flumina steterint. Constru. Dicemus (musam) .i. cantilenā (pastorz) .i. damonis & alpheisibæi quos (certantes) .i. certatim canētes (iuuenca ē mirata immemor herbarz & quoz) pastorz carmie (lince stupefacte) s̄t (& flumina mutata) a sua natura (requirunt) .i. stare fecerūt (suos cursus) **H**ic q̄ hic bis ponit̄ damonis musam: cū semel sufficeret. Linius causa ē q̄ p̄bū dicemus nimis longe separatu fuit a priori accō: sic oportuit ipm̄ repeti. Cū prior accūs musam ponit̄ absolute. **I**uuenca dicitur iuuenis vacca. vt iuuenus iuuenis taurus. Lynx ē asial varij coloris & maculosum in desertis. Stupor ē subita mentis emissio. Stupefactus teuto. beschyecht. Requiescere cū ip̄ie sit absolutū. vt superius Requiesce sub vmbra. tū hic transitiue poni videt̄: q̄ habet accm̄. vñ

Iuuenca
Lynx. Stupor.
Stupefactus
Requiesco

BV COLICORVM VIRGILII

Quiescere quicquid est quiete capere: quicquid quieti facere auctore Servio. Possit etiam dici quod accus iste regat a participio mutata per syncdochē sic. Flumina mutata suos cursus requierūt. i. requieverūt.

Tu mihi seu magni superas iam saxa timauī
 Siue oram illyrici legis æquoris, en erit vnq̄
 Ille dies, mihi cum liceat tua dicere facta
 En erit, vt liceat totum mihi ferre per orbem
 Sola sophocleo tua carmina digna cothurno
 A te principium, tibi desinet, accipe iussis
 Carmina cœpta tuis, atq; hanc sine tempora circum
 Inter victrices hederana tibi serpere lauros.

¶ **D**ic alioquit Augustū poeta r illi dedicat hęc carmina. **C**onstrue. **D**(tu) au-
 guste (seu). i. siue (superas iā saxa magni timauī). i. nauigas p illā aquā (siue le-
 gis orā illyrici æquoris). i. nauigas prope illā regionē (en illa dies erit vnq̄ cū
 liceat mihi dicere). i. describere carminibus (tua facta: en dies erit vt liceat mi-
 hi ferre p totū orbem carmina tua). i. de te facta q̄ (sola carmina) sunt (digna so-
 phocleo cothurno). i. grandiloquētia sophoclis poete (principiū) hor. carminū
 sumptūa te (desinet tibi). i. finiet ad laudē tuā (accipe carmina cœpta). i. inchoa-
 ta (tuis iussis). i. qz tu iussisti (atq; sine). i. permittē (hanc hederā). i. poema hoc
 serpere tibi). i. crescere (inter victrices lauros). i. triūphos tuos. ¶ **T**imauus
 est fluius venetoz vicinus concordie r trigeste oppidis: r tandē in adriaticum
 mare fluit. Saxa vero dicit que in fluuio sunt: vel montem vnde fluius oritur.
 Illyris vel illyria ē regio lata inter Italiā / Germaniā r Thacedoniā: que nūc
 vulgo appellat flauonia. Cū mare illyricū quod ē inter illyriā r italiā. Legere
 accipit p nauigare vel nauigando preterire. In enei. Littoraq; epi legimus.
 Ora dicitur extremitas cuiusq; rei vel regio. Est etiā funis quo ligatur nauis
 Quintilianus. Ora soluentibus bñ precemur. Sophocles fuit optimus poe-
 ta tragicus r alisonus vel grandiloquus. Cothurnus est genus calciamenti q̄
 venatores r tragedi vtebant. Vnde ponitur quicquid pro grandiloquentia tragi-
 coz. Tempora sunt partes capitis inter aures r frontē. Est autē hic anastrophe
 .i. inuersio tempora circū: qz prepositio casui suo postponit causa metri.

Timauus

Illyria

Lego

Ora

Sophocles

Cothurnus

Tempora

Frigida vix cœlo noctis decesserat vmbra
 Cum ros in tenera pecori gratissimus herba est
 Incumbens tereti damon sic cœpit oliuæ
 Nascere præq; diem veniens age lucifer alium
 Coniugis indigno nyse deceptus amore
 Dum queror & diuos, quanq̄ nil testibus illis
 Profeci, extrema moriens tamen alloquor hora
 Incipe menalios mecum mea tibia versus.

¶ **C**onstr. (Frigida vmbra noctis vix decesserat cœlo) .i. nondū erat sol ortus (cū
 nos in tenera herba ē gratissimus pecori: damon incubens tereti oliuæ). i. incli-
 natus sup illā arborē (cœpit). i. incepit canere sic. Est autē carmē amatoris decepti p
 amicā q̄ alij nupsit vñ alloquit luciferū stellā veneris cui querit de iniuria sibi
 facta. **D**(lucifer nascere). i. orire r preuentēs (age). i. buc (almū diē dū ego des-
 ceptus indigne amore nyse coniugis). i. quā putabā fore mihi coniugē (queror r mo-
 rtiēs alloq; diuos). i. deos (extrema hora) vite mee (quāq; nil profeci illis testibz)

AECLOGA OCTAVA Fo. xxiiij.

.i. nihil mihi pfuit q̄ puella mihi p̄ deos iurauerat. **C** (mea tibia) .i. phystula (in
cipe inccū canere p̄sus menalios) .i. arcadios l̄ quales canunt i monte arcadie
menalo. **C** Celi accipit hic paere q̄ noctu fit vmbrosus. nā in celo empyreo nul
le. vnq̄ st̄ tenebre. **G**ratias q̄nqz d̄r gratias agēs l̄ referēs. vt gratus vir. q̄nqz
gratus ē id qd̄ charus l̄ acceptus vt ros ē gratus pecori. **I**ncubere ē aliqd̄ sup
pectore iacere. in enei. **I**ncubuitqz thoro. **I**tē st̄ operā dare vt incube bonis ar
tibz: i in bonas artes. **L**ucifer ē stella matutina alio noie venus quā apte ama
tor alloquit. **P**reuenire ē añ aliū venire. **E**t hic ē temesse. **P**reqz die veniens
qz p̄ueniens ē vna dictio q̄ causa metri diuidit. **A**lmus ab alendo d̄r. vt alma
ceres. almus deus. .i. q̄ alit nos. **P**roficere ē fructū facere. vt multū laborauit
sed parū p̄fecit. **I**ta ad laborantes dicemus p̄ficiatis: z nō dicet p̄ficiat vobis.
Tibia ē oconcauū cruris z ponit p̄ phystula qz de tibijs formant q̄nqz phystu
le. **A**d q̄ iste p̄sus **I**ncipe menalios d̄r intercalaris qz sepe interponit z repetit
sicut postea ille q̄qz **D**ucite ab vbe domū. **M**enali⁹ fit a menal⁹ de q̄ mox dicet

Celum
Gratus
Incumbere
Lucifer
Preuenio
Almus
Proficere
Tibia
Intercalaris

Menalis argutumqz nemus pinosqz loquentes
Semper habet, semper pastorum ille audit amores
Panacqz qui primus calamos non passus inerres
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Mopso nyfa datur, quid non speremus amantes
Iungentur iam gryphes equis, euoqz sequenti
Cum canibus timidi venient ad pocula damæ
Mopse nouas incide faces, tibi ducitur vxor
Sparge marite nuces, tibi deserit hesperus oetam
Incipe menalios mecum mea tibia versus.

Constru. (**M**enalis) ille mōs (habet sp̄ argutū) .i. sonoz nemus r̄ (pinos lo
quētes) .i. resonātes z ille menalis (audit sp̄ amores) .i. amatoria carmina (pa
storz: z ille audit pana) q̄ pan (pmus nō passus ē calamos esse inertes) qz pmus
ip̄e fecit phystulas de calamis (nyfa) illa puella pulchra (dax mopso) illi defouit
viro (qd̄ nos amantes nō speremus) .i. nihil ē qd̄ nō speremus futurū postqz tā
turpis vir tā pulchrā duxit vxorē (gryphes iungent iā equis) .i. erūt amici equo
rū quoz hostes solēt esse z (timidi damę veniēt ad pocula cū canibz) .i. federa
bunt canibz (sequēti euo) .i. tpe (o mopse incide) .i. para (nouas faces) qz (vxor
ducit tibi) .i. a te o mopse (marite sparge nuces hesperus) illa stella serotina (de
serit oetā montē tibi) .i. nox tibi desiderata venit. **M**enalis ē mons i arcadia
plenus arboribz sub quibz pastores canē solebāt. **Q**uid nō speremus zc. Aliq̄
accipiūt sperare p̄ timere sicut i enei. **A**t sperare deos. p̄t tñ simpliciter accipi
vt sit sensus. **S**i tā turpis tā pulchrā nactus ē etiā oisibus amantibz spes esse p̄t.
Gryphes st̄ aſalia in aſiatica scythia corpore ſiſes leonibus sed alata q̄ aurū z
geminas custodiūt z hoies illa tollere volentes discerpūt: ſt̄ etiā equis infesti.
Mitū fr̄is ē gryphs. **D**amę ſt̄ qd̄ ſylueſtres capre q̄ raro manſueſcūt cū fere
dici iure nō poſſint teſte **P**linio. **E**ſt aut̄ dama ḡnis incerti. nā **V**irgilius vſur
pat masculine. **H**oratiuſ vero ſc̄ie. **M**artuſ d̄r q̄ vxorē habet. vñ p̄bū marita
re. .i. marito iungere **S**ueto. **C**leſpāſianuſ hoſtuſ ſui filiā ſplendide maritauit.
Sparge mari zc. **M**orus fuit olim ſpargere nuceſ pueriſ tpe nuptiarū. **O**eta ē
altuſ montē in gr̄cia inter macedoniā z theſſaliā. **H**esperuſ in ſine dicet.

Menali⁹
Gryphes
Dama
Maritus
Oeta

O digno coniuncta viro, dum despicias omnes
Dumqz tibi est odio mea fistula, dumqz capellæ

BV COLICORVM VIRGILII

Hirsutumq; supercilium, prolixaq; barba
 Nec curare deum credis mortalia quenq;
 Incipe menalios mecum mea tibia versus
 Sepibus in nostris paruam te rosida mala
 Dux ego vester eram, vidi cum matre legentem
 Alter ab vndecimo tum me iam ceperat annus
 Iam fragiles poteram a terra contingere ramos
 Ut vidi vt perij, vt me malus abstulit error
 Incipe menalios mecum mea tibia versus.

¶ Dic insultat puelle q̄ turpē virū nacta ē: dū sp̄cuit meliorē. Construe. (n̄p̄-
 sa p̄iuncta viro digno). i. q̄ tu digna es p̄iungi (dū despicias). i. spernis (oēs) ali-
 os z dū (mea phystula ē tibi odio). i. tu odis musam meā (z dū capellę meę) sunt
 tibi odio (z hirsutū sup̄ciliū meū z: plixa barba) mea sūt tibi (odio). i. sp̄cūisti
 doctū/diuitē/z fortē virū: nā sup̄ciliū z barba plixa sunt signa virilis roboris
 (nec credis quēq; deū curare mortalia). i. humanas res (ego vidi te parua). i.
 cū parua esses (legentē rosida mala in nostris sepib;). i. hortis (cū matre) tua qz
 (erā dux v̄r). i. ego ducebā vos in hortos (annus alter). i. secundus (ab vndeci-
 mo) anno (ceperat). i. susceperat me (iā tñ). i. agebā annū decimūtertū (poterā
 p̄tingere). i. attingere (iā fragiles ramos a terra). i. ego stās sup̄ terrā (vt vidi)
 .i. statim vidi (vt perij). i. qualiter l̄ quantū perij z (vt malus error). i. amor (ab-
 stulit me). i. impotentē me fecit. ¶ Dignus ē id qd̄ meritis. vt dignus laude.
 dignus cruce. i. meritis laudē z crucē. Despicere quāq; ē spernere sicut hoc lo-
 co. quāq; sit deorsum videre. vt in enei. Cū iuppiter ethere summo despetit ma-
 re veliuolū terrasq; iacentes. Sup̄ciliū ē infima pars frontis crinita supra ocu-
 lū. nā ciliū d̄: superius tegimē oculi. Accipit p̄ gravitate z p̄ supbia z p̄ altitu-
 dine. Prolixus d̄: longus l̄ largus: quasi porro latus.

Dignus
 Despicio
 Supercilium
 Cilium
 Prolixus

Nunc scio quid sit amor, durus in cotibus illum
 Ismarus aut rhodope, aut extremi garamantes
 Nec nostri generis puerum nec sanguinis edunt
 Incipe menalios mecum mea tibia versus
 Seuus amor docuit natorum sanguine matrem
 Commaculare manus, crudelis tu quoq; mater
 Crudelis mater magis, an puer improbus ille
 Improbus ille puer, crudelis tu quoq; mater
 Incipe menalios mecum mea tibia versus.

¶ Hūc inuehit in amorē q̄ adeo crudelis ē. Construe. (Hūc scio). i. experior (qd̄
 amor sit). i. libidinosus (ismarus aut rhodope) illi montes (aut garamātes) illi
 hoīes (extremi). i. in fine mūdi habitātes (edūt). i. pducūt illū (puerū). i. amorē
 (i duris cotib;). i. saxis puerū dico nō (nfi). i. humani (gñis) nec nfi (sanguinis)
 .i. nature n̄fē (seuus). i. crudelis amor (docuit matrē). i. m̄cedā (zmaculare ma-
 nus) suas (sanguine natoz). i. filioz (quoq;). i. etiā tu m̄ q̄ fecisti hoc (eras cru-
 delis) Deñ querit an crudelior fuerit amor suadens an m̄ pficiens tñ nefas.
 ¶ Deñ fuit (magis crudelis an ille puer). i. amor fuit magis (improbus) Deñ
 r̄ndet. ille puer fuit improbz z (quoq; tu mater) fuisti crudelis. ¶ Amor scdm̄
 Platonē ē desiderū pulchri. Et ē triplex amor. i. diuinus qd̄ optimus. huma-

Amor

AECLOGA OCTAVA Fo. xxiiij.

nus q̄ ē bonus. ferinus q̄ malus ē: immo pessimus. Primus amor vulgaris vocat̄ charitas. Secundus vero dilectio. Tertius at̄ furor. De tertio hoc amore q̄ veneris ē hic loquit̄ poeta. Qui furiosus amor qualis r̄ quantus sit is de mū scit q̄ expertus ē. Los ē durus lapis r̄ pprie in q̄ ferrū acuit. Saramantes sunt populi barbari in finibz aphyce vltra getulos. Seuus amor docuit. Medea filia aet̄ regis colchorz Jasoni nupsit: postea cū Jason aliā duxisset medea filios occidit: qd̄ scelus poeta partim amori ascribit: partim crudelitati medeae. Amor vocat̄ puer r̄ nūc amor accipit̄ p̄ filio veneris q̄ cupido etiā vocat̄ r̄ pingitur puer nudus / cecus / r̄ alatus qz̄ iste amor facit hoīes pueros. i. stultos inue recundos / cecos / r̄ instabiles.

Nunc & oues vltro fugiat lupus, aurea duræ
Mala ferant quercus, narcisso floreat alnus
Pinguia corticibus sudent electra mirice
Certent & cygnis vlula, sit tityrus orpheus
Orpheus in syluis, inter delphinas arion
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Omnia vel medium fiant mare, viuite syluæ
Preceps aerij specula demontis in vndas
Deferar, extremum hoc munus morientis habeto
Desine menalios iam desine tibia versus

¶ Tandē hic deceptus amor ex impatientia aī optat oīa pueri. Constru. (Lupus fugiat nūc oues vltro). i. p̄ se r̄ nō fugatus (oure quercus ferāt) nūc (aurea mala: alnus floreat narcisso). i. ferat illū florē (mirice sudent ex corticibz) suis (pinguia electra r̄ vlula certēt cū cygnis Tityrus) rusticus (sit orpheus) optimus vates (orpheus sit in syluis). i. inter syluas (Arion) ille vir sit (inter delphinas) oīa fiant mediū mare). i. pereāt diluuiū. ¶ (sylue venite). i. valete ego (deferar preceps). i. deorsum (in vndas de specula aerij). i. alti (monti). ¶ (nysa) habeto hoc extremū munus morientis). i. hoc faciā p̄pter te. ¶ (tibia desine iā menalios) vsus. ¶ (vltro sit sponte r̄ nō coacte. In vltro neus. i. spontaneus r̄ voluntarius. Sudare cū accō p̄structū sit aliqd̄ sudando emittē. vt Christus aquā r̄ sanguinē sudauit. ita hic quoqz. Electri ē metallū de q̄ st̄ lapides attrahentes paleas. Fluit at̄ electrū ex quibusdā pineis arboribz in insulis septentrionalis oceanī apud germanos. vocat̄ alio noīe succinū. Vlula ē auis nocturna In vlulare. i. flebilē sonū p̄ferre sicut vlula. Arion citharedus ex insula lesbo: cū in diuersis regionibz arte sua multas opes collegisset r̄ in patriā redire vellet / nante auro eius inbiantes eū occidere parauerūt: q̄ p̄p̄to ip̄e citharisauit tā dulciter vt aslectus e fundo maris sit delphin: in quē insiliens ip̄e peruenit ad terrā a delphine vectus. Delphinus ē græcus accūs pluralis: sicut heroas. v. de supra. Preceps quasi p̄ caput. i. descendens. In precipitare deiicere. Etiā preceps d̄r festinus. vt in enei. Precipites vigilate viri. Itē preceps d̄r inconsideratus r̄ vehemens. Specula ē locus altus vñ possumus p̄spicere. In speculari. i. p̄siderare / p̄spicere / custodire.

Hæc Damon, vos quæ responderit alpheisibœus
Dicite pierides, non omnia possumus omnes
Effer aquam, & molli cinge hæc altaria vitta
Verbenasq; adole pingues & mascula thura
Coniugis vt magicis sonos auertere sacris

Los
Saramantes
Medea
Lupido

Ultro
Sudare
Electrum
Succinum
Ulula
Arion

Preceps
Specula
Speculos

Alpheisibœus

BVCOLICORVM VIRGILII:

Experiar sensus, nihil hic nisi carmina desunt
 Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim
 Carmina vel coelo possunt deducere lunam
 Carminibus cyrce socios mutauit vlyssis
 Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis
 Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim.

pharmaceutria

Vitta

Herbena
Adolere
Basculum
Thus
Magus
Magia
Circe
Ulysses

C Huc poeta refert carmen alpheisbei di. Construe (Damon) cecinit hec predicta (o pierides). i. muse (vos dicite) ea q (alpheisbeus ruderit). i. post damonem cantauerit (nos oes non possumus oia). i. nemo potest oia. Sequitur carmen alpheisbei cantantis q qdam mulier pharmaceutria. i. venefica l' incantatrix amatum sibi virum carminibus magicis allexerit. Et totum hoc carmen pertinet sibi illius mulieris loquentis an amaryllidem ministram suam sic (effere aquam (et cinge hec altaria molli vitta: et adole). i. icende (pingues sibenas) illas herbas et thura inascula). i. meliora ut experiar auertent sanos sensus coniugis). i. viri quem cupio coniugem (magicis sacris). i. sacrificijs (sanos aut). i. non amantes (nihil deest hic nisi carmina). i. incantationes desunt (o mea carmina ducite daphnim ab vrbe ad meam domum carmina). i. incantationem (l'). i. etiam (potest deducere lunam de celo circe) illa mulier (mutauit) in feras (sophos vlyssis: anguis frigidus). i. malus (rumpit in pratis cantando). i. per incantationem. O mea carmi. du. r. c. Iste est versus intercalaris. **V**itta est fascia l' pepulum q capilli colligantur a vinciendo dictum. Vittis utebantur olim sacerdotes et ipsa victima. vti apud Iuue. legitur vittata sacerdos. Herbena est quedam herba. Adolere est crescere. in enei. Tu facito mox cum matura adoleuerit etas sis memor. In adulescentem et adultum. etiam est colere. ut in. i. enei. Flamini adole penates. Item incendere ut hoc loco. Basculum thus vocatur quod est subalbidum/rotundum/pingue/lene/fragibile/odoratum. Magus lingua persarum sapiens dicitur sed grece magos dicitur incantator: et magia incantatio. In magicus a u. ut ars magica. Circe filia solis fuit incantatrix vel venefica q homines in bestias mutabat suis incantamentis. Quidam putant fuisse meretricem q suis blanditijs hoies allectos impulit turpiter et bestialiter viuere. Ulysses fuit quedam prudens dux grecorum ad troiam q expugnata domum nauigare retinuit multa protulit aduersa et decem annos errauit ut est apud Homerum.

Terna tibi hac primum triplici diuersa colore
 Licia circumdo, terq; hac altaria circum
 Effigiem duco, numero deus impare gaudet
 Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim
 Necte tribus nodis ternos amarylli colores
 Necte amarylli modo, & veneris dic vincula necto
 Ducite ab vrbe domum &c.
 Limus ut hic durefcit, & hac ut cera liquefcit
 Vno eodemq; igni, sic nostro daphnis amore
 Sparge molam & fragiles incende bitumine lauros
 Daphnis me malus vrit, ego hanc in daphnida laurum
 Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim.

Construe. Ego (circumdo tibi primum hec terna licia). i. tria fila (diuersa triplici colore et duco effigiem). i. statuam (ter circum hec altaria quia deus gaudet impare numero). i. amat numerum ternarium. O (amarylli necte ternos colores). i. licia tricolore

AECLOGA OCTAVA: Fo. xxv.

ria (tristis nodis) o (amarylli nectem mō: & dic ego necto vincula veneris vt) i. scut
 (hic limus durefcit) .i. fit durus (& hęc cera liquefcit) .i. fit liquida (vno & eodē
 igni) .i. p eundē ignē: daphnis subaudi durefcit & liquefcit sic (amore nri: spar
 ge molā) .i. farina (& incēde fragiles lauros cū bitumie malus daphnis vit me)
 .i. efficit vt amore ardeā (ego vno hanc laurū in daphnida) .i. ptra daphnidem.

¶ **L**itiū dicitur sicut q̄ stamē implicat & alligat. Liciatoriuū vero ē teres lignū cui alli
 gat stamē. Altaria circū ē anastrophe: sicut tpa circū. Effigies dicitur imago ab ef
 fingo. In effigiare .i. fonnare ad effigie. Limus ē humida terra. In limofus li
 mo plenus. Limus ma mū: ē oblitus. Uno eodēqz igni: hic ē systole qz o qd lo
 gū ē breuiat in dictione eodē. Ita apud p̄doptiū. Hō eodē ferro stillet vterqz
 cruor. Potest etiā esse syneresis .i. ptractio: ita vt ea legat vna syllā. Abola dicitur
 farina cū sale q̄ spargebat hostia. vñ fit immolare p̄bū p sacrificare. Bitumē ē
 tenax & viscosus limus q̄ nascit in quibusdā lacubus syrie: & habet naturā pxi
 mā sulphuri. A quibusdā vocat stercus demonis.

Licum
 Liciatoriuū
 Effigies
 Effigiare
 Limus
 Systole
 Abola
 Bitumen

Talis amor daphnym qualis cum fessa iuuenium

Per nemora atq; altos quærendo bucula lucos

Propter aquæ riuum viridi procumbit in herba

Perdita nec sere memini decedere nocti

Talis amor teneat, nec sit mihi cura mederi

Ducite ab vrbe domum &c.

Has olim exuias mihi perfidus ille reliquit

Pignora chara sui, quæ nunc ego limine in ipso

Terra tibi mando, debent hæc pignora daphnim

Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim.

¶ **C**onstrue (Talis amor) teneat (daphnim: q̄lis amor ē cū bucula) .i. iuuenis
 vacca (fessa querendo iuueniū) .i. taurū (p nemora atqz altos lucos p̄cūbit in
 viridi herba ppter) .i. ppe (riuū aque: & ipa bucula pdita) .i. amore vexata non
 (meminit decedere sere nocti) .i. a nocte (talis amor teneat daphni nec sit mihi
 cura mederi) .i. succurrē ei (ille pfidus) .i. infidelis daphnis (reliquit mihi olim
 has exuias) .i. vestes (q̄ essent chara pignora sui) .i. sue reuersionis (q̄ pigno
 ra o terra ego nūc mando tibi in ipso limine hęc pignora debent) nobis reddere
 (daphnim) Talis amor daphni: p̄bū teneat qd̄ hic deest: postea supplet̄ ibi Ta
 lis amor teneat. ¶ **F**essus dicitur exhaustus labore corporis aut aī: & nungit abltō
 & q̄nqz gtd. vt fessus rerū. Bucula dicitur iuuenis vacca: nā ē diminutiua bos: &
 scribit̄ vno c: qd̄ si duo c scribas buccula fit parua buccā. Decedere sere nocti.
 decedo regit dñm q̄ resoluit̄ p abltm̄: aut certe ponit̄ absolute. nā p̄isciano au
 tore quidā dñi ponunt̄ absolute. vt sorti/ruri/vesperi. Abederi ē dare medelā.
 Lice. Philosophia medet̄ animis Exuie sūt vestes aut arma quibz exumur p
 armis. in enei. Dectore q̄ redit exuias indutus achillis. Itē sūt pellē quā an
 guis exuit. Perfidus q̄ fidē nō seruat. Infidus āti pducta q̄ nō ē fidus. Aban
 dare ē pmittere. Terē. Huic mandes si quid recte curatū velis.

Fessus
 Bucula
 Buccula

Abedeor
 Exuie
 Perfidus
 Infidus
 Abando

Has herbas, atq; hæc ponto mihi lecta venena

Ipse dedit mœris, nascuntur plurima ponto

His ego sæpe lupum fieri & se condere syluis

Mœrim, sæpe animas imis exire sepulchris

Atq; fatas alio vidi traducere menses

F i

BVCOLICORVM VIRGILII.

Ducite ab vrbe &c.

Fer cineres amarylli foras riuoq; fluenti
Transq; caput iace, ne respexeris, his ego Daphnim
Aggrediar, nihil ille deos, nil carmina curat
Ducite ab vrbe &c.

Aspice, corripuit tremulis altaria flammis
Sponte sua, dum ferre moror, cinis ipse, bonum sit
Nescio quid certe est & hylas in limine latrat
Credimus, an qui amant ipsi sibi somnia fingunt
Parcite, ab vrbe venit, iam parcite carmina daphnis

Constru. (Meris) ille vir (ipse dedit) mihi (has herbas atq; hęc venena lecta)
.i. collecta (mihi). i. ppter me in (ponto plurima) venena (nascunt in ponto). i. il
la regione (ego vidi sepe merim fieri lupū his venenis). i. virtute horū venenoz
& vidi merim (pdere se i syluis) & ego vidi meri (exire). i. euocare (aias ex unis
sepulchris atq; vidi eū traducere). i. transferre (alio). i. ad aliū locū (messes)
.i. segetes (satas). i. feminatas (o amarylli fer cineres foras iace). i. pice (flu-
enti riuo). i. in fluuiū trans caput ne respexeris ego aggrediar daphnim his ci-
nerib; (ille nihil curat deos & nil curat carmina). i. incantationes (aspice) cinis
ipse (corripuit). i. rapuit (altaria tremulis flammis sua sponte). i. p se (dū moror
ferre). i. portare (sit bonū). i. signū (certe nescio qd ē: & hylas) ille canis (latrat
in limine credimus). i. daphni venire (an illi q amāt). i. amore correpti se fingūt
sibi somnia). i. putāt id esse qd nō ē. (carmina parcite). i. cessate (iā) q; (daph-
nis venit ab vrbe). **P**ontus ē quedā regio orientalis vltra pstantinopolim
dicta a quadā parte maris q vocat pontus. Et nō q pontus p mari ē generis
masculini: sed p regione fēi generis. Venenū d; qdqd insumit ad immutandū
statū corporis aut mentis. Est ergo bonū venenū. i. medicina: ē & malū venenū
qd vltatius vocat venenū. Lio. i. voco l moneo. In accio aduoco: & excio euo-
co &c. Bentiles credebāt aias defunctorū in sepulchris esse. Alio aduerbiū sit
ad aliū locū. Tremulus sit id qd tremens. vt tremula vox. tremula manus.

Pontus
Venenum
Lio. Accio
Excio
Alio
Tremulus

Aecloga. ix. Colloquuntur Lycidas & Mæris.

Lycidas

Meris

Vo te meri pedes, an quo via ducit in urbem
O lycida viui peruenimus, aduena nostri
Quod nunq; veriti sumus) vt possessor agelli,
Diceret, hæc mea sunt, veteres migrate coloni
Nunc victi tristes, quoniam fors omnia versat

Hos illi, quod non bene vertat, mittimus hædos.

Hęc ecloga scribit poeta periculū qd sibi impenderat ab ario centurione q
eū nolentē agrū tradere ppe occidisset. Inducit ergo meris minister Virgili
portans hædos centurioni. Ad quē merim veniens lycidas quidā alius rusti-
cus: eū sic interrogat. **C**onstru. (Meri q pedes) subaudi (ducit te an). i. illuc
ducit te (q via ducit in urbē) mantuā. Respondet meris (O lycida nos perueni-
mus viui). i. diu viuendo (vt aduena). i. alienus (possessor) nostri (agelli diceret
hęc bona) sunt mea. (veteres coloni migrate). i. discedite (qd). i. infortunū
(nunq; sumus veriti). i. nunq; fuit nobis timor illius infortunij qd accidit (Hos
(victi mittimus tristes nūc illi) aduene possessori (hos hædos qd nō bñ vertat)

.i. qđ sit ei in malū (qđi sois) .i. fortuna p̄fat oia). Quod te meri rē. hic ē zeug-
ma a posteriori. i. qđ p̄bū ducit uenit cū ultimo supposito: rē nō cū priori. P̄u-
mū qđ ē interrogatiuū: alterū vero relatiuū. ¶ Tereor sit timeo. Plini. Multi
fama: pauci p̄scientiā verent. Agellus d̄i paruus ager. Mā ab ager fit agellus
p̄ diminutionē: sicut a culter cultellus. Migrare ē mutare domiciliū: l̄ alio ire
causa habitandi. Colonus qđ colit terrā. vñ colonia. i. multitudo colonoz: l̄ op-
pidū bello occupatū: qđ missi sunt noui cultores l̄ habitatores. Quod nō bñ ver-
tat: aut intelligit suppositū deus l̄ sois: aut actiū p̄bū p̄ passiuo ponit. vt in
ij. enei. Nox humida celo p̄cipitat. Tersare ē frequenter vertere.

Tereor
Agellus
Migrare
Colonus
Colonia
Tersare

Certe æquidem audieram qua se subducere colles

Lycidas

Incipiunt, molliq; iugum demittere cliuo

Vsq; ad aquam, & veteris iam fracta cacumina fagi

Meris

Omnia carminibus vestrum seruisse Menalcam

Audieras, & fama fuit, sed carmina tantum

Nostra valent lycida tela inter martia, quantum

Chaonias dicunt aquila veniente columbas

Quod nisi me quacumq; nouas incidere lites

Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix

Nec tuus hic moeris, nec viueret ipse menalcas

¶ Lycidas admiratus expulsionē Virgiliij ait. Construe (Eqđ ē audierā vñ
menalcā) .i. virgiliū (seruisse carminibus) .i. p̄ poemata sua (oia loca agelli qđ) .i.
p̄ quē locū (colles incipiūt subducere) .i. remouere se (r̄ incipiūt demittere) .i.
deorsum mittē (iugū) .i. altitudinē (molli cliuo) .i. descendere in planiciē (vsq;
ad aquā r̄ ad cacumina veteris fagi, iā fracta) l̄ s̄idet meris. ¶ Lycida (audie-
ras) hoc (r̄ fama fuit) .i. hoies dicebāt virgiliū seruisse suū agrū: sed o (lycida)
nra (carmina tm̄ valēt inter martia) .i. bellica tela (quantū dicūt chaonias colū-
bas valere) .i. posse (aquila veniente) .i. qđ p̄tra eas venit aquila (qđ nisi cornix
sinistra) .i. sedēs ad sinistrā (monuisset me añ) .i. prius (ab ilice caua incidē) .i.
remouere (nouas lites) .i. p̄tra centurionē (quacūq;) .i. quocūq; mō (nec hic
tuus meris viueret: nec ipse menalcas viueret) .i. r̄ ego r̄ p̄gilius essemus occisi

Lilius
Demitto
Chaonia
Mars
Martius

¶ Lilius d̄i paruus mons Quidi. Arduus i valles p̄fora cliuus erat. Demit-
tere ē deorsus mittere. in geor. Quiq; sat̄ largū celo dimittit̄ imb̄rē. Chaonia
ē pars epiro qđ ē regio gr̄cie: in chaonia fuit magna sylua noīe dodonia i qđ mul-
te erāt colūbe qđ appellant̄ chaonie. Mars a poev̄ d̄i deus belli r̄ p̄ bello ponit̄
vñ martius. i. bellicus l̄ ad martē p̄tinens. vt martius populus. martia tela.

Heu cadit in quenq; tantum scelus, heu tua nobis

Lycidas

Pene simul tecum solacia rapta Menalca

Quis caneret nymphas, quis humum florentibus herbis

Spargeret, aut viridi fontes induceret umbra

Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper,

Cum te ad delicias ferres Amaryllida nostras

Tityre dum redeo (breuis est via) pasce capellas

Et potum pastas age Tityre, & inter agendum

Occursare capro (cornu ferit ille) caueto.

BVCOLICORVM VIRGILII

Lycidas audito periculo quod imminuerat Virgilio quasi tamen scelus et horres per apostropham alloquit ipsum absentem. **Constru.** (Hec tamen scelus) occidendi tamen virum (cadit in quemque hominem). i. potest quisque esse qui tamen malum cogitare audeat (heumenalca). i. o virgili (tua solatia). i. dulcia carmina (pene rapta nobis simul tecum). i. cum te: nam si tu esses occisus (quis caneret nymphas). i. nullus esset qui pulchra carmina scriberet (quis spargeret humum florentibus herbis). i. nullus esset qui laudaret carminibus claros viros (aut quis induceret). i. tegeret fontes (viridi umbra) hoc est: nullus esset etiam qui doctos extolleret (si quis caneret (carmina que sub legi tibi tacitus). i. clara tibi furatus sum (nunc cum ferres te). i. res ad amaryllida (delicias nostras). i. ad illam comem amicum ad urbem romanam. Etiam sequitur breue carmen quod lycidas dicit se abstulisse virgilio nescienti (o tityre pasce capellas dum). i. donec (redeo: quia via mea est breuis) et o tityre (age potum). i. duc ad potandum (capellas pastas). i. postquam pasce stes (et inter agendum). i. cum ages capellas potum (caueto occurfare capro) quia (ille ferit cornu) per caprum intelligit hic Arius centurio: quem poeta romanam vadens noluit a suis irritari. **¶ Scelus est peccatum vel pessimum opus. unde scelestus qui scelus perpetravit. Item scelerare. i. scelere maculare. In. iij. enei. Parce pias scelerare manus. Pene sit fere. ut pene cecidissem. pene dixissem. Lano quinquagesimus est id quod cato. quinquagesimus est poetice describo. ut Arma virumque cano. quinquagesimus vaticino. ut ipsa canas oro. Legere quinquagesimus est furari. unde sit nomen sacrilegus quod sit eum qui sacra furatus est. Id est sit propositum eius sublego. Plautus in mili. Clara patrum sublegerunt sermonem. Inter prepositio cum gerundio constructa pulchre ponitur per dum ut petrus venit inter prandendum. i. dum prandebamus. Ferire est percutere In referre Terentius. De seruilium qui referre non audebat vicit. Item in his tribus syllabis duas parentheses. primam (breuis est via) alteram (cornu ferit ille). Parenthesis est interpositio non necessaria: sed tamen apta.**

Scelus
Scelestus
Scelerare
Pene. Lano.
Lego
Sacrilegus
Inter
Ferio
Referio
Parenthesis

Meris

Immo hac quae varro necdum perfecta canebat
Varre tuum nomen, superet modo mantua nobis
Mantua ve miserae nimium vicina cremonae
Cantantes sublime ferent ad sidera cigni
Sic tua cyrneas fugiant examina taxos
Sic cythiso pastae distentent vbera vaccae
Lycidas Incipe si quid habes, & me fecere poetam
Pierides, sunt & mihi carmina, me quoque dicunt
Vatem pastores, sed non ego credulus illis
Nam neque adhuc vario videor nec dicere cynna
Digna, sed argutos inter strepere anser olores

¶ Meris affert aliud carmen pulchrius a Virgilio scriptum de. **Constru.** (immo) quis caneret (hec) metra (quae) ipse menalcas (canebat Varro necdum perfecta). i. ad huc non integra (o varre cigni cantantes). i. boni poete ferent (tuum nomen sublime ad sidera). i. summis laudibus extollent te (modo). i. si tamen (mantua super nobis). i. maneat nobis veris possessoribus (mantua) inquam (ut nimium vicina misere cremonae) illi civitati: quia propter viciniam cremonae mantua fuit spoliata. Tunc lycidas incensus dulcedine carminis incepti orat merum ut amplius canat de. **¶ Meri** (incipere canere si quid habes). i. si aliquid carmen scis (sic). i. si cantaueris tua eximia). i. a pes (fugiant cyrneas taxos). i. illas arbores et (vaccae) tuae (paste cythiso distentent vbera). i. dent multum lactis (et). i. etiam (pierides) musae (fecerunt me poetam) quasi de. si cantaueris ridebo tibi (et). i. etiam (carmina sunt mihi pastores dicunt me quoque esse vatem sed ego non sum credulus illis: nam neque videor dicere adhuc carmina

AECLOGA NONA Fo. xxvij.

digna vario neq; digna cygne) .i. videt mihi q; carmina mea nō sūt adhuc tā bona vt legi possint ab illis doctis viris (sed video: strepere anser inter olores) .i. indoctus inter doctos. ¶ Mantua & cremona sūt ciuitates in ea regione italie q; vulgo longobardia vocat. Agros cremoniensiu cesar dederat veteranis suis: q;agri eū nō sufficerēt acceperūt etiā agros mantuanos q; vicini erāt. Lynos ē insula in ligustico mari alio noīe corsica in q; multe sūt taxi arbores q; mel amarū faciūt Ergo taxi dicunt cynee. .i. abundantes in cyrno. Taxus ē arbor dura & sine succo q; venenosa putat. Credul^o q; cito credit Naso. Credula res amor ē. Varius & Lynna erāt docti viri temporib; Virgilij q; solebant alioꝝ scripta corrigere Sed varrus fuit alius vir potens eodē tpe. Anser ē auis q; vulgo vocat auca qd nō ē latinū. Olor ē auis alba q; etiā cygnus appellat: sed cygnus ē grecū: olor latinū. Ab olor fit olorinus: a cygnus cygneus e longa Ouidi. Jā mea cygneas imitant tpa plumas. Olor ppter longitudinē colli dulciter canit: & maxime cū moriturus ē. Anser aut nō canit sed strepit.

Mantua
Cremona
Lynos
Taxus
Credulus
Varius
Lynna
Anser
Olor
Cygnus
Cygneus

Id quidem ago, & tacitus licida mecum ipse voluto

Adris

Si valeam meminisse, neq; est ignobile carmen

Huc ades o Galathea, quis est nam ludus in vndis

Huc ver purpureum, varios hic flumina circum

Fundit humus flores, hic candida populus antro

Imminet, & lente texunt vmbacula vites

Huc ades, insani feriant sine littora fluctus.

¶ Constru. (Ago qd ē id) .i. volo canere (& o lycida ego ipse voluto mecum) .i. cogito sup hoc (tacitus) .i. cū tacco (si valeā meminisse) .i. in memoriā adducē (neq; ē ignobile carmē) .i. valde nobile carmē est. Et iā sequit carmē qd traduxit Virgilius ex theocrito & sūt pba polypheini ciclopis ad galatheā nymphā (o galathea ades) .i. veni huc (nā quis ludus ē in vndis in quib; ver purpureū) .i. floreat (ē hic: humus fundit hic varios flores circū flumina candida populus imminet hic antro) .i. pendet sup antrū (& lente vites texūt) .i. pponūt (vmbacula .i. vmbrae. O galathea (ades huc & sine) .i. pmitte vt (insani fluctus feriat littora) his pbris cyclops conat allicere nymphā ad se ex aqua: ē em galathea nympa fluminalis. ¶ Voluto sciat frequēter voluo. Est em frequentatiue forme. Ver ē pma pars anni. s. inter hyemē & estatē: & ē anni principiū dictū a ventendo q; tūc oīa veniūt. .i. nascunt & crescūt. Incipit at ver qñ sol Arietē ingredit .i. in Martio. Imminere sūt impēdeo l' insto. vt pluuia imminet. mors imminet nobis Vmbaculū ē res q; facit vmbra. vt vit' ē vmbaculū: ē etiā id qd vmbra Insanus dicitur furiosus qd nō ē sane mentis. Labor etiā dicitur insanus qd fuit ab insano

Galathea
Voluto
Imminere
Vmbaculum.
Insanus
Lycidas
Adris

Quid: quæ te pura solum sub nocte canentem

Audieram, numeros memini si verba tenerem

Daphni quid antiquos signorum suspicis ortus

Ecce dyonei processit caesaris astrum

Astrum quo segetes gauderent frugibus, & quo

Duceret apricis in collibus vta colorem

Infero daphni puros, carpent tua poma nepotes

Omnia fert ætas, animum quoq; saepe ego longos

Cantando puerum memini me condere soles

Nunc oblita mihi tot carmina, vox quoq; moerim

BVCOLICORVM VIRGILII

Iam fugit ipsa, lupi mœrim videre priores
Sed tamen ista satis referet tibi sæpe Menalcas

Lycidas rogat merum vt canat aliud carmē qđ cū ille inchoasset oblitū se dicit pre senectute. ait lycida. Construe (Quid) dicis de illis carminibz (q̄ audierā te solū canentē sub pura) .i. serena nocte (memini nūeros) .i. modulos vñ notas illoz carminū (si tenerē) .i. si scirē p̄ba. Tūc meris incipit illud carmē qđ ē de astro cesaris (Daphni qđ suspicis) .i. aspicias (antiquos hortus signoz) .i. syderū (ecce astrū cesaris dionci) .i. ducentis origenē a venire (pcessit) .i. illuxit (astrū in q̄) .i. p qđ (segetes gauderēt frugibz) .i. pferrēt multas fruges (z q̄ vna duceret colorē) .i. fieret matura (in collibz apricis) .i. calidis vñ apertis (Daphni inferre p̄ros nepotes) .i. posteri tui (carpēt poma tua) .i. nō laborabis p alienis sed p tuis. Mūc omisso carmie meris p̄querit de senectute sua p quā oblitus sit carmina (etas longa) .i. senectus (fert) .i. aufert oīa bona corporis (quoqz etiā aufert aīm) .i. memoriā ego (memini me puerū) .i. cū puer essem (sepe p̄dere) .i. finire solitū (longos soles) .i. dies (cantādo) .i. cū carminibz hoc ē cū essem iuuenis tot carmina sciebā vt sepe canerē p totū diē (tot carmina sūt oblita mihi nūc ip̄a vox fugit quoqz iā merum) .i. amissa ē mihi (lupi videre merim priores) .i. abstulerūt mihi loquelā (sed tñ menalcas referet tibi ista) carmina (satis sepe). **N**umerus aut dictū ē. Mā sensus ē. Mūeros memini si p̄ba tenerē. Suspicio quasi sursum video Tulli. Rex suspexit in celū. Dione fuit mater veneris. In dioneus .i. p̄mēs ad dionē. Julius cesar voluit originē suā ducere a Iulo filio enee filij veneris. Astrū gr̄ce latine dicitur si dicitur vñ celeste signū. Aster vero stella dicitur. In asteriscus parua stella. Poeta narrat hic ē gestā. Mā cū Augustus celebraret ludos funebres de morte iulij cesaris: apparuit sidus crinitū p dies septē qđ dixerūt sidus cesaris. Apricus dicitur aptus z sole gaudēs. Hora. Quicquid sub terra ē in apricū p̄feret etas. Minc apricari .i. ad solē calefcere. Insero supra. Oblitus ponit hic passiuē ideoqz iungit dō: nam actiuē positū vult ḡm l' accēn. Lupus si prior videat hoīez facit eū raucū: qđ z Plini. asserit: qđ cū dicimus. lupus me vidit prior: fco me raucū esse. vñ etiā cū quis venit p̄pter quē tacere oportet dicimus. Lupus ē in fabula. qđ Terē. hz z Lice.

Numerus
Suspicio
Dione
Astrum
Aster
Asteriscus
Apricus
Apricari
Oblitus
Lupus

Lycidas

Causando nostros in longum ducis amores
Et nunc omne tibi stratū silet æquor, & omnes
Aspice ventosi ceciderunt murmuris auræ
Hinc adeo media est nobis via, namqz sepulchrum
Incipit apparere bianoris, hic vbi densas
Agricolæ stringunt frondes, hic mœri canamus
Hic hædos depone, tamen veniemus in urbem
At si nox pluuiam ne colligat ante veremur
Cantantes licet vsqz minus via ledet, eamus
Cantantes vt eamus, ego hoc te fasce leuabo
Desine plura puer, & quod nunc instat agamus
Carmina tum melius cum venerit ipse canemus.

Apris

Hic lycidas valde instat vt meris canat sed ille dolore ai impeditus recusat. Construe. D meri (causando) .i. causas allegando (ducis amores nostros in lōgū) .i. differs nostra desideria (z oē equoz stratū) .i. quietū (silet tibi) .i. vt melius cantes (z aspice oēs aurę ventosi murmuris) .i. oēs venti sonoz (ceciderūt

AECLOGA DECIMA Fo. xxviiij.

adeo). i. certe (media via) vsq; ad mantua ē nobis hic). i. ab hoc loco (nā sepul-
 chru bianoris) illius viri (incipit apparere). i. videri. **D** (in eri canamus hic vbi
 agricole stringūt). i. colligāt (densas frondes deponē hedos hic). i. sedcamus
 hic: q; quamuis sederimus: tñ veniemus in ymbriā (aut si veremur ne nox añ
 colligat pluuiā). i. si timeamus ne pluat circa noctē (licet vt eamus cantantes vs
 q;). i. sp: q; (via minus ledet) nos cantantes (ego leuabo te hoc fasce). i. porta-
 bo p te hedos (vt eamus cantātes). i. vt canas inter eundū. Tūc meris respon-
 det. **D** (puer). i. puerilis hō (desine plura). i. noli ista nunc querere (z agamus
 id qđ instat nūc). i. cogitemus de his rebus q̄ magis necessarie sunt. **C**ausa
 ri ē causis pbare. In epistola Pauli. Causati sumus oēs fuisse sub peccato.
Etñ ē causas allegare vel excusare. Silere ē plus q̄ tacere: nā q̄ tacet nō lo-
 quit: q̄ silet nullū facit sonū. Aura est proprie splendor lūora. Tua ne retardat
 aura maritos. **H**inc aurū dicit: z auroa ponit p vento. vt hic. z aere. vt in enei.
Si velsit aura etherea Itē p fauore. vt in. vj. Nimiū gaudes popularit̄ aues
 bianor fuit pditor vrbis mantue: qui alio noīe vcnus vocabat: filius mantue
 filie tiresie vatis. Stringere ē ligare. vñ astringere alligare zc. Seruius tñ in-
 terpretat stringere amputare decutere. Fascis ē onus colligatū vt portet fasci-
 culus paruus fascis. Et qñ añ p sulē romanū lictores portabāt fasces virga-
 rū p insignib; qñq; accipimus fasces p solatu. vt in georgi. Illū nō populi
 fasces: nō purpura regū Flexit: z infidos agitans discordia fratres.

Causari
 Sileo
 Tacet
 Aura
 Bianor
 Decius
 Stringo
 Fascis
 Fasciculus
 Fasces

Aecloga. x. de infano amore Cornelij Galli.

Gxtremum hunc arethusa mihi concede laborem
 Pauca meo gallo, sed quæ legat ipsa lycoris
 Carmina sunt dicenda, neget quis carmina gallo
 Sic tibi cum fluctus subter labere sicanos
 Doris amara suam non intermisceat vndam

Incipe sollicitos galli dicamus amores
 Dum tenera attendent symæ virgulta capellæ
 Non canimus surdis, respondent omnia syluæ.

Cornelius Gallus asini pollionis filius orator z poeta celebr. pmo fuit in
 ter amicos augusti a q̄ pstitutus ē p̄mus egypti prefectus. Postea tñ ob suspi-
 tionē quasi ptra cesarē p̄iurasset occidit. De huius galli infano amore hec eclo-
 ga tractat. Et p̄ncipio poeta inuocat siculā musam: q; theocritus: quē Virgili-
 us in hoc libro sequit siculus fuit. **C**onstru. **D** (arethusa) tu nymp̄ha (pcede mi-
 hi hunc extremū laborē pauca carmina sunt dicenda meo gallo) illi viro (sed q̄
 carmina ipsa lycoris) illa mulier legat (quis negat gallo carmina). i. quis non
 scriberet carmina de illo viro. **D** aretusa (incipie canere sic amara doris). i. illa
 dea maris (nō intermisceat tibi suā vndā cū labere). i. flues (subter fluctus sica-
 nos). i. sub siculo mari (dicamus). i. cantemus (sollicitos). i. nimios p̄ sollicitu-
 dine plenos (amores galli dū sine capelle attendēt). i. tondēt (tenera virgulta
 nō canimus surdis q; sylue rident oīa) i. reddūt nra vba p echo. **A**rethusa fm
 fabulas fuit virgo venatrix quā alpheus fluius achaie amabat. Tūq; eā ama-
 torie psequeret ipsa fugiens z auxiliū diane petens in fontē mutat qđ ē in sicilia
 circa vrbē syracusas: nā illuc p secretos meatus submarinos puenit de grecia
 hoc ē qđ paulo post dicit. Sic tibi cū fluctus zc. **L**ycoris ē nomē mulieris quam
 gallus adamauit. At illa Antonium sequens in castra grauit̄ afflixit gallum

Gallus
 Arethusa
 Lycoris

BVCOLICORVM VIRGILII

Sicanis
Doris
Solicitus
Simus
Virgultum.

Sicania vocat sicilia. vñ sicanus. i. ficulus l' sciliensis. Doris filia oceanus & vici. accipit p mari. Solicitus e valde anxius & valde curas. vñ sollicitudo nis-
mia cura. Simus dicitur incuruus l' depressus naribus. vñ & simia noiatur. Euidius
quoqz simā capellā appellauit. Sustinet immundū sima capella dicitur. Virgul-
tū ē virga vel frutex.

Qua nemora, aut qui vos saltus habuere puella

Naiades, indigno cum gallus amore periret

Nam neqz parnasi vobis iuga, nam neqz pindi

Vlla moram fecere, neqz aonia aganippae

Illum etiam lauri, etiam fleuere myricae

Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentem

Menalus, & gelidi fleuerunt saxa licæi.

¶ **Constr.** (puella naiades). i. nymphæ (q̄ nemora aut q̄ saltus habuere vos)
.i. iquit nemoribus aut saltibus fuistis (cū gallus periret amore indigno). i. male
(nā neqz vlla iuga parnasi) illius montis (neqz vlla iuga pindi) montis, fecerit vobis
morā. i. tenuerūt vos (neqz aganippe). i. ille fons (aonia) illius regionis. f. fe-
cit vobis morā etiā lauri fleuerūt illū gallū (etiā myricæ) fleuerit illū (etiā mena-
lus) ille mons (pinifer). i. q̄ pinos fert. f. fleuit (illū iacentē sub sola rupe). i. des-
serto saxo (& saxa gelidi lycei) illius frigidis montis fleuerit illū gallū. ¶ **Memus**
dicitur sylua in q̄ pecora pascunt: qz nemo græce sit pasco. Saltus at ē sylua densior
vbi fere saluit. etiā ē actio saluendi. Naiades proprie sūt nymphæ fontium sed hic ac-
cipit generaliter. nā nymphæ montium proprie dicuntur oreades. Pindus ē mons in
thessalia. Aganippe ē fons in aonia musis dicatus q̄ ab eo vocant aganippes
des. Liceus ē mons in arcadia. Gelidus. i. frigidus & fit a nomine gelu.

Memus
Saltus
Naiades
Oreades
Pindus
Aganippe
Lycus
Gelidus

Stant & oues circum nostri nec penitet illas

Nec te pœniteat pecoris diuine poeta

Et formosus ouis ad flumina pauit adonis

Venit & opilio, tardi venere subulci

Vuidus hyberna venit de glande menalcas

Omnes vnde amor iste rogant, tibi venit Apollo

Galle quid infans inquit, tua cura licoris

Percqz niues alium percqz horrida castra secuta est.

¶ **Constru.** (Et oues stant circū) gallū (nec penitet illas nri). i. oues letant de
nobis q̄ scripsimus de eis: & o (diuine). i. magnus poeta galle nō (peniteat te pe-
coris). i. nō erubescas de ouibus (&). i. etiā (formosus adonis pauit ouis). i. oues
(ad flumina). i. ppe aquas (&). i. etiā (opilio). i. custos ouium venit tardi subulci
venere ad gallū (menalcas) ille vir (vuidus). i. madidus l' pinguis (de hyberna
glande). i. q̄ colligit in hieme oēs p̄dicti rogāt). i. interrogāt gallū (vñ sit amor
iste). i. tā vehemens l' tā turpis (apollo venit tibi). i. ad p̄solandū te: & apollo (in-
quit). i. dixit. ¶ (galle qd infans lycoris tua cura). i. amica tua p̄ q̄ soles tantā
gerē curā (secuta ē altū) virū (p niues & p horrida castra) hoc ē: ipa nihil curat
te sed potius antonū quē secuta ē etiā in loca frigida & horrida. ¶ **Poete** dicitur
cū diuini plato. & Lice. testibz: qz sine diuino a flatu nemo sit bonus poeta.
Adonis filius cynare regis ex myrrha filia q̄ cū p̄re nesciente p̄cubuit. Adonis
at formosissimus adoleseēs fuit amatus a venere & tandē interceptus ab apro.
vñ instituta sūt ei festa in quibus eius mortē flebāt gentiles qd etiā p̄pheta testis

Diuini poete
Adonis

Ezechiel. Opilio dicitur custos ouium quasi ouilio et causa metri mutat o pium in u
 qz opilio corripito. Subuculus qd fues pascit. Tardus dicitur qd no est festinus vel qd
 no est ingentiosus. Quidus dicitur interius madidus. vñ vna. Serui. hic interpre-
 tat p pinguis. s. impinguatus glandibus. Hibernus est hyemalis. vt hiberna
 fligo. Castra sunt tentoria militu: vel ipsi milites. Unde Jacob videns ange-
 los dicit. Castra dei sunt hec.

Opilio
 Subuculus
 Tardus
 Quidus
 Hibernus
 Castra

Venit & agresti capitis sylvanus honore
 Florentes ferulas & grandia lilia quassans
 Pan deus archadie venit, quem vidimus ipsi
 Sanguineis ebuli bacchis minioq; rubentem
 Et quis erit modus inquit, amor non talia curat
 Nec lachrymis crudelis amor, nec gramina riuus
 Nec cythiso saturantur apes, nec fronde capelle.

Constru. (Sylvanus venit etiã agresti honore capiti). i. hñs fertu in capite
 (quassans). i. quatens (florētes ferulas) eas herbas (et grandia lilia pan deus
 arcadie venit) ad gallu (quē) pana nos (ipsi vidim⁹ rubentē sanguineis baccis)
 .i. fructib; (ebuli) illius arboris et rubentē (minio) illo colore (et pan inquit) ad
 gallu (quis erit modus). s. tristitie tue (amor non curat talia) opa qualia tu facis
 (crudelis amor non saturat lachrymis nec gramina saturant riuus). i. irrigatio-
 ne (nec apes saturant cythiso). i. illa herba (nec capelle saturant fronde). Syl-
 uanus vocat a poetis deus sylvaz et agroz. Ferula ē arbuscula l frutex quidã:
 cuius ligno qz leuissimū est senes vtunt baculo. Est etiã yberaculū ludimagi-
 stroz a feriendo dictū. Bacca ē frutex lauri oleo et corni: sed hic p acino ponit.
 Nam acini sunt grana vne sambuci/ebuli. Ebulus ē arbuscula similis per oia
 sambuco: sed breuior. Miniu ē ruber color.

Sylvanus
 Ferula
 Bacca
 Acinus
 Ebulus
 Miniu

Tristis at ille tamen cantabitis arcades inquit
 Montibus hæc vestris soli cantare periti
 Arcades, o mihi tum qm molliter ossa quiescent
 Vestra meos olim si phystula dicat amores
 Atq; vtinam ex vobis vnus, vestricq; fuisset
 Aut custos gregis aut mature vinitor vne
 Certe siue mihi phyllis, siue esset amintas
 Seu quicunq; fuor, quid tum si fuscus amintas
 Et nigre viole sunt, & vaccinia nigra
 Mecum inter salices lenta sub vite iaceret
 Serta mihi phillis legeret, cantaret amintas
 Hic gelidi fontes, hic mollia prata liquori
 Hic nemus, hic ipso tecum consumerer atto
 Nunc infanus amor duri me martis in armis
 Tela inter media, atq; aduersos detinet hostes
 Tu procul a patria, nec sit mihi credere tantum
 Alpinas ah dura nives, & frigora rheni

BVCOLICORVM VIRGILII

Me sine sola vides, ah te ne frigora ledant
 Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas
 Ibo, & chalcidico quæ sunt mihi condita versu
 Carmina, pastoris siculi modulabor auena.

¶ Hic inducit gallus rîdere prædictis solatorib. Deinde lycoridē alloquitur.
 Construe. (Et ille) gallus (inquit tristis: o arcades: quibus amore ego perēā tū
 vos cantabitis (hęc) mea mala in (vestris montib: & arcades qui soli estis periti
 cantare: quæ moluier ossa tūc quiescēt mihi: si vřa phystua dicet olim) .i. posthęc
 (meos amores) .i. si cantabitis de grandi amore meo erit ossib: meis grande so
 latū (atq; vtinā fuisset vnus ex vobis & fuisset aut custos vři gregis aut vini
 tor: mature vře: certe siue phyllis esset mihi) amica (siue amintas esset mihi) ami
 cus (seu quicūq; furo) .i. amor lamasius (quod tū) .i. tūc ē (si amyntas ē fuscus)
 .i. niger (& viole sē ingre & vaccinia sē nigra: phyllis iaceret mecum inter salices:
 sub lenta vite phyllis legeret) .i. colligeret mihi ferta & amyntas cantaret mihi.
 Deñ apostrophat ad Lycorim amicā di. Lycori (gelidi fontes sē hac & mollia
 prata sē hic: nemo ē hic) ego (psumerer tecū hic ipso tuo) .i. vitā meā finire hic
 tecū (insanus amor detinet nūc me in armis) .i. inter arma (duri martis: atq; in
 ter media tela) .i. in medio telor (atq; inter hostes aduersos) .i. ad hos p̄ios.
 Istud intellige nō q; gallus erat in castris: sed q; lycoris illic erat corpore: gal
 lus ibi se esse fateť aio. sequit (Ah dura lycoris tu sola sine me: pcul a patria vi
 des niues alpinas) .i. alpiū (& frigora rheni) .i. q; sē circa rhenū (nec sit mihi cre
 dere tm̄ nefas: ah ne frigora ledāt te: & ne aspera glacies secet tibi teneras plā
 tas) .i. pedes (ibo & modulabor) .i. cantabo (auena) .i. fistula (siculi pastoris) .i.
 theocriti (carmina q; sē p̄dita mihi) .i. p̄posita a me (chalcidico vsu) .i. de eupho
 rione chalcidensi poeta. ¶ Olim quāq; sē quondā l̄ prius & sic requirit p̄bū p̄e
 teriti t̄p̄is hora. Olim tricus erat ficulus: inutile lignū. Quāq; sē posthęc & re
 quirat p̄bū futuri t̄p̄is. vt hic. Vřa meos olim &c. quāq; sē tā diu tūc q; petit p̄bū
 p̄ntis t̄p̄is p̄lini. Olim nullas mihi ep̄as mittis. Vinitor d̄r q; vinū p̄parat l̄
 vineā regit. Furoz p̄ amore turpi ponit q; plenus ē furore. Alpes sē a ti montes
 inter italiā & galliā atq; germaniā. In alpinus ad alpes ptinēs l̄ in alpib: exis
 tens. Chalcis est vřs in insula gręcie q; euboia d̄r ex chalcide fuit euphorion
 poeta: cuius libros gallus transtulit in latinū: quā rē hic tangit Virgilius.

Olim

Vinitor
 Furor
 Alpes
 Alpinus
 Chalcis

Certum est in syluis inter spelæa ferarum
 Malle pati, tenerisq; meos incidere amores
 Arboribus, crescent ille, crescetis amores
 Interea mixtis lustrabo menalla nymphis
 Aut acres venabor apros, non me vlla vetabunt
 Frigora, parthenios canibus circumdare saltus
 Iam mihi per rupes videor, lucosq; sonantes
 Ire, libet partho torquere cydonia cornu
 Spicula, tanq; hæc sint nostri medicina furoris
 Aut deus ille malis hominum mitescere discat.

¶ Ostendit ex his p̄bis galli quanta sit leuitas & inconstantia in amantib: nā
 gallus multa ac diuersa statuit: sed tandē cuncta damnat. Construe. (Certū ē mi
 hi) .i. omnino decreui (malle pati) hęc miserā (in syluis inter spelæa) .i. spelun
 cas ferarū: & certū ē (incidere) .i. insculpere (meos amores teneris arborib: il
 le) arbores (crescēt) & vos amores (crescetis) cū arborib: (interea) .i. postea (lu

Arabo menala). i. circuibō illū montē (mixtus). i. sociatus (nymphā: aut venas
 bor). i. capiā (acres apros: vñ vlla frigora vetabūt me circundare canib; par-
 thenios saltus). i. syluā illius montis (videoz mihi iam ire). i. videt mihi q̄ eo q̄
 (rupes). i. montes saxofos: z p̄ (lucos). i. arbores sonantes (libet mihi torque-
 re). i. iacere (cydonia spicula). i. cretenses sagittas (partho cornu). i. parthico
 arcu (tanq̄ hęc opa (sint medicina). i. leuamē (nri furoris). i. pturbationis (aut
 tanq̄ ille deus). i. amor (discat mitescere malis hoim) hoc ē amor ita crudelis ē
 vt nullis miseris hois moueat. Spelcū gręcū nomē ē scās id qđ spelica. Ve-
 uari ē feras capere. vñ venator z venabulū. Parthenius ē mons arcadie: di-
 ctus a p̄ginib; illuc venari solitis: qz parthenos gręce dī virgo Ellij dicūt flumē
 esse. Lydon ē vrbs in insula creta vbi sē optimi calami ad sagittas faciendas.
 Parthi populus orientalis maxime vtunt arcub; in prello. Whitefcere ē mitis
 fieri. Idoz. Nemo adeo ferus ē vt nō mitescere possit.

Spelcum
 Venari
 Parthenius
 Lydon
 Parthi
 Whitefco

Iam necq; hamadriades rursus, nec carmina nobis
 Ipsa placent, ipse rursus concedite syluæ
 Non illum nostri possunt mutare labores
 Nec si frigoribus medijs, hebrumq; bibamus
 Sythoniaq; niues hyemis subeamus aquosæ
 Nec si cum moriens alta liberaret in vltimo
 Aethiopum versemus oues sub sydere cancri
 Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.

¶ Hęc gallus sua p̄silia damniās dicit amorē suū nullo labore posse leuari. Et
 qz amor oīa vincit: se quoq; illi velle cedē. Construe. (Necq; hamadriades) ille
 nymphę (placēt rursus nobis: nec carmina ipa placēt nobis: o sylue vos ipse p̄ce-
 dite). i. recedite (rursus). i. iterū (nri labores nō p̄nt mutare illū). i. amor ē (nec)
 .i. etiā nō p̄nt mutare (si bibamus hebrū) illū flumē (medijs frigorib;). i. in me-
 dio hyemis: z si (subeamus). i. adcamus (sythonias). i. scythicas (niues aquosæ
 hyemis) nec labores nri p̄nt mutare amorē (si versemus) i. pascamus (oues ethio-
 pū) illius p̄p̄i (sub sydere cancri). i. qñ sol ē in illo signo l̄ q̄ ethiopia sita est sub
 cancro (cū liber). i. cortex (moriēs aret in alta) vltimo (amor vincit oīa) & etiā (nos
 cedamus amori). i. succumbamus amori. ¶ Hamadriades appellant a poetis
 nymphę arbor; q̄ cū arborib; z nasci z moui dicunt ab hama qđ est simul: z d; vs
 quercus. Hebrus ē frigidus in thracia fluius. Sythōn ē mons in thracia ni-
 uosus. vñ sythoniū. i. thrasius l̄ scythicus: qz thracia ē ad scythiā: l̄ pars eius
 Liber p̄rie ē interior cortex: z qz veteres in illo scribebāt: ideo etiā codicē sit.
 Aethiopes sunt populus niger z ardore solis adustus. Sūt autē vltra egyptū
 p̄pe torridā zonā: sub signo Cancrī.

Hamadriades
 Hebrus
 Sythōn
 Sythoniū
 Liber
 Aethiopes

Hęc sat erit diuæ vestrum cecinisse poetam
 Dum sedet, & gracili fiscellam texit hibesco
 Pierides, vos hęc facietis maxima gallo
 Gallo, cuius amor tantum mihi crescit in horas
 Quantum vere nouo viridis se subijcit alnus
 Surgamus solet esse grauis cantantibus vmbra
 Iuniperi grauis vmbra, nocent & frugibus vmbra
 Ite domum saturæ, venit hesperus, ite capellæ.

BVCOLICORVM VIRGILII

¶ Hic Virgilius hoc opus peludit alloquens musas. Construe. (O diue pierides). i. o musæ (erit sat). i. satis (vni poetâ). i. me hgilii (cecinit hęc) predicta (vñ) ipe poeta (sedet & terit). i. pponit (ascellâ). i. vasculū (gracili) tenui (hibisco). i. de illa herba: o pierides (vos facietis hęc) carmina (maxima). i. valde accepta (gallo Gallo) dico (cuius amor crescit mihi in horas). i. p singulas horas (tñ) i. tā valde (quantū). i. q̄ valde (viridis alnus subijcit se). i. sursum iacet l'erigit se (vere nouo). i. in p̄ma parte veris (surgamus). i. cessemus: q̄ (vmbra). i. vmbrosus locus (solet esse grauis). i. noxius cantantib; (vmbra iuniperi est grauis: & vmbre nocēt etiā frugib; o capelle sature). i. saturate (ite domū quia hesperus). i. vesp venit. ¶ Fiscella ē vasculū vimineū l' sportula de vumibus facta: & diminutiū a noīe fiscina qđ sit sportā. vt in geor. Hūc facilis rubea testat fiscina virga. Alij a fiscus formari putāt. De hibisco superius. Subiscere quāq; sit subdere. vt in p̄b. Subiecit deus populos nobis. Quāq; ē sursum iacere l'erigere vt hic. Quantū vere nouo rē. Grauis ē ponderosus. vt graue satū. Est etiā id qđ molestus. Iuuenā. Jā grauis es nobis. Jtē grauis v; nō iocofus: sed maturus. vt grauis vir. Jtē noxius. vt hic. Hesperus ē stella vesprina q̄ noctē aduenire denunciat. Appellat etiā vesp & vesperugo. vt ē apđ p̄lau tū. Hęc adolescentib; bonar; artū studiosis p̄scripti: petens ab his quib; aliqd emolumentū p̄tulerit n̄ labor: vt l' semel p̄ mea salute dicāt orationē dominicā cū salutatione virginis matris dei. Cui laus & honor in sēcula. Felix finis Amē

Fiscella
Fiscina
Subiscio

Grauis

Hesperus

¶ Sequitur Tabula.

TABVLA.

¶ Index vocū in hoc vtili opere contentarū quæ litterarū serie annotate sunt, nūerisq; paginarū accommodatæ quo facile querentes ad manus habeant, ne longæ inquisitionis tedio afficiant.

Auena ij.	Arum ij	Annis	rv	¶ Bucolica quid	i
Amaryllida	eodem	Aequiparo	eodem	Bos ij.	Britanni. iij
Augustus deus	eodem	Apotheosis	eodem	Barbarus 4.	Bauus r
Adeo vsq; adeo	eodem	Aruiū xvj.	Aegle xvj	Baccar 12.	Bacchus 16
Arbusta iij.	Araris iij	Atomus xvij.	Aia eodē	Bitumē 25.	Bruma 21
Apher eodē.	Arista 4	Athalantha	xvij	Bucula.	Buccula xxv
Alliū v.	Amphion eod	Bones xix.	Amides 19	Lianor 28.	Lacca 29
Aracanthus	eodem	Apium.	Argutus eodē	¶ Calamus	ij
Acteus v.	Anethū vj	Areo xxj.	Alcides xxij	Capella.	Corplus eodē
Auster vij.	Ansa ix	Abies.	Abiegnus eodē	Latulus	ij
Achanthus	eodem	Almus 23.	Amor eodē	Componere	eodem
Amebeū carmen	eodē	Arion 24.	Adolere 24	Lupressus	eodem
Arbos.	Aerius eodē	Agellus 26.	Anser 27	Contagium	ij
Arbutus r.	Astymos r	Astrum.	Aster eodē	Contagio.	Lespes eodē
Anguis.	Aries eodem	Asteriscus	eodem	Lulinē 4.	Lythifus v
Amoris incommoda	xj	Apricus.	Apricari 27	Lacumen.	Crudelis v
Aruiū.	Astrea eodē	Bura 28.	Brethusa eod	Licade eodē.	Lasa vj
Apollo xj.	Amomū r	Ascra 19.	Aganippe 28	Lasura.	Licuta eodem
Armentum	xij	Adonis 28.	Acinus 29	Compigo	Capreolus 6
Argo.	Achilles eodē	Alpes.	Alpinus eodē	Calathus.	Lasia eodē
Arcadia 13.	Aequus 14.	Aethiopes	xxx	Laltha.	Lanus eodem
Antrum.	Alcon eodē	Alio xxv.	Alga xxj	Lereus eodē.	Luus 7

TABVLA.

Laper viij. Carectū 8	Equiparo xv	Hibernus xxx
Larez. Lorimbus eodē	Eptaphium xiiij	Idamaduades xxx
Conon eodē. Lamene 9	Epicurei xvij	Idubius Idesperus eodē
Congerō eodem	Eurotas xix	Imbuo ij
Chinamomum x	Epanalepis eodem	Inuidere ij. Iners iij
Colocasia xij	Ecainē xx. Echinus 21	Infortunatus iij
Cunabula. Campus xij	Electrū xxiiij	Iuncus eodem
Conuexus xiiij	Effigies. Effigiare 25	Infero. Informis v
Calliopea. Concedo 13	Erume 25. Ebulus 29	Iuenci. Iugum eodē
Codrus 14. Cardu' 15	CFagus ij	Iuppiter ix. z. xxi
Candidus xvj	Fatuus ij. Fetus iij	Iolas x. Irritus xij
Crater. Ceres eodem	Fortunatus. Fetus iij	Iurgū. Iniare xiiij
Cynthus. Cynthius 16	Feta. Frondator eodē	Iulius xiiij. Illaro xv
Lantharus xvij	Fretū eodē. Frondes v	Iacchus. Ismarus xvij
Chorus. Compello xix	Fumare. Formosus eodē	Ilex xvij. Inguen xix
Colurnus 22. Cglū 23	Fastidiū eodem	Illiofus. Illa xx
Circe 24. Credulus 25	Frondosus. Fastidio 7	Illicus. Inuidia eodē
Lilium 23. Los xxiij	Falt viij. Facere x	Imperus xxi
Lupido eodem	Fraga. Frigidus eodē	Imber x. Iuuenca 22
Lio. Accio xxi	fasciniū. Fascinare xi	Illyria xxiij
Colonus. Colonia xxvi	Flauus. Flauescere xij	Incumbere xxij
Liuius. Chaonia eodē	Fufus. Fatum xiiij	Intercalaris vsus eodē
Lano 25. Cremona 27	Fumus xv. Felix xvj	Infidus. Inter xxv
Credulus. Lynos eodē	Faumi xvij. Fulcio xvij	Imminere Insanus 27
Linna. Lygnus eodem	Forte xix. Femina xx	Imber x. z. xxi
Lygius eodem	Fetura. Focus xxi	Incensus ij
Laulari 28. Castra 29	Fuligo 21. Fraxinus 22	Lenito. Lentesco eodem
Chalcis 29. Lydon 30	Fellus. Ferio xxv	Leuus ij. Libertas iij
Cothurnus xxij	Fascis. Fasciculus 28	Limofus. Limes iij
CDiaus ij	Falces eodē. Ferula 29	Lacertus. Lustrare v
Dumus. Densus v	Furoz eodem	Ligustrū v. Luteus vj
Deniqz. Defio eodē	Fifcella. Fifcina xxx	Luteolus Lamigo eodē
Dorceus. Daphnis eodē	CFemelli ij	Leena. Lea vij
Daphne 6. Dardanus 7	Galathea iij. z. xxi	Lycisca viij. Laccio ix
Depono viij. Delia ix	Græcus viij eodē	Lasciuus. Lasciua eodē
Duades. Donare xvj	Germania iij	Lucina xi. Linus xiiij
Durare xvij	Græx. Gortyna xvij	Labrusca xiiij
Deucalion. Dicteus 18	Grineū 19. Gemma xxi	Libare. Lolū xv
Dulichiu. Distendo xix	Gratus. Gryphes xxij	Luthū xiiij. Lictos xvj
Decerrare xx. Defedo 21	Garamantes xxiiij	Leuis xvij. Lucus xix
Dama. Dignus xxiij	Galathea 27	Libethrides xx
Despicio eodē	Gallus. Gelidus xxviij	Liba xxi. Liber xxx
Demitto 26. Dione 27	Grauis xxx	Laurea. Lyn xxiij
Doris xxviij	CHedus iij	Lucifer xxiij. Licū xxv
Diuini poete eodem	Hylbla iij. Hibiscū v	Licitatorium eodem
CEcloga i	Hedera viij. Herba ix	Lego xxvj. Limus xxv
Exire iij. Excipere viij	Hiacynthus eodem	Lupus. Lycoris xxviij
Exfugere x. Exuum xj	Heros xij. Hilario xvj	Lycus eodem
Exitium eodem	Hylas. Hyppomanes 18	CHeditor ij
Etates quattuor eodē	Hesperides eodem	Abusa. Abentini eodem
Etas. Eui. Seculū xi	Hedera poetarū xx	Abstus iij
Epicediū xiiij	Hirsutus xxi	Abvitus vi

TABVLA

Abiles iij.	Abeda 24.	Palus. Pabulū iij	Parthi eodem
Abictra viij		Palumbes eodem	Pampinus xxi
Abictrale eodem		Pererro Parthus eod	Quin vij
Abora xvij.	Abcius x	Pan vi.	Pinus iij
Abulgere hircū eodem		Phystula. Pomū vi	Quadrupes xv
Abyrice xi.	Abces 13	Pruna eod.	Paris 7
Aburcx. Abundus eodē		Pallas. Putare vij	Radere iij
Abarsia xiiij		Pecus eodem	Rupes iij. Rapius v
Abuscus xvij		Parcius. Proripere 8	Radius viij. Rubus x
Abyntius xx		Poculū. Pocillū eodē	Riua xj. Rofidus xij
Abenalus. Abartus 23		Parturio. Peto ix	Rastrum xiiij
Abarito eodem		Phabus daphne eodē	Racemus. Rosetū xiiij
Abasculum thus xxiij		Phyllida. Pollio x	Rhodope xvij
Abagia. Abagus eodē		Petere cornu eodē	Rumino. Rumen xvij
Abotare xvij		Pierides eodem	Ramosus xx
Abulier. Abas xx		Pentaphylum eodem	Ruscus xxi
Abola. Abedeor xxv		Precipere eodem	Reuere Requiesco 22
Abando eodem		Prellare. Palma eodē	Referio xxvj
Abigrare. Abars xxvj		Palmipedes xj	Stultus iij
Abartus eodem		Piatū xj.	Pacare xij
Abantua xxvij		Paternus eodem	Serua. Septū eodem
Abinium xxx		Patricius eodem	Summittere eodem
Abitesco. xxx		Patrius. Passim eodē	Salictū. Sufurrus iij
Abouale iij		Paulatim eodem	Sufurrare eodem
Abympha. Abarcissus vj		Pinus. Parce xiiij	Studiū. Spinetū v
Abuccs eodē. Abē vij		Phyllis. Puniccus 14	Serpillū Siculus eodē
Abego. Abouerca viij		Penus. Pales xv	Succus. Subducere 7
Abunq̄ ix.	Abatalis x	Palturus eodem	Sacellū. Stipula viij
Abauticus. Abuto xij		Pedum. Pagina xvj	Sensus. Sector x
Aberne xxj		Pagella. Pango eodē	Satū x. Sicelides xj
Abaiades xvij. z. xxvij		Pergere Parnafus 17	Sicilia. Sibila eodē
Abumerus xvij. z. xxvij		Pyrha Pafiphē xvij	Saturnus eodem
Abereus eodem		Prometheus eodē	Sentes. Sentus xij
Abylus xix.	Abobilis 22	Pretus. Pretis eodē	Sulcus eodem
Abemus xxvij		Phetontiadē eodē	Sandix. Soboles xiiij
Abocium ij		Pheton Procerus eod	Saliunca xiiij
Aboule eodē. Abpacus 4		Permessus xix	Sopor xv. Satyri xvj
Abaris iij.	Abiscere 8	Progne eodem	Sibilus. Syracuse eod
Abipheus ix. z. xiiij		Philomena eodem	Silenus. Sertū xvij
Abiphei xiiij.	Abliua xiiij	Posthabeo xxij	Scylla nyfi xix
Ablymipus xvj		Poetes. Poeta xx	Scylla phorci eodem
Abini xix.	Abopus xx	Priapus. Palmes xxj	Serius. Seta xx
Abior xx.	Abia xxiij	Pruenio xxij	Serio xxij. Sura xx
Abeta xxij.	Abior xxvij	Proficere eodem	Sinus. Sardoia xxi
Abblitus xxvij		Prolitus eodem	Sua. Solstitiū eodem
Abcnus. Abreades xxvij		Princeps xxiiij	Stupor xxij
Abpilio. Ablim xxix		Pharmaceutria eodem	Stupēfactus eodem
Abparulus ij		Perfidus Pontus xxv	Sophocles eodem
Abpatria eodē. Abost. iij		Pene xxvj	Supercilium xxij
Abpeculium eodem		Parentthesis eodē	Succinū. Specula 24
Abpeculiaris eodem		Pindus xxvij	Speculoz eodem
Abpresens eodem		Parthenius xxx	Systole xxv
			Scelus xxvj

TABVLA.

Scythia	iiii	Triste 1.	Telis xij	Unedo. Ueruey	2
Sudare	xxiii	Tethis. Typhis	eodem	Uina xj. Uector	xij
Scelestus	xxvj	Tigris. Thyasus	xx	Vulcanus	eodem
Scelerare	eodem	Thyas. Tirus	xx	Vir. Mulier	xx
Sacrilegus	eodem	Thalia xvj. Tereus	19	Vates. Vaticinor	eodem
Susplicere	xxvij	Thymus	xvj. 2. xxj	Vaticiniū. Uiuax	eodem
Sileo. Stringo	xxviii	Teda. Torrens	xxj	Vinu. Vitare	xxj
Sicania. Solicitus	eod	Tinauus	xxij	Vireo eod	xxiiij
Simus. Saltus	eod	Tremulus	xxv	Vitroneus. Ulula	24
Subuicus	xxix	Tempora	xxij	Vitta. Verbena	eodem
Siluanus	eodem	Tibia 23. Tatus	xxvij	Ulysses	eodem
Spelcū. Sython	xxx	Taceo 28. Tardus. 29		Venenum	xxv
Sythoniū Subiecto	30	¶ Virgilij natalis	1	Vereor. Versare	xxvj
¶ Turbatur	ij	Umbra. Umbella	ij	Versus 26. Varius	27
Tondere. Taurus	iiij	Uisqueado	eodem	Voluto. Ver	eodem
Tigris. Tuguriū	iiij	Urs. Uiburnū	iiij	Umbraaculum	eodem
Toruus. Trado	vij	Ulmus iiij. Uilla	v	Uirgultum	xxviij
Transuersa	vij	Uestigū. Uacciniū	v	Uimitor. Uuidus	xxix
Triuiū. Tute	eodem	Uiola vj. Uimen	vij	Uenari	xxx
Tornus	eodem	Uicissim. Uitua	vij	¶ Zephyrus	liij
Theocritus	xj	Uitro. Uenus	ix		

FINIS.

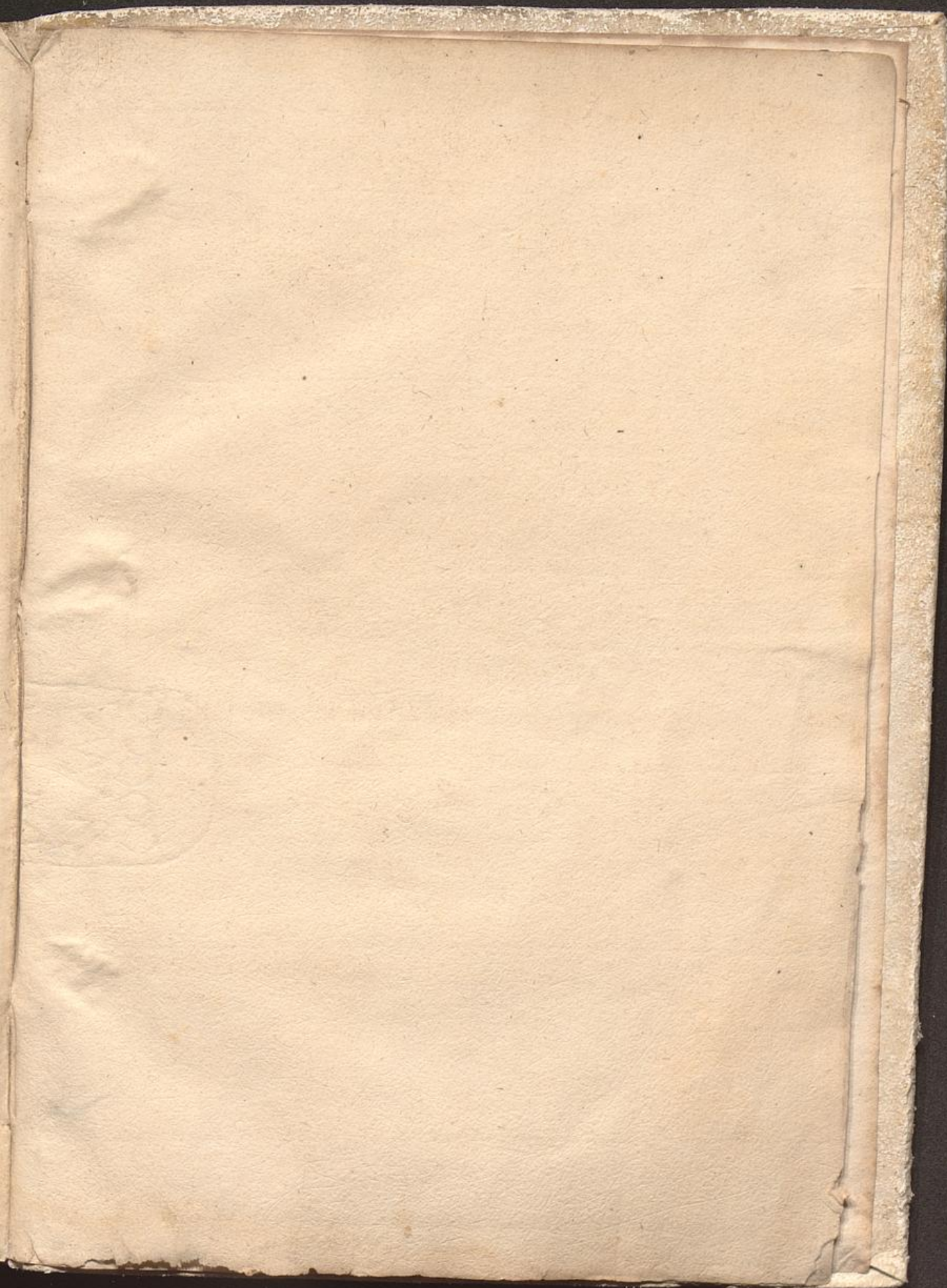
Impressum Anduerpiæ Per G VILHELMVM
Vorstermannum. Anno domini. M. CCCC.
XXI. xxix. Maij.

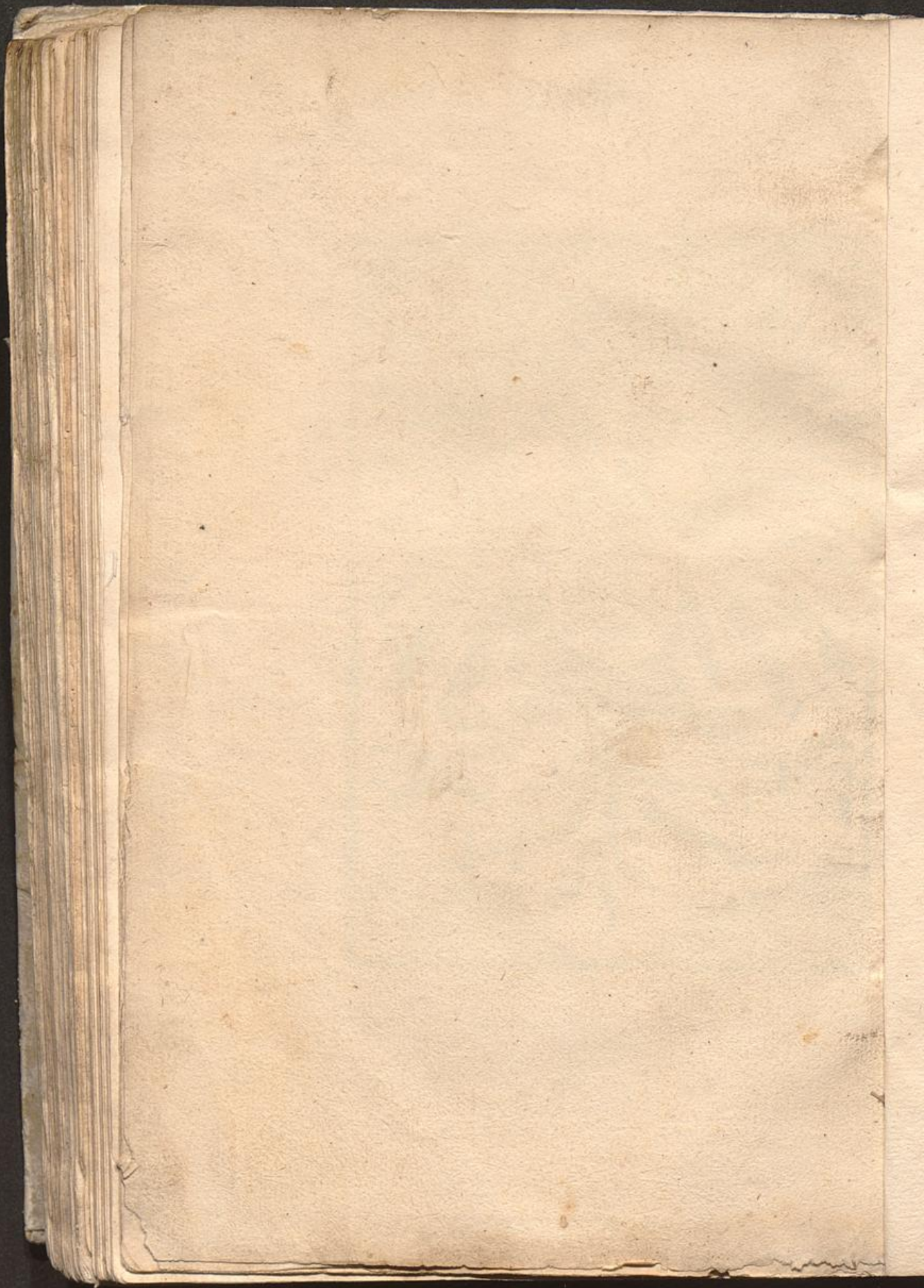
FINIS.

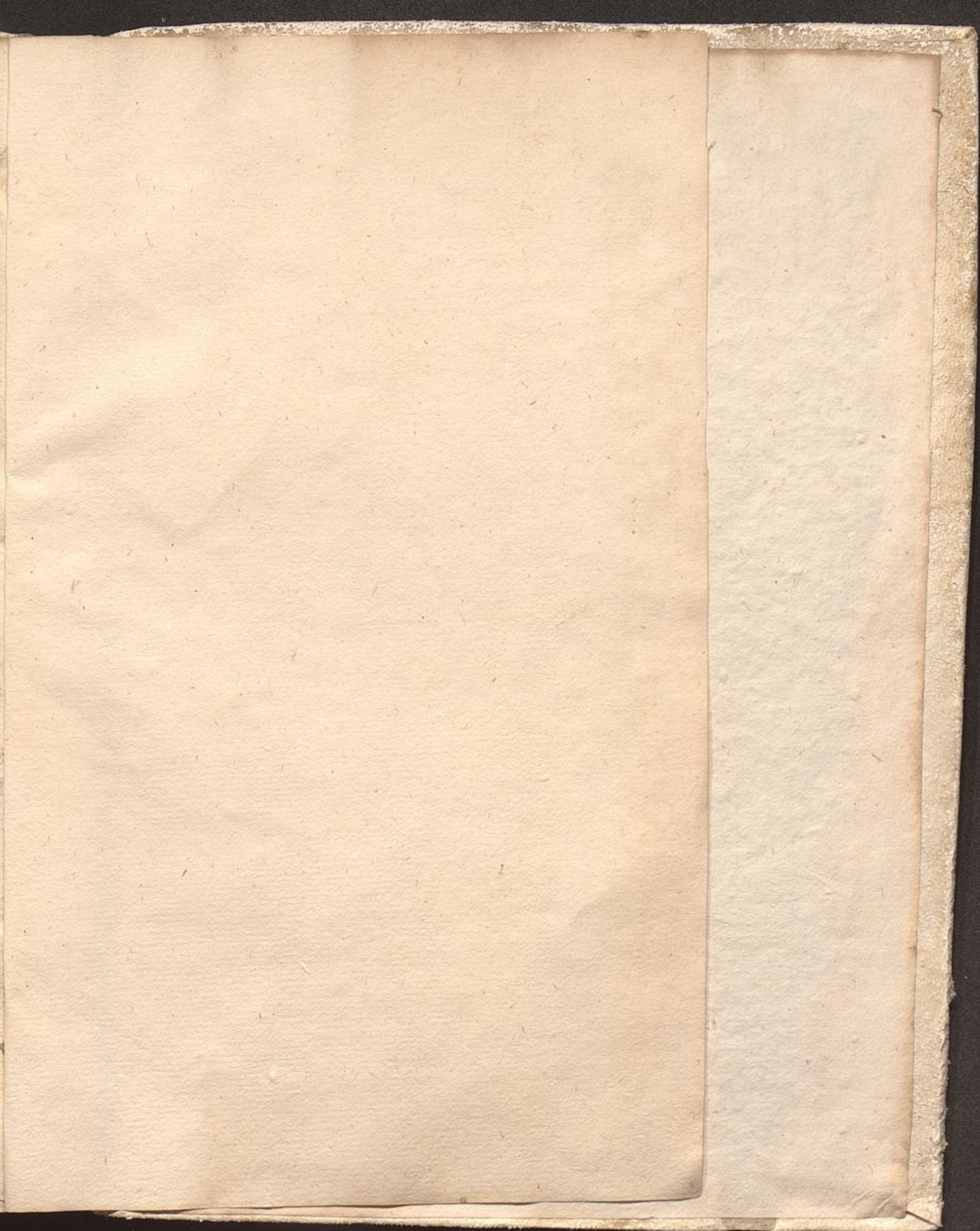
Societatis Jasn. Paderb.

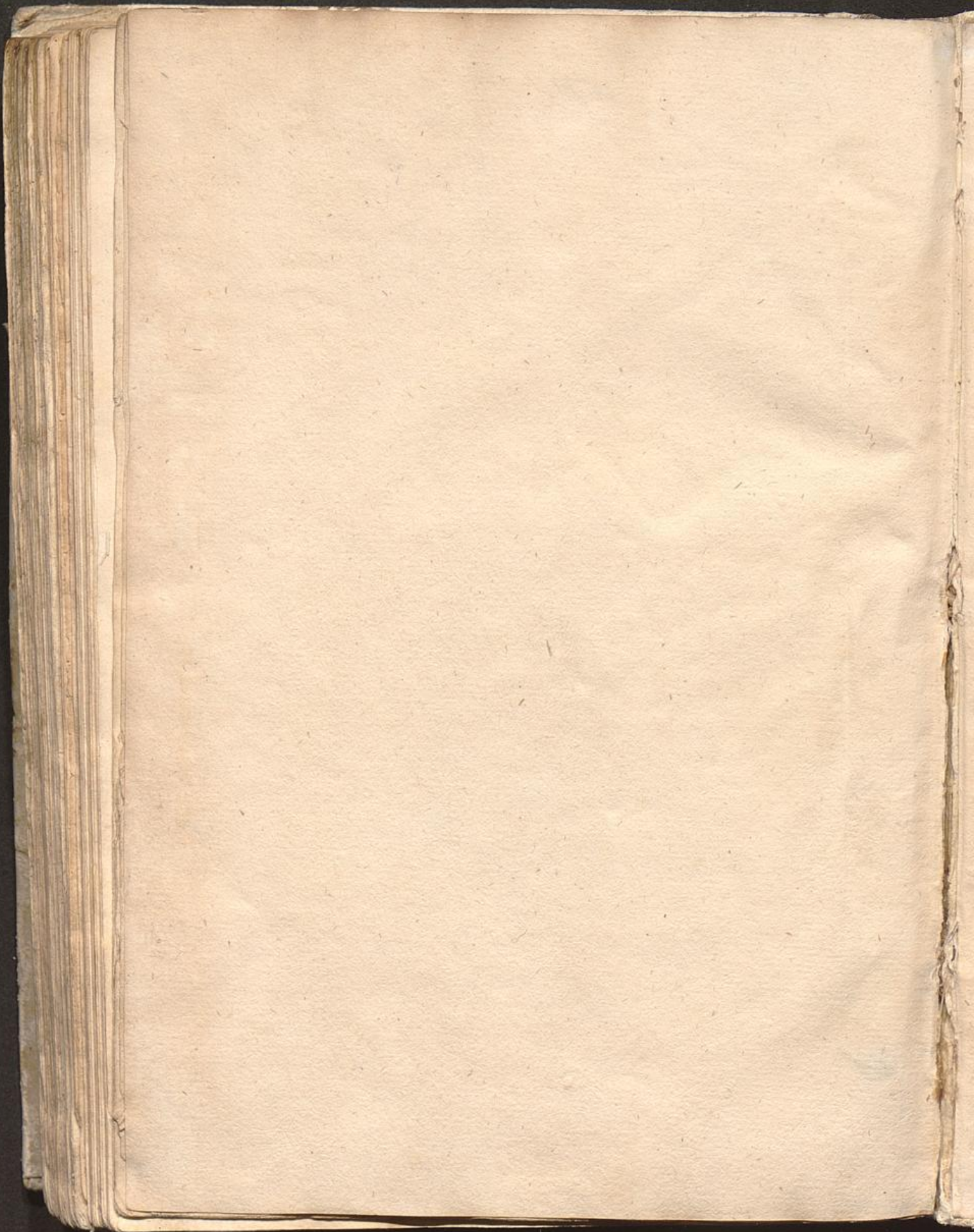
TAVLA

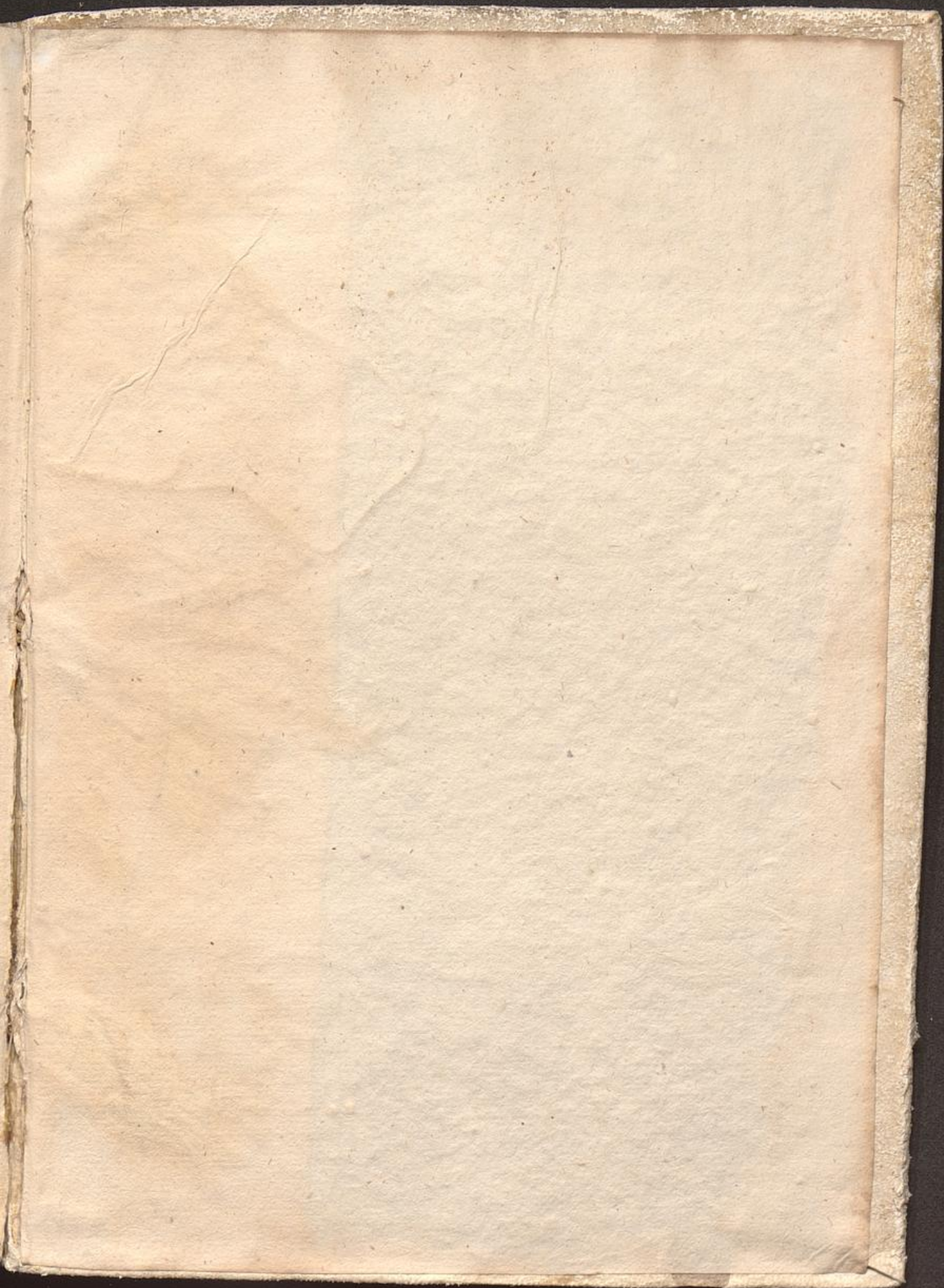

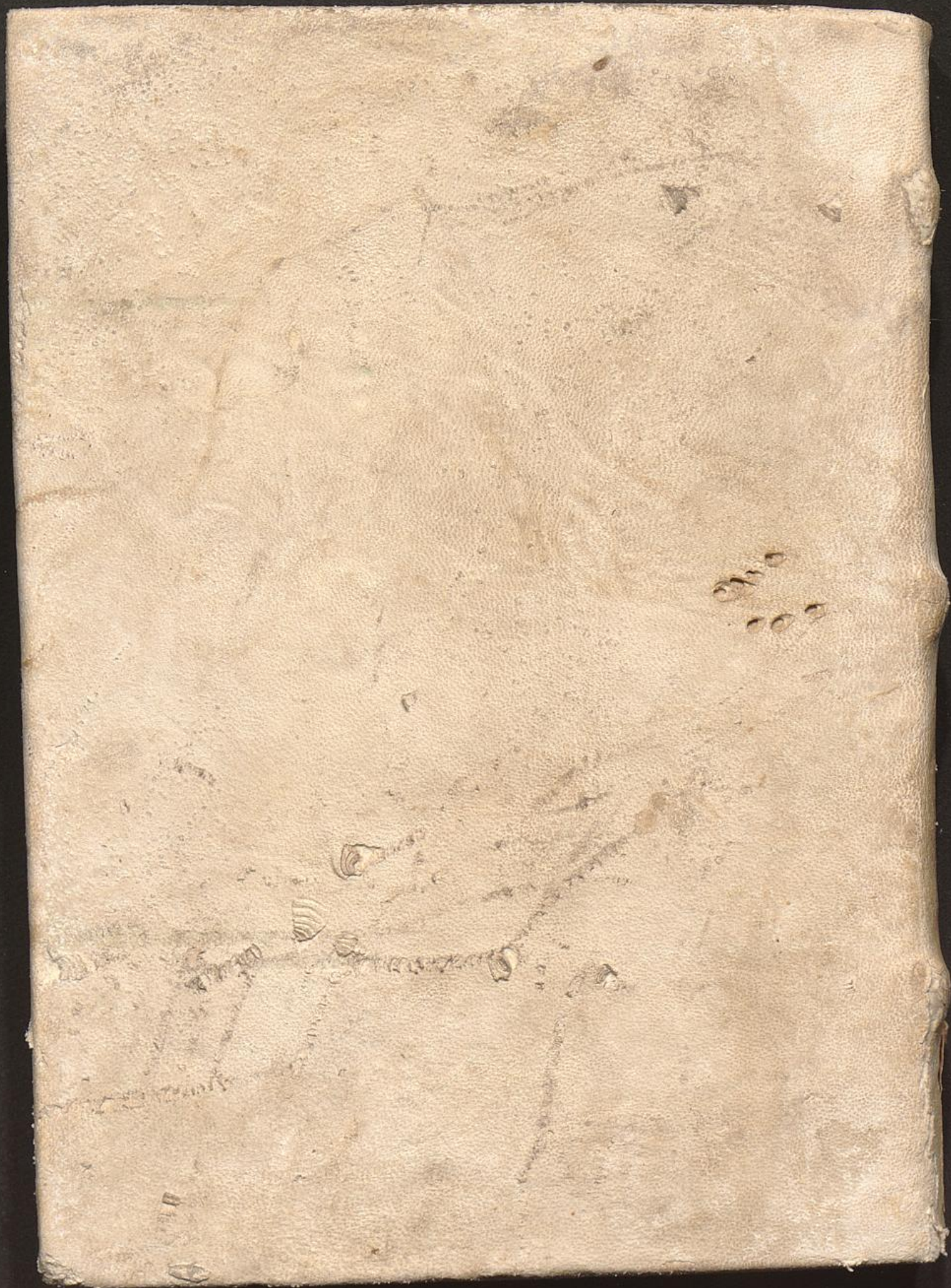

Th

597